

OBČINSKA KONFERENCA SZDL V KOPRU V ZNAMENJU BODOČEGA GOSPODARSKEGA RAZVOJA KOMUNE IN POTREB NJENIH ČLANOV

V obdobje večjih investicijskih skladnosti

Konferenco sta spremljala tudi tovariša Miha Marinko in dr. Marijan Breclj

Izbrpno poročilo predsednika občinskega odbora SZDL Koper Rada Pišota-Sokola je bilo tvorna osnova za kasnejšo obsežno razpravo delegatov, ki so zasedali v dveh komisijah. Kot značilnost in poudarek konference lahko označimo vsestransko težnjo Socialistične zveze za skladnejšim razvojem gospodarstva in družbenega standarda oziroma vseh služb, ki ob sedanjem tempu razvoja gospodarstva občutno zaostajajo za splošnimi in družbenimi potrebami delovnih ljudi.

Posebej je vzeti za izhodišče takega, skladnejšega razvoja v bodočem obdobju uveljavljanja večje soernosti med gospodarskimi in negospodarskimi vlaganji predvsem same gospodarske organizacije, ki so ob visokih gospodarskih naložbah čestokrat zanemari- rale v svojih planih stanovanjsko izgradnjo in podcenjevale pomen naložb za službe družbenega standarda. Da se koprška komuna tudi v bodoče ne bo odrekla nadaljnega intenzivnega razvoja gospodarstva, dokazuje postavka 19 milijard dinarjev investicij, kakor to predvideva osnutek petletnega družbenega plana občine, vendar

PLENUM SZDL V KOPRU

Minulo sredo je bil v Koprju plenum okrajnega odbora SZDL Koper, na katerem je predsednik Okrajnega ljudskega odbora Albin Dujc poročal o razvoju koprškega okraja v prihodnjih petih letih, nakar so bile v razpravi osvetljene nekatere glavne značilnosti tega razvoja. Plenuma so se udeležili tudi predsedniki in podpredsedniki občinskih ljudskih odborov koprškega okraja.

SEDEMNAJST LET SLAVNE BITKE

15. februarja bo v Komnu proslava 17. obletnice partizanskega napada na nemško kolono, ki je peljala živež postojanki v Komnu in Dornbergu. V tej bitki, ki jo je vodil narodni heroj Anton Šibelja-Stjenka, je izgubilo življenje 75 sovražnikov, uničeni so bili štirje kamioni, ena avtomobil- da ter zaplenjeno vse sovražno orožje in en osebni avtomobil. Razbesneli okupator se je nato znesel nad civilnim prebivalstvom ter opustošil Komen. Skoraj vse prebivalce je odpeljal v Nemčijo, od koder so se vrnili šele po vojni.

V počastitev obletnice blesteče partizanske zmage bo 15. februarja slavnostna seja krajevnega odbora in vseh množičnih organizacij, popoldne pa bo v Komnu gostovalo goriško gledališče. Pred predstavo bo govoril predsednik krajevnega odbora SZDL Milan Abram. —er

PRIPRAVE NA PARTIZANSKI ZBOR NA UČKI

V dneh 1. in 2. aprila letos bo na Učki v okviru proslav 20. obletnice vstaje velik partizanski zbor preživelih borcev I. istrske brigade »Vladimir Gortan« in vodilnih kadrov ostalih brigad, ki so bili v sestavi 43. divizije. Okrajni zbor Zveze borcev v Pulju poziva vse omenjene borce, da se javijo pisмено ali osebno na naslov: Okrajni odbor ZB Pula, Leninova 29. Borci naj navedejo tudi svoj točni naslov. Rok za sprejem prijav je do 10. marca 1961.

je prav v predlogu, da bo treba naložbam za družbeni standard odmeriti vsaj tretjino razpoložljivih sredstev, iskati utemeljena prizadevanja naše množične politične organizacije za oblikovanje takih odnosov, ki bodo pogojeni z močno komunalno skupnostjo proizvajalcev in potrošnikov.

Delegati so navajali predvsem primere težkih razmer v šolstvu, socialnem varstvu in stanovanjski politiki, nemalo pa je bilo govora tudi o problemih okrog komunalnih naprav, ki so zaradi skopo odmerjenih sredstev kamen spotike državljanov ne le v mestu, ampak tudi na podeželju. Vsekakor bo prav Socialistična zveza s svojo parlamentarno obliko dela, ob svojem naraščajočem pomenu in ugledu morala v bodoče tolmačiti take pomanjkljivosti na pristojnih mestih bolj dosledno in poskrbeti, da bodo te težnje dobile svoj odraz tudi v družbenem planu.

Poročilo in razprava sta dala tudi poudarka nalogi Socialistične zveze, da bo slej ko prej v svoji politični aktivnosti posvečala vso skrb nadaljnjemu poglobljanju delavskega samoupravljanja. Dosledni boj proti vsem formalističnim oblikam upravljanja, ki so še tu in tam v bistvu domena ožjega kroga vodilnih ljudi, bo moral dobiti polno veljavo v prizadevanjih za prenos čimvečjega števila funkcij na neposredne proizvajalce in dokončno odpravo mezdnih odnosov. Pri razvijanju vseh naprednih oblik družbenega in delavskega samoupravljanja pa bo morala v bodoče zastaviti ves svoj ugled tudi sindikalna organizacija.

V komisiji za bodoči razvoj komune se je prigljal k diskusiji tudi član glavnega odbora SZDL Slovenije dr. Marijan Breclj, ki je tolmačil pomen sedanjih sprememb v gospodarstvu in jih označil za važne dopolnitve našega dosedanjega gospodarskega razvoja. Devizna reforma, nekatere spremembe v bančnem sistemu, nov način delitve dohodka in podobno, je predložil kot važne mere v naših prizadevanjih za čim hitrejšo vključevanje v svetovno gospodarstvo — s tem, da bi se vse panoge našega gospodarstva

bile kar najprej sposobne srečavati z mednarodnim gospodarskim ustrojem. Čim rentabilnejše poslovanje gospodarskih organizacij — je označil govornik med drugim — za osrednji gospodarski ukrep in pri tem poudaril prirodno združevanje proizvajalcev in komun kot važen ukrep za njihovo utrjevanje. (bb)

Italijanska manjšina protestira

V velki dvorani italijanskega kulturnega krožka Giordano Bruno in Izoli je bil večeraj zvečer množični sestanek; udeleženci so protestirali proti demonstracijam, ki so jih priredili v Trstu neofašisti proti tržaški slovenski manjšini in proti Jugoslaviji.

Po uvodnih besedah izrednega sestanka, ki jih je imel predsednik italijanskega kulturnega krožka Dario Scher, so vsi navzoči ostro obsodili nezasižane provokacije zadnjih dni.

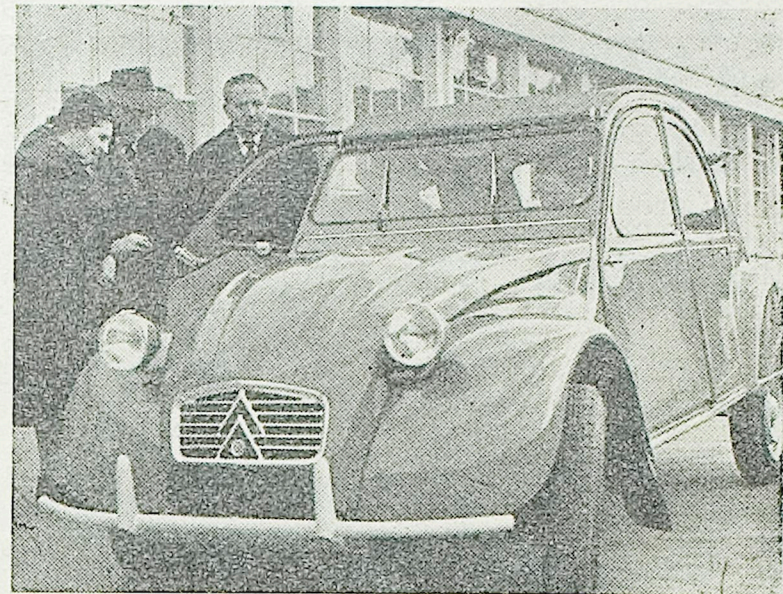
Končno so izglasovali soglasni predlog protesta in ga poslali Izvršnemu svetu LR Slovenije in FLR Jugoslavije.

Tudi Postojncani

KONZULAT REPUBLIKE ITALIJE KOPER

Zelo smo bili presenečeni ob vesti, da so se v Trstu ponovno pojavile demonstracije in izgrede proti slovenskemu življu in Jugoslaviji. Z zaskrbljenostjo se sprašujemo, kje so vzroki izpadov, ki so se nenadoma pojavili, po obdobju narodne strpnosti in sodelovanja med italijanskimi in slovenskimi prebivalstvom. Priprani smo bili, da trenja, ki so bila v preteklosti ovira za sodelovanje med obema narodoma, ob prizadevanju obeh vlad, izginejo. Najnovejši dogodki in izgrede v Trstu pa kažejo, da ni tako. Napadi na slovenske ustanove, žalje- nje slovenske narodnosti in predsednika Tita globoko zaskrbljujejo dijake postojnske gimnazije, kakor tudi vso jugoslovansko javnost. Upravičeno se sprašujemo, zakaj italijanske oblasti v Trstu takih pojavov ne preprečijo, ampak jih celo tolerirajo. Takši dogodki nikakor ne vodijo k prijateljstvu, ki je nujno potrebno, da obstaja med sosednima narodoma. Apeliramo na italijanske oblasti v Trstu, italijansko vlado ter vso napredno italijansko javnost, da ukre- nedo vse potrebno in preprečijo ponovne izgrede.

Dijaki in profesorji Gimnazije Postojna

MIHA MARINKO IN MARIJAN BRECLJ OBISKALA »TOMOS«

Pretekli teden, v četrtek, so po zaključku razprave na občinski konferenci SZDL v Koprju predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko s soprogo in zvezni sekretar za blagovni promet dr. Marijan Breclj obiskali tovarno motornih vozil »Tomos«. V spremstvu ukrajnega sekretarja ZKS Alberta Jakopiča in direktorja tovarne Franca Pečarja so si gosti ogledali vse glavne tovarniške obrate, s posebnim zanimanjem pa so se delj časa mudili zlasti v obratu, kjer poteka montaža proizvodnja osebnih avtomobilov »Citroën«. Na sliki: gostje si ogledujejo osebni avto Citroën CV-2; v avtu tovariša Breclj in Pečar

Protest se glasi: Sledili smo nepremišljenim manifestacijam, ki so bile v zadnjih dneh v Trstu in so delo posameznih fašističnih grup, Jugoslovanski državljani italijanske narodnosti občine Izola bridko prese- nečeni in globoko ogorčeni smo se danes sestali na sedežu Itali- janskega kulturnega krožka Giordano Bruno in soglasno sprejeli naslednjo resolucijo:

»Ugotavljanje teže dogodkov nacionalne nestrpnosti, ki so povzročili škodo slovenskemu narodu in se izrodili v odkrito provokacijo proti naši državi in osebno proti predsedniku maršalu Titu, odkriva, da takšni dogodki ozkosrčnega šovinizma, katerim so mnogi izmed nas, na žalost, morali osebno prisostvovati, odkriva žalostne poskuse iz preteklosti in kažejo celo na pomanjkanje najosnovnejšega čuta spoštovanja do sprejetih mednarodnih obveznosti in sporazumov. Začuden nad prizanesljivim zdržanjem oblasti in drugih političnih krogov, ki so odgovorni za manifestacije v Trstu, ki odkrivajo jasne znake nepomirliive nestrpnosti, uzažljeni v svojem

ugledu poštenih državljanov države, ki nam garantira svoboden razvoj naše narodnostne kulture, kot bistven del najširše skupnosti državljanov demokratičnih pravic na vseh področjih delovanja, uresničuje polno enakopravnost skupaj živečih narodov, želimo prispevati le koristnemu in nemotenemu sodelovanju, ki se tako plodno razvija med FLR Jugoslavijo in Republiko Italijo. Obračamo se na Izvršni svet, da bi tolmačil vladi Republike Italije naš ogorčen protest proti ponovnemu pojavu dogodkov in namenom, ki so že bili vzrok tako mučnim in grenkim dogodkom za naše narode in želimo, da bi čut razuma prevladal nad slabimi namerami tistih, ki bi želeli kaliti mirne odnose sožitja in prijatelj- skega sodelovanja med sosednimi narodi in državami.

Za etnično italijansko grupo občine Izola
Predsednik Italijanskega kulturnega krožka
Dario Scher

Podobna protesta so izglasovali tudi člani italijanskih kulturnih krožkov v Koprju in v Piranu.

Z OBČINSKIH KONFERENC LJUDSKE MLADINE

Sedem tisoč aktivnih članov

Temeljite priprave na konference, odlična udeležba delegatov in uspešno sodelovanje v razpravah velja omeniti za osrednjo značilnost letošnjih občinskih konferenc Ljudske mladine koprškega okraja. Resda ne gre podcenjevati nekaterih slabosti, ki še vedno spremljajo delo Ljudske mladine, vendar razveseljuje ugotovitev, da je vsebina dela mladinske organizacije bila močno zboljšana z

interesi njenih članov, kar je prišlo najbolj do izraza v zadnji študijski sezoni, ko so razvili mnoge nove oblike vzgojnega dela in obogatili prejšnje — tokrat že v šestih oddelkih mladinske politične šole, v številnih marksističnih in debatnih krožkih, v klubih OZV, v okviru mladinskih ur in v »Solah za življenje«. Dejstvo, da se od sedem tisoč aktivnih članov Ljudske mladine našega okraja izobrazuje več kot 2500 mladincev, mladink ter mladih družbenih delavcev, dokazuje, da je bil program dela dobro zasnovan in vsiakaj z interesi ter zanimanjem naših mladih državljanov.

Tudi ni moč mimo pomembnega prispevka, ki ga je dala mladinska organizacija v preteklem letu pri gradnji ceste »Bratstvo in enotnost«, na kateri je sodelovalo skupno 357 brigadirjev; še večji pa je bil delež mladine pri raznih lokalnih akcijah, med katerimi je posebno pomembno sodelovanje s socialističnim sektorjem kmetijstva. Stirideset tisoč prostovoljnih delovnih ur je nedvomno najlepše darilo naše mladine k skupnim prizadevanjem za gospodarski, kulturni in komunalni razvoj koprškega okraja.

Mladina pa se ni omejevala zgolj na tipično »mladinske« dejavnosti, kajti pretežni del mladih sil se je aktivno vključil v naše družbeno, gospodarsko in politično življenje ter velja bolj kot kdajkoli doslej za močno družbeno-politično silo, na katero bodo tudi v bodoče lahko v celoti računalne predvsem naše komune.

Kolektiv Radia Koper za alžirske otroke

Na pobudo poverjenišva Društva novinarjev v Koprju je kolektiv Radia Koper zbral za alžirske otroke 21.650 dinarjev. Podobno akcijo so izvedli tudi v podjetju Mehanotehnika v Izoli, kjer so zbrali 73.000 dinarjev.

Prikriti fašistični in nacionalno šovinistični elementi v Trstu so samo čakali prvega povoda, da so spet izbruhnili v svoj svoji nebrzdanosti. Izkoristili so dogodek na »ružnem Tirolskem in organizirali škvadristske pohode na mirne Slovence v Trstu, čeprav je očitno, da je to le slabo utemeljen povod, ki samo kaže nemoč italijanskih oblasti pri reševanju notranjih težav v državi, v kateri razen italijanskega ne priznavajo nobenega drugega življa in ne jezika, čeprav ustava določa drugače. Več o tem preberite na 2. strani

Sprehodi DO SVETU

EPILOG UPORA NA SANTA MARIA

Po znanem uporu na prekoceanski ladji Santa Maria je kapetan Galvao pripeljal to portugalsko ladjo v brazilske teritorialne vode in tam izkrcal vse potnike. Kapetan Galvao in njegovi sodelavci so dobili v Braziliji politični azil, ladjo pa so prevzeli njeni lastniki. Portugalski diktator Salazar in njegov enakovredni fašistični sodelavec Franco v Španiji sta močno zaskrbljena nad organizirano opozicijo in simpatijami naprednih narodov do tistih, ki se borijo proti njuni diktaturi.

stični sodelavec Franco v Španiji sta močno zaskrbljena nad organizirano opozicijo in simpatijami naprednih narodov do tistih, ki se borijo proti njuni diktaturi.

JUGOSLOVANSKO-ITALIJANSKI SESTANEK

Od 1. do 5. februarja je bil v Neaplju jugoslovansko-italijanski sestanek, na katerem so razpravljali o družbenih posledicah ekonomskega razvoja v svetu. Sestanek je organizirala italijanska nacionalna komisija za UNESCO v sodelovanju z jugoslovansko nacionalno komisijo.

Avstrijski zunanji minister Kreisky po razprtih razgovorih z italijanskim zunanjim ministrom Segninem: »Krivda za prelom ne zadane nas, ki bomo zakonite interese svojega ljudstva na Južnem Tirolskem, marveč izključno in samo italijansko vlado, ki noče priznati teh interesov in pravic naših ljudi...«

Ni jim zalegel pouk iz zgodovine

Tržaški dogodki od 2. do 6. februarja kažejo, da so se v Trstu zbrali vsi najbolj zagrizeni ostanke fašističnih skvadrov, da v Trstu tli in od časa do časa povsem organizirano izbruhne šovinistični nacionalizem povečini importiranih italijanskih iredentistov, ki so se iz zgodovine naučili samo tega, da javno ne morejo več kazati svojih apetitov po jugoslovanskem ozemlju, da pa se zato tem besneje in maščevalneje znašajo nad Slovenci, ki so še morali ostati v Italiji. Ti elementi so največja nevarnost za dobre odnose med dvema sosednjima državama — nevarnost za odnose, ki smo jih z velikim razumevanjem in pozabljanjem preteklih krivic in škode gradili in gradimo napredni ljudje na eni in drugi strani. V interesu miru in življenjskih potreb ljudi na obeh straneh meje je močno prišla do izraza naša miroljubna in konstruktivna politika mednarodnega sodelovanja, aktivnega sožitja na vseh področjih, kjer lahko takšno sodelovanje enako koristi državljanom ene in druge prijateljske dežele — mar bodo trezne ljudske množice na obeh straneh meje peščice fašistov dopuščale, da vse to sedaj minirajo?

Niso nas pri vsej zadevi začudili toliko ti fašistični izgredi nahujskanih tržaških pobalnikov, ker dobro vemo, da v eni ali dveh generacijah še ne bo izčrpan ves strup, ki ga je sicer premagani fašistični šovinizem zlasti v letih po vojni nakopičil v Trstu — začudila nas je še sumljiva pasivnost uradnih italijanskih oblasti, ki so očitno podpirale pobalinske demonstracije v uničevanju slovenskega premoženja v Trstu, si mašile ušesa pri rjovenju fašističnih gesel in žalitvah naših narodov, kar je sicer po veljavnih italijanskih zakonih strogo kaznivo.

Ob vsem tem seveda tudi mi ne moremo ostati mirni, ker nas resno skrbi ta pasivnost, skrbi nas takšno stanje, ker kaže na to, da italijanske oblasti kljub lepim besedam nikakor niso pripravljene svojih obljub tudi izpolniti in zagotoviti našemu življu njegovih osnovnih pravic, čeprav mu jih jamči celo lastna italijanska ustava. Teptanje teh pravic daje sumiti, da tudi v italijanski upravi še vedno prevladujejo nazadnjaške sile, ki zavirajo razvoj dobrih sosedskih odnosov v obojestransko korist. Tudi naša vlada je ostro protestirala pri italijanski zaradi tržaških izgredov. Vsi naši ljudje, zlasti pa tukajšnje obmejno prebivalstvo obeh narodnosti se temu solidarno pridružuje. Nasproti fašističnemu divjanju Lege nazionale in drugih škvadrstov ter nahujskanih pobalnikov stoji naša odločnost, v bodoče preprečiti vsakršno takšno ali podobno razdiralno dejavnost.

Pri vsem, nas tolaži le to, da je na te izpade reagirala tudi večina italijanske javnosti in vsi trezni ljudje, ki pravilno ocenjujejo škodljivo delovanje neofašistov za splošne interese Italije. Trdno upamo, da bodo te sile znale v prihodnosti zagotoviti Italiji takšen razvoj in politiko, da fašistični elementi ne bodo več ogrožali miru na meji in pravic ter obstoja Slovencev onkraj meje, ker so ti lojalni do svoje vlade, čeprav se morajo toliko boriti za svoje pravice, ki so jim z ustavo in mednarodnimi sporazumi zajamčene.

VEDNO VEČJA SREDSTVA za italijansko manjšino

Komisija za italijansko manjšino pri okrajnem odboru SZDL Koper je minuli teden razpravljala o programu svojega nadaljnjega dela. Ta je osnovan na dejstvu, da je italijanska manjšina enakopraven del naše države in

da so njeni pripadniki v veliki večini aktivno vključeni v gradnjo našega socialističnega sistema. Zato je ena izmed nalog te komisije, da omogoča italijanski manjšini njeno vse večje sodelovanje z gospodarskimi, politični-

mi, kulturnimi, oblastvenimi ter drugimi družbenimi organi v vseh krajih, kjer je številčno močna. Še posebno bo skrbela, naj se v krajih z večjo naseljenostjo italijanskega življa dosledno uveljavlja načelo dvojezičnosti, tako v uradih kot v javnih lokalih. Glede sistematičnega napredka in kulturnega razvoja manjšine pa bo komisija podprla težnjo no izobraževanju njene mladine na visokih šolah v Jugoslaviji in Italiji. V tej zvezi omelja program dela pomoči italijanski etnični skupini pri njenem povezovanju z naprednimi kulturnimi in znanstvenimi vrednotami njene matičnega naroda ter pomoči pri nabavi literature za knjižnice italijanskih kulturnih krožkov.

Komisija tudi priporoča tesnejše sodelovanje kulturnih krožkov in prosvetnih društev Svoboda, kakor tudi obljublja pomoč italijanski uniji, ki bo skrbela za politično izobraževanje svojih članov. Vsekakor pa je pomembna točka programa dela komisije navezovanje stikov med italijansko manjšino in naprednimi elementi v sosednji Italiji ter omogočanje tej manjšini, da bo stalno in neposredno obveščena o vseh problemih, ki jo zanimajo.

Brez dvoma je to bogat okvirni program dela, ki je poglobljen s predlogom o pogostejših stikih in obiskih italijanskih naprednih sil naši državi na kulturnem in športnem področju.

SKRBNÉ PRIPRAVE NA OKRAJNI FESTIVAL TELESNE KULTURE

V znamenju jubilejnega leta

Priloge na osrednjo telesnozgodno prireditev v jubilejnem letu — na okrajni festival telesne kulture, ki bo v Kopru junija, so v polnem razmahu. Komisija za sprejem prostih vaj je že pregledala in sprejela prijavljene sestave prostih vaj. Tudi besedilo vaj je že v tisku, in ga bo komisija TVD Partizan pri Okrajni zvezi za telesno vzgojo razposlala prihodnji teden vsem društvom in šolam.

Ker nameravajo društva Partizan predstaviti naši javnosti kva-

litetno prireditev s kar najbolj pestrim športnim in telovadnim sporedom, ki bo hkrati propagandna manifestacija za pritegnitev novih članov v vrste naših športnih društev in organizacij, bo prireditelj organiziral v naslednjih dneh vrsto seminarjev za voditelje, ki bodo prevzeli uk prostih vaj. Seminarji bodo po občinah, predviden pa je tudi seminar v okrajnem merilu.

Kljub temu, da je obseg okrajnega festivala za telesno kulturo odvisen v precejšnji meri od razpoložljivih sredstev, bomo vendarle letos pričali eni izmed najbolj množičnih telesnozgodnih manifestacij. Kar je še posebno važno — prireditelj si prizadeva, da bo to zares elitna prireditev, ki jo bodo zastopali naši najboljši športniki in telovadci. Zanimivo je tudi, da bodo pripravile samostojne točke nekatere šole, med njimi Gozdarski šolski center v Postojni in Srednja pomorska šola v Piranu.

V VESOLJE JE POLETEL DOSLEJ NAJTEŽJI SATELIT

Sovjetska zveza je minuli teden dosegla nov uspeh svojih znanstvenikov. Izstrelila je namreč satelit, ki tehta 6,5 tone in je tako velik, da bi v njem lahko potovala tudi dva človeka. Uradno poročilo Sovjetske zveze pa ob izstrelitvi novega satelita ne pove, če je bilo v njem živo bitje. Sovjetski znanstvenik profesor Blagonravov je v tej zvezi dejal, »da človek ne bo letel v vesolje, dokler ne bo zagotovljeno, da bi se živ vrnil na zemljo.«

NAMIZNI TENIS

Preteklo nedeljo je bilo na Jesenicah moštveno prvenstvo Slovenije za mladince in pionirje. Prvenstva so se udeležili tudi koprski mladinci in pionirji. Plasman je posebno zadovoljiv za naše mladince, saj so med enajstimi ekipami zasedli šesto mesto, dočim so pionirji s svojim 8. mestom med devetimi ekipami malce razočarali. Naš nasvet: več sistematičnega treninga!

OBVESTILO DOPISNIKOM

Zaradi preobilice gradiva je moralo biti odloženih nekaj prispevkov, ki pa bodo vsekakor še objavljeni. Sem štejemo posebno prispevke iz NOB, gospodarske graditve naših komun, gradivo z občinskih konferenc SZDL, kolikor še ni bilo objavljeno ali je bilo izpuščeno, prispevke o delovanju taborniške in gasilske organizacije, o športu in o telesni vzgoji itd. — Uredništvo.

ZGODOVINSKI ZAPISKI V JUBILEJNEM LETU VSTAJE JUGOSLOVANSKIH NARODOV

Prvi partizani na Primorskem

(Nadaljevanje)

Konec oktobra in v začetku novembra 1941 je Ervin Dolgan na področju Brkinov in Pivke intenzivno vzpostavljati kanale za prenos narodnoosvobodilnega tiska iz Ljubljane oziroma Loške doline. Eden od kanalov je šel iz Ljubljane preko Postojne — kjer je posedoval transport neki železničar, ki je stanoval v bajti pod Sovičem — do Dolenje vasi oziroma do Podrage v Vipavski dolini. Drug kanal je Ervin Dolgan organiziral iz Loške doline preko Snežnika. Po tej poti je narodnoosvobodilni tisk prihajal v vretah vse do napada na Lož, 19. oktobra 1941. Med prenašalci sta bila tudi Benčanov Franc in brat Karla Masla. Tretji kanal je šel iz Loške doline do Vrbece. Po tem kanalu sta ilegalno prehajala Slavko Kovat-Smeli in Viktor iz Markovca. Organizator narodnoosvobodilnega gibanja na tem področju je bil Rudolf Kale, ki je tudi skrbel za kolportažo narodnoosvobodilnega tiska in se v tem času povezal z Ervinom Dolganom.

V tem času je Ervin Dolgan postavil prve zaupnike OF oziroma prve zamatke terenskih odborov OF na področju Pivke in Brkinov. Med drugimi so v vasi Petelinje delali za OF Požarjevi, v vasi Parje neki kmet, v Sembijah Sumaj, v Podtaboru neki krznar, v Zagorju Česnikovi, v Knežaku Avgust Sajn in brivec, Tilka Požarjeva se spominja sestanka, ki ga je sklical Ervin Dolgan v nedeljo, in so se ga udeležili Karlo in Malka Cucek, Franc Morel ter Jože in Marija Hreščak. Ervin Dolgan je na sestanku že prinesel nekaj letakov. Iz ohranjenih spominov je mogoče zaključiti, da je bil v tem času tudi širši sestanek na področju Silen Tabora severno od Knežaka. Rudolf Kale je po navodilih Slavka Kovat-Smelega vzpostavljati organizacijo OF v vseh jugovzhodno od Ilirske Bistrice. Rezultat obstoja in delovanja OF je tudi prva sabotažna akcija.

Na področju Brkinov so bili prvi zaupniki OF razen že omenjenih A. Dolgana in J. Zidarja tudi Grahov

Bitnjah, neki krojač v Kivolčah, Ambrožič, Zagar in še nekdo v Ribnici ter Celigov v Topolovcu. Na področju Ilirske Bistrice sta vzpostavljala organizacijo OF A. Dolgan in J. Zidar, ki sta prodira tudi v hrvaške vasi do Matuli in imela novembra 1941 celo koordinacijski sestanek s Hrvati v vasi Brez pri Klani.

Ervin Dolgan je štirinajst dni po prvi sabotažni akciji na železniški progi pri Kivolčah pridobil Karla Masla za ponovno sabotažno akcijo na progi, ki naj bi bila učinkovitejša od prve. V petek, 12. novembra 1941, so odšli Ervin Dolgan, Karlo Maslo, še neki tovariši in po spominih Karla Masla tudi Milko Spacapan na železniško progo z nalogo, da bi tako uničili železniško progo, da bi vlak padel v prepad. Akcija ni uspela, ker jih je pri pripravah zalotila italijanska patrulla. Kljub neuspehu so bili že isti dan alarmirani vsi vojniki v bližnjih postojankah. Od tega dne dalje so koncentrirali vojaštvo ob progi. Teга dne so italijanske civilne oblasti izpustile približno 40 ljudi, ki so jih zaprle 28. oziroma 29. oktobra, ker so sumile, da so bili udeleženci pri prvi sabotažni akciji na progi med Kivolčami in Nerinom.

O poskusu sabotažne akcije 12. novembra je poročala tudi Kvarnerska prefektura z aktom št. 01779 z dne 3. februarja 1942.

PARTIZANSKA SKUPINA NA VRHEH

Med odsotnostjo Ervina Dolgana je partizanska skupina, ki je imela tabornišče pri Gornji Branici, razpredla svoje mreže na Kras in na področje med Krasom in Vipavsko dolino, imenovano »Na Vrheh«. Zborna mesto te skupine je bilo pri Kantetovih v Gornji Branici št. 5. V odsotnosti Ervina Dolgana je organizacija političnega dela stonela v glavnem na Evgeniu Kantetu in Viktorju Ukmarju. Stednji je v oktobru 1941 vodil med Kobdiljem in Gornjo Branico sestanek kraškega sektorja.

Po spominih Ivana Freliha in sestavku »Razvoj narodnoosvobodilnega

gibanja na Stjaku in Vrabčah« so prišli oktobra 1941 partizani v V. Polje in se oglasili pri Miklavčevih, kjer so oddali nekaj literature. Po izjavi partizanske matere Ivane Skapin je pet partizanov prišlo tudi k njej in jim je postregla s hrano. 25. novembra je pet partizanov večerjalo pri Viktorju Ukmarju (po domače pri Ivanovih) v vasi Koboli št. 2.

Med tem je partizanska skupina Na Vrheh utrpela nepotrebno izgubo. Sredi novembra 1941 sta bila ranjena politični komisar Milko Puntar in partizan Peter. V skrbno ju je vzela Kantetova in ju skrila v svojem seniku. Decembra 1941 je političnega komisarja Puntarja peljal zdravnik Rovatti iz Dutovelj v Trst. V Trstu je Milko povedal, da je bil ranjen, ko so ga napadli tatovi na cesti v Raši. Partizan Peter pa se je zdravil pri Kantetovih in se v februarju 1942 ponovno pridružil partizanski skupini.

V drugi polovici novembra 1941 je partizanska skupina ostala tudi brez svojega vojaškega poveljnika Ervina Dolgana, ki je bil poklican na Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet v Ljubljano na poročanje. Po vsej verjetnosti je potoval v Ljubljano po poti Smihel—Studen—Planina. Preko Strmice v Planino je spravil Dolgana Venceslav Japelj iz vasi Studeno. Ob tej priložnosti je Dolgan vključil Venceslava Japlja in njegovo ženo v OF, aktivno pa je začel delati za narodnoosvobodilno gibanje tudi neki fašist, ki je delal v Dopolavoro. V Studenem so začeli zbirati za partizane hrano in jo nositi v Gornjo Branico. Ervin Dolgan je srečno prispel v Ljubljano in na sestanku, ki je bil na Viču, orisal komandantu Glavnega poveljstva Francu Leskošku-Luki in Alešu dr. Beblerju položaj na Primorskem ter kot nujni ukrep predložil okrepitev partizanskih vrst, kar sta oba tudi odobrila.

(Se nadaljuje)
JANEZ KRAMAR

Novice s TRŽAŠKEGA

Razsajanje šovinistov po Trstu

Skupina nahujskanih študentov je te dni po tržaških ulicah demonstrirala proti dvojezičnosti, proti pravicam slovenske manjšine in kričala proti našemu ljudstvu in njegovim voditeljem z vzkliki: smrt ščavom!

Vsak dan so ti razgrajči pretili Slovincem pred njihovimi kulturnimi ustanovami, medtem ko je policija skrbela le za nemoten potek njihovih izgredov. Najprej so napadli slovensko kreditno banko, nato s kamenjem obsuli gradbišče kulturnega doma, slovensko knjigarno in se ho-

teli lotiti tudi uničenja prostorov slovenske višje gimnazije. V knjigarno so ob vpitju najhujših psovka za naš narod vrgli zažgalno petardo, ki pa je bila pravčasno odstranjena. Kjerkoli se je ta več sto glava drhal pojavila, je pustošila tako, kot so delali fašisti v Trstu s slovenskim življem pred 40 leti.

Demonstracije so izzvale val ogorčenja med naprednimi Tržančani. Najprej je vznikel enoten protest slovenskih mladinskih organizacij, slovenski srednješolci so začeli stavkati, protestirali pa so tudi Neodvisna socialistična zveza, KPI, tržaški federaciji socialistične in socialdemokratske stranke, Slovenska kulturno gospodarska zveza, visokošolski organizaciji Unione gliardica italiana ter Intesa cattolica, sindikalna organizacija CGIL, kakor tudi številni drugi tržaški forumi.

Poslanec KPI za Trst Vittorio Vidali je vložil na predsednika vlade in notranjega ministra interpelacijo »spričo šovinističnega razgrajanja, ki so ga organizirali fašistični elementi« in obtožil lokalne oblasti, češ da so dopustile demonstracije, ki so zavzele ogaben značaj najbolj prostaškega hujskanja na sovraštvo proti slovenskemu prebivalstvu. Pri generalnem vladnem komisarju dr. Palamari je bil tudi jugoslovanski generalni konzul v Trstu dr. Ziga Vodušek in protestiral proti fašističnim izgredom.

Kakor kaže, so v torek prenehali z demonstracijami, ker je nahujskana profašistična študentarija ostala brez nadaljnjih napotkov. Ostal pa je sramotni madež, nepozabno ogorčenje in zaskrbljenost nad oživljanjem skvadrstičnih pogromov.

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradašča. Izhaja vsak petek. Izdaja: CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezen izvod 10 din. Letna naročnina 500 din, za tujino 1300 dinarjev ali 3,5 am. dolarja. — Bančni račun 002-70-181. Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Tisk in lišičje tiskarna CZP »Primorski tiske

ILIRSKA BISTRICA

Socialistična zveza - vseljudski parlament

Delegati letošnje občinske konference SZDL v Ilirski Bistrici so v soboto, 4. in v nedeljo 5. t. m. zelo živahno razpravljali o političnih, gospodarskih in splošno družbenih problemih ilirsko-bistriške občine. Trdna osnova tej dvodnevni razpravi pa je bilo poročilo predsednika Občinskega odbora SZDL Ilirska Bistrica Antona Gustinčiča o dosedanjih uspehih in pomanjkljivostih dela članov Socialistične zveze.

Poročilo tovariša Gustinčiča je dalo največ poudarka vzporednemu naglemu gospodarskemu razvoju občine in socialističnih odnosov na vasi. Posebno značilen za minula leta je bil nagel vzpon industrije, ki je zaradi velikih investicijskih sredstev ustvarjala kar 71,7 odstotka vsega družbenega bruto produkta. V prihodnjem obdobju pa bo razmerje investicijskih naložb namesto dosedanjega 7:1 že 3:1 v korist industrije, kar pomeni, da bodo v glavnem finančno podprli dokaj hitro razvito kmetijstvo. Medtem, ko bodo nadaljevali izgradnjo obstoječe industrije, ki bo večala proizvodnjo predvsem s smotrnejšim gospodarjenjem in z izkoriščanjem doslej skritih rezerv, pa bosta kmetijstvo in gozdarstvo dobivala večja družbena sredstva. Ti dve gospodarski panogi bosta počasi v svojem razvoju morali stopiti v korak z industrijo, saj imata v tej občini neslutene perspektive.

Vendar je razumljivo, da bodo gospodarski načrti lahko uresničeni le z aktivnejšo politično dejavnostjo Socialistične zveze, ki postaja vse večji mobilizator delovnih ljudi za razvijanje novih socialističnih odnosov. Konferenca je v razpravi nazorno prikazala, kako postajajo nekateri odbori SZDL pravi vseljudski parlament z novimi oblikami dela. Njeni člani se vse bolj zavedajo

nujne potrebe po skupnem odločanju v gospodarjenju in družbenem življenju. Njihove številne pobude in neposredno reševanje najrazličnejših problemov se zelo dobro odražajo tudi v utrjevanju delavskega samoupravljanja in družbenega upravljanja predvsem v večjih središčih. K sedanjemu bolj živahnemu delu, predvsem v Ilirski Bistrici, Premu in Knežaku, pa so dale svoj delež nove organizacijske oblike krajevnih odborov — sekcije, v katerih deluje več sto članov SZDL.

Skoraj 60 delegatov je v razpravi obravnavalo vrsto problemov in predlagalo tudi načine, kako naj bi jih reševali. Iz njihovih treznih presoj in iskanju nadaljnje poti na vseh področjih družbenega življenja se je odražala želja po uveljavljanju smernic V. kongresa SZDLJ v okviru lastnih možnosti in potreb. Velik poudarek so konferenci dale besede gostov, med katerimi sta bila član Glavnega odbora SZDL Slovenije in ljudski poslanec v ilirskobistriškem predelu našega okraja Janko Rudolf ter sekretar Okrajnega odbora SZDL Koper Ivan Mavsar. Med drugim sta opozorila na hvale vreden pojav,

da je vedno več delovnih ljudi po zaslugi Socialistične zveze in Zveze komunistov ter sindikalnih organizacij pritegnjenih k aktivnemu političnemu in družbenemu delu. To se že odraža na vsakem koraku in kar je najbolj razveseljivo, da Socialistična zveza priteguje v svoje vrste tudi mlade ljudi. Udeleženci bogate in plodne razprave pa tudi niso prezrli koristnih posledic sistematičnega dela pri stapljanju interesov gospodarskih organizacij z interesi komune ter med drugim zaključili, da je njihova prehojena pot redila trdno osnovo za nadaljnje poglobljeno delo pri uveljavljanju napolkov V. kongresa SZDLJ.

S koprške občinske konference SZDL minuli teden: gosta Miha Marinko in Marijan Breclj med odmorom v razgovoru z domačini

V PORTOROŽU KONFERENCA SZDL PIRANSKE KOMUNE

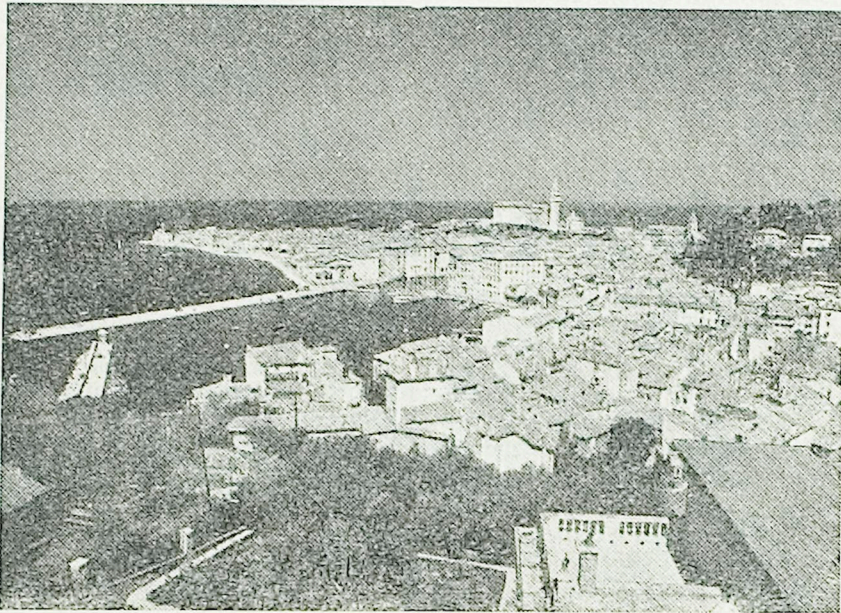
Piranu status turistične komune

Pod tem geslom je potekala pretekli petek v Portorožu redna letna občinska konferenca SZDL, ki je z obširno razpravo o podanih tehtnih poročilih vsestransko pretresla dogajanje in problematiko v piranski občini. Tako iz

poročila, ki je bilo dostavljeno delegatom v proučitev že pred konferenco, kakor iz poročila sekretarja Obč. odbora SZDL Piran Ivana Fune na konferenci in iz izjav vseh številnih udeležencev v razpravi je razvidno, da postaja Socialistična zveza delovnih ljudi vedno bolj agilna in zato tudi vedno bolj upoštevan faktor v vsem življenju piranske komune. Njen pozitivni vpliv se čuti tako n. pr. v prizadevanjih za doseg čim uspešnejšega gospodarskega razvoja občine, kjer bo narodni dohodek na prebivalca narastel do leta 1965 na 445.000 din, medtem ko se bo celotni dohodek povečal za 12%. V zvezi z

investicijami, kjer bo po pripravljenem perspektivnem načrtu v prihodnjih petih letih vloženi kar 24 milijard dinarjev, od tega največ v plovo, industrijo in turizem, je bil na konferenci dan močan poudarek skrbi za res smotrno vlaganje sredstev in za primerno ravnovesje med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami. Turistični značaj občine naj ne bi bil okrepljen samo s povečanimi investicijami v turizem in gostinstvo, temveč tudi z dosegom zakonskih predpisov, s katerimi naj bi piranska občina dobila izraziti status turistične komune.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Lep pogled na naše turistično mesto Piran

Po konferencah SZDL

Preteklih deset dni je v vseh občinskih središčih našega okraja več kot 1500 državljanov razpravljalo na občinskih konferencah Socialistične zveze o politiki svoje komune, o njenem bodočem razvoju ter nalogah SZDL in njenih članov. Najprej je bila konferenca v Sežani, njej sta sledili v Izoli in Hrpeljah, pretekli teden pa so bile še konference SZDL v

Kopru, Piranu, Postojni in Ilirski Bistrici.

Osnovna značilnost vseh konferenc je nedvomno ugotovitev, da se je Socialistična zveza po V. kongresu močno razmahnila in da res postaja »stalno zasedajoči parlament«, v katerem državljanje razpravljajo o politiki svojega kraja in svoje komune ter sprejemajo naloge za nadaljnji razvoj.

Na vseh konferencah je bilo največ besed izrečenih o komuni in njeni bodoči rasti. To je tudi razumljivo, saj so prav sedaj vse občine pred sprejetjem perspektivnih načrtov, za katere so prav člani SZDL poklicani, da določijo osnovne smernice, da vplivajo na njihovo oblikovanje in da se potem čim bolj zavzamejo za njihovo uresničitev.

Razprave na konferencah so dokazale, kako zelo so državljanje zainteresirani na bodočem razvoju svojega kraja in občine. Od ene desetine pa celo do ene tretjine vseh navzočih delegatov in gostov je govorilo na posameznih konferencah in s tem prispevalo svojo misel k čim boljše določenim nalogam za bodoče obdobje.

Na konferencah so tudi precej govorili o tem, kako Socialistično zvezo vsebinsko čim bolj utrditi. Pri tem delegati niso štedili kritičnih besed, čeprav so v nekaterih krajih tudi glede tega dosegli že lep napredek: — Ena izmed hib, ki jo je bilo čutiti na konferencah, pa je, da so na njih premalo govorili o vseh velikih nalogah v zvezi z gospodarjenjem v podjetjih ob novi delitvi dohodka, o vlogi komune in samoupravnih organov sploh v zvezi z uveljavljanjem različnih ukrepov v gospodarstvu, ki jih že uvajamo in ki bodo še sledili v letošnjem letu.

Gotovo bodo vse, na konferencah sprejete smernice in sklepi še bolj obogatili dejavnost SZDL in še bolj razvili prizadevanje njenih članov za gospodarski in družbeni razvoj našega področja. Samostojnost, doslednost in resnost, s kakršno so delegati na vseh konferencah obravnavali naš prihodnji razvoj, so nam tudi jamstvo, da bodo ti sklepi rodili bogate sadove.

Gustav Guzej

POSTOJSKA OBČINA

Družbeni klubi - nova žarišča dela

Obč. odbora SZDL Toneta Strle in plodne razprave soočili z najpomembnejšimi rezultati gospodarskega in družbeno-političnega razvoja postojnske občine v zadnjem razdobju, pregledali naloge bodočega razvoja ter hkrati na osnovi dosedanjih izkušenj in smernic V. kongresa SZDLJ opredelili mesto in vlogo, ki jo bo morala v prihodnje odigrati Socialistična zveza na tem območju. Splošna ugotovitev konference je bila, da so krajevne organizacije SZDL začele v zadnjem času reševati številna politična, gospodarska in druga aktualna vprašanja na tem področju z očitno preorenostjo, kar daje slutiti, da se je celotna aktivnost Socialistične zveze znašla na nekakšni prelomnici. Z reorganizacijo in preusmeritvijo dejavnosti po sekcijah so predvsem v krajih, kjer so si ustanovili družbene klube, uspeli pritegniti k aktivnemu družbeno-političnemu delu širok krog občanov. Do danes so v občini ustanovili že 45 najraznovrstnejših sekcij in nekatere od njih so predvsem na vasih že pridno zastavile delo. Nekaj delegatov je na konferenci opozorilo na škodljive pojave istovetenja nekdanjih komisij z današnjimi sekcijami, kar se v praksi lahko negativno odrazi na širino in nove oblike dela v SZDL.

Udeleženci nedeljske konference v Postojni so bili mnenja, da bi se morale posamezne organizacije SZDL intenzivneje posluževati pozitivnih izkušenj v delu sosednjih organizacij, predvsem

pa članstva SZDL v Zagorju, Slavini, Prestranku, Orehku, Postojni, Pivki in v Kočah, kjer so dosegli v zadnjih mesecih v organizaciji klubskega življenja nekaj zelo lepih rezultatov.

Ob zaključku konference sta v razpravo posegla tudi sekretar OK ZKS Albert Jakopič-Kajtimir in republiški ljudski poslanec Ivan Regent. Delegati so izvolili nov 45-članski občinski odbor SZDL ter delegate za okrajno konferenco in republiški kongres SZDL.

S postojnske konference SZDL minulo soboto v Jamski restavraciji

ILIRSKA TURISTIČNI PROMET

Do decembra lani je bilo v raznih krajih naše države 3.970.000 domačih in skoraj 850.000 tujih turistov. To pomeni, da je bil celotni turistični promet za okoli 12% večji kot prejšnje leto. Najbolj se je povečalo število turistov v Srbiji in Hrvaški.

Letni občinski konference SZDL, ki je bila v nedeljo v prostorih Jamske restavracije v Postojni, je prisostvovalo 193 od 245 izvoljenih delegatov iz vseh 31 krajevnih organizacij SZDL postojnske občine. Poleg njih pa je v delu konference sodelovalo še nad 50 gostov, med katerimi so bili sekretar Okrajnega komiteja ZKS Koper Albert Jakopič-Kajtimir, ljudski poslanec Ivan Regent, član Glavnega odbora SZDL Slovenije Jože Jeras, predsednik Okrajnega odbora SZDL Koper Gustav Guzej in drugi. Potek konference je bil obeležen z izrazitim delovnim vzdušjem, čemur gre pripisati tudi dejstvo, da so se zborovalci preko poročila dosedanjega predsednika

IZVOZ SVEŽIH IN PREDELANIH RIB

Z izvozom predelanih in svežih rib je pomorsko ribištvo Jugoslavije prejele lani okoli 2 milijardi 200 milijonov deviznih dinarjev. Ribe smo izvažali v 45 držav, med katerimi so na prvem mestu Italija, Avstrija, Zahodna in Vzhodna Nemčija, Belgija in Čehoslovaška. Izvoz pa bi bil lahko še večji, če bi bilo na razpolago dovolj za predelavo.

21 MILIJARD DIN ZA MEHANIZACIJO V GRADNENIŠTVU

Od 174 milijard din, kolikor je določenih po petletnem planu za nabavo opreme, bodo letos porabili 21 milijard din. S temi sredstvi bodo jugoslovanska gradbena podjetja nabavila pri domačih in inozemskih tovarnah vrsto sodobnih strojev. Zaradi nabave strojev, ki bodo kar najbolj ustrezali našim gradbiščem, bo posebna deleracija gradbenih strokovnjakov obiskala skandinavске države, SZ in še nekatere evropske dežele.

PO LETNI KONFERENCI MLADINSKE ORGANIZACIJE V HRPELJAH

Tesno ob Socialistični zvezi

V kratkem razmaku dveh dni je v Hrpeljah sledila letni konferenci občinske Socialistične zveze tudi konferenca organizacije Ljudske mladine. Ta zares za-vestno organizirana konferenca je izzvenela v sklep, da mora biti udeleževanje mladine kar naj-tesneje povezano z delovnim programom in metodami Socialistične zveze.

Ko je bilo govora o dosedanjem prispevku mladega rodu k naši socialistični graditvi, je bila v razpravi prikazana bežna slika vloge naše mladine med NOB in pozneje do današnjih dni v šte-vilnih delovnih brigadah in dru-gih akcijah. Mladina iz hrpeljske

občine ni bila med zadnjimi. Tu-di danes morda v marsičem pred-njači pred svojimi vrstniki v dru-gih manjših občinah. Hrpeljska občina šteje nekaj več kot 8000 prebivalcev. Od teh je 360 mla-dincev organiziranih v svoji or-ganizaciji. Statistika pove, da je med njimi 159 delavcev, 32 usluž-bencev, 23 vajencev, 58 dijakov. Le nekaj nad sto mladincev še ni vključenih v organizacijo, večino-ma kmečka mladina.

Odkrito in brez olepševanja so si povedali, kaj v njihovem do-sedanem delu ne zasluži pohvale in razkrili vrzeli zlasti v ideološko-vzgojnem delu. Kritično so ocenili pasivnost članov mladinske organizacije v podjetjih in na vasi. Ob takšnih ugotovitvah so z novim delovnim programom pokazali, da bodo po zgledu SZDL ubrali nova pota svojega udeleževanja. Omenimo naj le naj-bolj značilne črte tega programa: mladinska organizacija naj vloži vse napore za izvajanje predvi-denih gospodarskih nalog, organi-zirajo naj seminarje za usposab-ljanje mladine pri sodelovanju v samoupravnih organih, naj bo nosilec akcij za dvig vasi iz za-ostalosti, za ustvarjanje gmočnih pogojev za kulturno in družabno življenje mladine. Organizirajo naj mladinske ure in klube mla-dih proizvajalcev, zastavijo naj ves svoj vpliv, da se ustanovi Ljudska univerza itd. V javnih

delih bodo sodelovali pri popravilu ceste Slivje—Tatre, pri grad-nji opekarne v Obrovu, gradnji športnih igrišč, pogodovanju in v vseh akcijah, ki jih bo organi-zirala SZDL. Pri občinskemu ko-miteju LM bodo stalno delovale komisije za delovne akcije, za idejno-vzgojno delo in za družbe-no aktivnost. Vsaka teh komisij bo sestavila svoj individualni program dela.

Ta uspešna mladinska konferen-ca je postavila nove temelje bo-dočemu delu mladine. Za pred-sednico novega devetčlanskega komiteja so izvolili Marico Segulinovo, dosedanjo tajnico.

SPET DVE USPELI PRIREDITVI V POSTOJNI

V soboto so v Jamski restavraciji priredili študenti Ademskega kluba okraja Koper tradicio-nalni akademski ples z brucovan-jem. S humorističnimi brucovskimi govori in vprašanji ter z izbranimi popevkami, ki so jih morali na željo domačinov več-krat ponavljati, so navdušili Po-stojnčane. Plesni orkester »6 blues + 1« pa jim je omogočil ples do zore.

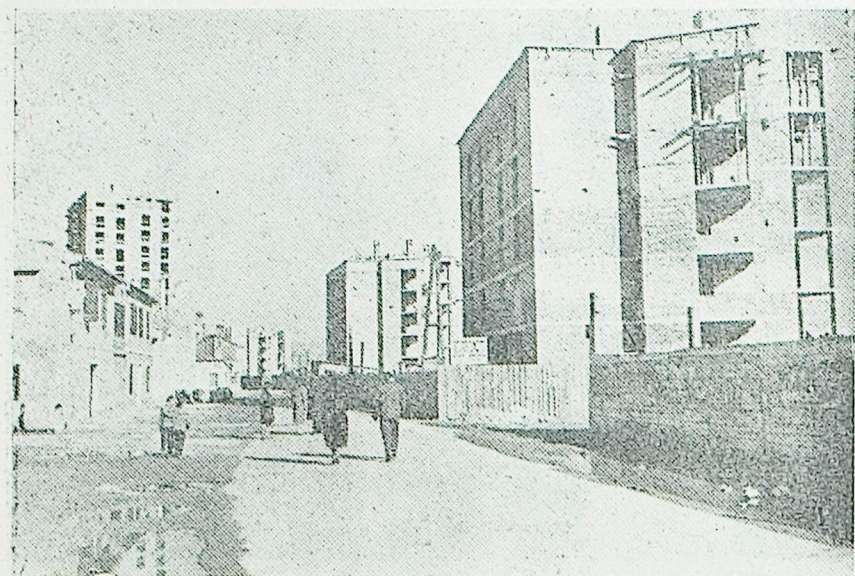
V ponedeljek je Dom JLA v Postojni organiziral v kino dvo-ran večer narodnih pesmi, po-pevk in humorja, ki so jih izva-jali priznani pevci RTV Beograd, Sarajevo in Novi Sad z zabavnim kvartetom Vlade Djordjevića. Navdušeni domačini so do zad-njega kotička napolnili dvorano. Ivan Logar

Razviti delo prek sekcij SZDL

Organizacije Ljudske tehnike v Postojni so bile vseskozi zelo de-lavne, saj se je na tečajih za šoferje-amaterje, traktoriste, le-talce, fotoamaterje in radioama-terje, ki so jih prirejale, vzgojila vrsta sposobnih ljudi, ki se že uveljavljajo v vsakdanjem življe-nju. Uspehi pa bi bili prav gotovo precej večji, ko bi imele te organi-zacije potrebne prostore in de-lavnice.

Te dni so predstavniki Ljudske tehnike zaprosili za sprejem pri predsedniku ObLO Jožetu Baši in so ga seznanili s svojimi uspehi in težavami. V razgovoru so obravnavali tudi perspektivni razvoj Ljudske tehnike. Tako predvide-vajo, da bodo v Pivki osnovali društvo Ljudske tehnike, v nižji gozdarski šoli v Postojni pa bodo osnovali klub fotoamaterjev in tečaj za šoferje-amaterje. V Po-stojni bodo poživili delo radio-amaterskega društva in delo foto-amaterjev, brž ko bodo uredili prostore za temnico. Ko bodo v Postojni odprli preurejeni Kulturni dom, nameravajo fotoama-terji ob tej priložnosti prirediti razstavo.

Sekretar občinskega komiteja ZK Slavo Černelič je pohvalil iniciativo predstavnikov Ljudske tehnike in jim priporočil, naj bi s svojimi problemi seznanili pri-stojne sekcije, ki so bile formirane pri SZDL. Š. B.

V Koperu raste na Gramscijevem nabrežju nova ulica stanovanjskih blokov, v katerih bodo tudi nekateri lokali in poslovni prostori. Na sliki je že videti prve obrise nove ulice

Z OKRAJNE SKUPŠČINE ZDRUŽENJA ŠOFERJEV IN AVTOMEHANIČNIKOV

Čas terja več ljudi in boljše pogoje

Kakor vsa zadnja leta, tako so de-legati na okrajni skupščini Zdrženja šoferjev in avtomehaničnikov, ki jo je vodil predsednik Martin Fink, tudi letos znova ugotavljali, kako čedalje hitrejši razvoj in vzpon motorizacije postavlja poklicnim voznikom in mehanikom čedalje težje in odgovor-nejše naloge. V koprskem okraju, kjer deluje 7 podružnic Zdrženja šoferjev in avtomehaničnikov (Koper, Postojna, Pivka, Il. Bistrica, Sežana, Izola in Portorož), je zdaj že okoli 1000 poklicnih voznikov in avtomehaničnikov. Zdrženje si na vso moč prizadeva, da bi bili vsi strokovno kar najbolje usposobljeni. Posamez-ne podružnice so v minulem letu priredile vrsto tečajev, v katerih so si malone vsi mlajši vozniki pridobili

dovolj potrebnega znanja za kvalifi-kacijo. Prav tako je združenje orga-niziralo zdravniške preglede za vse kandidate za visokokvalificirane voz-nike z D kategorijo, tako da jim ni bilo treba izgubljati delovnega časa. Z največjim razumevanjem pa so mnogi člani iz posameznih podružnic sodelovali tudi v vseh akcijah, name-njenih splošni vzgoji v prometni varnosti.

Ceprav je strokovna usposobljenost voznikov na razmeroma zadovoljivi ravni, pa ob hitro rastoči splošni mo-torizaciji na vseh naših cestah po-stajajo pogoji dobrega in varnega upravljanja z vozili čedalje težji. Na izredno frekventiranih cestah (po-sebno še v turistični sezoni), ni šala niti lahko voditi prepolne avtomob-ile, kamione ter 20 in celo 30-tonske avto-vlake. Pogosto so vozniki, ki so jim zaupana draga vozila, pred hudimi ovirami, ki jih morejo premostiti le s prisrebno iznajdljivostjo, včasih celo drznostjo. Kako n. pr. spraviti 20-tonski avtovlak čez most, pred katerim je svarilno znamenje, da je no-silnost mostu samo 4 tone? In če bi se v takem primeru kaj zgodilo, kdo bo nosil odgovornost? Iz okraja vo-zijo šoferji kamione, avtomobile in avto-vlake po vsej Sloveniji, po Jugo-slaviji in malone po vsej srednji in zahodni Evropi. To niso »nedeljske izletniške vožnje«, to je trdo in od-govorno delo, ki terja čelga človeka. Na skupščini so delegati med dru-gim tudi ugotovili, da po vseh več-jih krajih v Sloveniji in Jugoslaviji

sicer skrbe za parkirne prostore oseb-nih avtomobilov, prav redke pa so izjeme, kjer bi se tudi spomnili na parkirne prostore za avtomob-ile, kamione in tovorne vlake. Malokod je tudi poskrbljeno, da bi vozniki imeli vsaj osnovne življenjske pogoje: po težki vožnji se nimajo kje spočiti niti kam leči. Mnogim je kabina po-stala dom in stanovanje. Zato upra-vičeno pravijo: kolikor bolj narašča naša poklicna odgovornost, toliko bolj bi bilo treba tudi skrbeti za osnovne življenjske pogoje, zakaj brez dobrih pogojev v tako napornem poklicu človek ne bo mogel dolgo vzdržati.

Dvakrat da, kdor hitro da

Da bi ublažili posledice neugod-nih vremenskih razmer, ki so ovira-le redno opravljanje zemeljskih del v letošnji jesenski in zimski sezoni, je aktiv Ljudske mladine pri KZ Bertoki organiziral raz-širjeno delovno akcijo na zadrži-ni ekonomiji.

Uprava zadruga je pobudo hval-ležno pozdravila. Akcija je popol-na uspešna; udeležili so se je

tudi traktoristi, vsi uslužbenci in dobršen del delavcev zadruga ekonomije. Prvič po združitvi kmetijskih zadrug Bertoki, Pobe-gi in Gračišče se je zbral kolektiv in se med seboj spoznal. Po končanem delu je bilo skupno ko-silo in točili so pristni kabernet lastne proizvodnje. Osemdeset de-lavcev in uslužbencev kmetijske zadruga je preživelo prijetno ne-deljo. Akcija je uspela.

Komunisti Intereurope o svojem delu

V ponedeljek so se sestali člani osnovne organizacije Zveze ko-munistov podjetja Intereuropa v Koprju na svojo redno letno kon-ferenco. Kot pač vsi ljudje pro-metne stroke, zaposleni v takšni gospodarski organizaciji, ki ima člane delovnega kolektiva vedno na vožnji po vsej državi in izven nje, so tudi oni skušali v nekaj urah obravnavati vsaj najbolj nreče probleme. Tako je poro-čilo sekretarja osnovne organiza-cije Ivana Vrviščarja moralo za-jeti kar precejšnjo problematiko, da bi lažje po vsestranski razpra-vi prevzeli komunisti podjetja vrsto novih nalog.

Ze omenjeno dejstvo, da so člani kolektiva stalno na poti in da je Intereuropa postala veliko pod-jetje, ki bo ustvarilo leta 1965 predvidoma 5 milijard dinarjev realizacije (leta 1956 komaj 251 milijonov dinarjev), narekuje ko-munistom med drugim večjo skrb za vzgojo kadrov, za pravilno iz-

boljšanje njihove življenjske ravn-i, za vključevanje mladine v strokovno, družbeno in politično delo ter ustvarjanje večje delov-ne zavesti. Obravnavali so tudi napake in kritično ocenili odnos

do dela, do sodelavcev in do dru-gih organizacij v podjetju ter do organov samoupravljanja, ki so večkrat potrebni izdatne pomoči komunistov in sindikalne podruž-nice.

NA SESTANKU S ŠTIPENDISTI V SEŽANI SO SKLENILI

Pohod študentov po partizanskih poteh

Kot vsako leto, le da letos v še večjem številu (nad 120), so se preteklo soboto zbrali na sedežu občine v Sežani študenti in dijaki srednjih šol z območja sežanske občine, da se s predstavniki ko-mune pogovorijo o nekaterih vpra-sanjih. Dijakom in študentom so govorili sekretar ObK ZKS Alfonz Grmek, podpredsednik ObLO La-do Mahnič, predsednik OO ZB NOV Gabrijel Moderc in pred-sednik OO SZDL Mirko Jelerčič. Na sestanku so izvolili zastopnike

študentov in dijakov v občinsko kadrovsko komisijo in v komisijo za štipendije in obljubili vso po-moč pri rekonstrukciji okrajne ceste Štjak—Vrabče. Razen tega bodo študenti organizirali v po-častitev 20. obletnice vstaje in ljudske revolucije pohod po par-tizanskih poteh v občini. Pohod bo v aprilu. -er

OBLETNICA USTANOVITVE »KRAŠKE ČETE«

praznik v sežanski občini

Poseben iniciativen odbor, ki se je na pobudo Občinskega od-bora ZB NOV sestel v nedeljo 5. februarja v Sežani, je sklenil, da bo proslava 20. obletnice prve kraške čete, ki je bila ustanovljena avgusta 1942 nad izvirom Lijaka, 28. avgusta prihodnjega leta in bo sovpadala s proslavo občinskega praznika občine Sežana.

Med udeleženci nedeljskega se-stanka so bili med drugimi narodni heroji Albert Gruden-Blisk, Cvetka Vodopivec-Svoboda in Rudi Kodrič-Branko.

Razen načelnega sklepa o pro-slavi so bile na sestanku imeno-vane tri komisije: zgodovinska, gradbena in finančna. Prva bo zbirala zgodovinske podatke o operacijah te prve regularne par-tizanske edinice, ki je operirala na Krasu in povzročala veliko za-skrbljenost italijanskemu okupa-torju, druga pa bo skrbela za po-stavitev spomenika narodnemu heroju Stienki v Tomačevici. Udeleženci sestanka so še predla-gali, naj bi podjetje »Aluminij« Komen dobilo ime po heroju Stjenki. -er

Kaj pravijo drugod ...

TISKANINA LANI IN LETOS

V proizvodnji je Tiskanina dosegla v letu 1960 naslednji obseg: v predilnici je bila kardirana preja ostvar-jena z 2.036.682 ef. kg ali v odstotkih s 107, v tkalnici je bilo izdelanega 25 milijonov in 24 tisoč tek. metrov surovega blaga, v plemenitilnici pa je bilo proizvedenih 21.157.000 kvadratnih metrov gotove tkanine ali v odstotkih 104.

Za leto 1961 pa si je kolektiv Tiska-nine zadal naslednje naloge: v predilnici naj bi proizvedli 2 milijona kilogramov kardirane preje, 80 tisoč kilogramov vigojne in 45 tisoč kilo-gramov vate, v tkalnici naj bi izde-lali nad 27 milijonov tek. metrov bla-ga, v plemenitilnici pa naj bi ustva-riili 21 milijonov kvadratnih metrov gotovih tkanin.

ČEZ PET LET STO TISOČ GLAV GOVEJE ŽIVINE

Pred dnevi so člani Društva inžen-irjev in tehnikov v Murski Soboti razpravljali o predlogu perspektivne-ga plana za razvoj kmetijstva v na-slednjih petih letih.

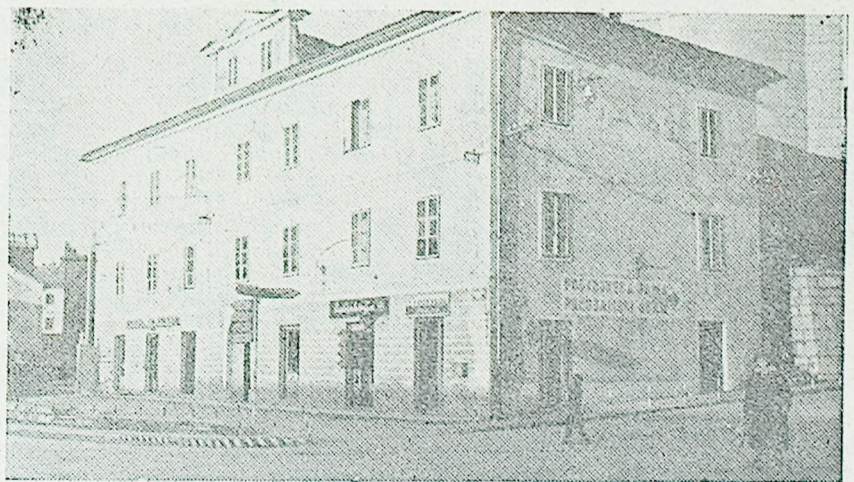
V letu 1960 je družbeni bruto pro-izvod iz kmetijstva dosegel vrednost nad 12,5 milijarde dinarjev, čez pet let pa je predvideno, da se bo pove-čal za 170 odstotkov.

Kmetijska proizvodnja bo v nasled-njih petih letih porasla tudi na rač-un spremembe strukture kmetijskih kultur. Tudi hektarski donosi naj bi bili znatno višji. Tako se na primer predvideva povečanje pridelka pše-nice na 1 ha od sedanjih 15,4 q na 35 q v letu 1965, pri koruzi od 36 q na 50 q, pri krompirju od 160 q na 220 q, pri senu od 45 q na 60 q itd. Na račun povečanja pridelkov krme na njivah in travnikih se bo znatno povečalo tudi število živine. Samo število go-veje živine se bo tako povečalo od sedanjih 78.500 na okrog 100 tisoč glav v letu 1965.

DOLENJSKI LIST

VEČERNA MLADINSKA POLITIČNA SOLA JE KONČALA DELO

Trimesečna večerna mladinska po-litična šola v Novem mestu je pred dnevi končala delo. Po zaključnem ciklusu predavanj je znanje tečajni-kov ocenjevala posebna komisija. Komisija je z znanjem slušateljev bila zelo zadovoljna in je tako 20 slušateljev z uspehom absolviralo šolo. Mladinci bodo pridobljeno znanje s pridom uporabili pri delu v mladinski organizaciji.

Detajli iz Postojne: hiša na Titovem trgu kaj malo prispeva s svojimi neugled-nimi lokali brez lepših izločb k lepši podobi mestnega središča. Treba bi bilo urbanistično-arhitektonsko lepše rešiti vsaj vogalne prostore ob Jamski cesti. Te zadnje posejude privatnik, ki že dolga leta zavira ureditev tega vprašanja vendar pa zakon o nacionalizaciji hiš in poslovnih prostorov zdaj le daje možnost, zadevo urediti na podlagi splošnih družbenih interesov

Začarani krog: PROSTORI, UČNI NAČRT, OCENE, ŠOLSKA REFORMA

NEKAJ PABERKOV IZ ŠOLSKIH POROČIL OB ZAČETKU DRUGEGA POLLETJA

- Tako lepo bi bilo, če bi lahko zapisali, da nas šolska vprašanja ne mučijo več. Toda kot starši, kot državljani in upravljavci se zavedamo, da jih še nismo rešili. Svojim otrokom pa smo dolžni zagotoviti znanje, ki ga bo terjalo od njih življenje in zahtevni čas. Šolska reforma zahteva tudi določene pogoje, sicer izgubi svoj bistveni namen.

Pred seboj imam poročila ob zaključku I. polletja letošnjega šolskega leta obeh koprskih osnovnih šol: splošni in specifični problemi, ki vedno kažejo, kako pereča so ta vprašanja in kako zelo nas silijo, naj jih začnemo nemudoma reševati. Sicer bo škoda vseh tistih besedi in papirja, ki smo ga porabili, da smo oblepili zgradbo, ki jo imenujemo šolska reforma ali življenjska šola.

Vprašanje šolskih prostorov ni problem samo koprskih šolnikov in staršev, čeprav je gotovo res, da je bolezen precej akutna. Zdjaj se drenaža v 22 učilnicah obeh šol okrog 1300 otrok v treh izmenah, prihajajočo šolsko leto pa bo to število gotovo preseglo 2000. Da bi bila nova šola na Bonifiki dograjena do jeseni, ne verjamejo menda več niti največji optimisti. In celo če bi bila, ne bi predstavljala s svojimi desetinami učilnicami bistvene rešitve. Zato bi bilo nujno, da bi nemudoma začeli misliti na šolo tudi v Semedelu oziroma na Gramscijevem nabrežju.

V tesni povezavi s šolskimi prostori je tudi vprašanje stanovanj za učitelje in profesorje. S petimi stanovanji, ki jih imajo zdaj objubljeni, ne bodo rešili niti sedanjih nujnih povpraševanj, kaj šele zagotoviti dotok novih učnih moči. Danes vsakdo v razpisu za službeno mesto poišče ključno, ki govori o stanovanju.

Ni kaj reči, učni načrt je lepa stvar, če je izvedljiv. Toda nič ne pomagajo zagotavljanje zelenih ali rjavih konferenčnih miz o tem, kaj bodo zahtevali od otroka, če ni posejeto, v katerih bi to lahko uresničili. Tako narekuje pomanjkanje delavnice in šolske kuhinje okrajne tehnični oz. gospodinjstvi pouk, pomanjkanje učbenikov za nekatere predmete pa je že za naš zaskrbljujoč vsakoletni pojav, in to v širšem merilu.

Pri tem velja omeniti še vprašanje pouka slovenščine. Ne more nas razveseliti, niti ne potolažiti — češ, saj ni samo pri nas — ugotovitev, da je znanje materinega jezika vedno slabše. Tu je gotovo nek vzrok in treba ga bo odstraniti. V Kopru so šolniki mnenja, naj bi aktivni slavistov zavzel vsaj za naše področje enotno in pravilno stališče glede pouka slovenščine, obenem pa je po njihovem v nižjih razredih prevelik poudarek na predmetih spoznavanja prirode in družbe na škodo materinega jezika.

Tu je še vprašanje telovadbe (telovadnica), fizike in kemije (kabineti) itd. In gre za stalen kompromis med zahtevami šolske reforme in učnega načrta ter danimi možnostmi. Zavedati se moramo, da so novi učni načrti vedno zahtevnejši od starih, kakor je tudi imperativ našega časa vedno hujši. Otroci imajo že zdaj v nekaterih razredih tudi po 7 ur nepretrganega pouka, kar je gotovo velika obremenitev. Zdjaj se je pridružil še nov predmet: pouk o prometnih predpisih. Vsi vemo, da je to potrebno, toda zanimivo je vendarle, da so dobile o tem odlok v koprski občini le štiri šole (obe slovenski in italijanski v Kopru ter osnovna šola v Dekaniji), medtem ko so drugim prepustili, naj to uvrstijo v prosto aktivnost krožkov. Mogoče bi vendarle kazalo dobro pretehtati, kateri predmeti sodijo v strogi učni načrt in kateri med svobodne aktivnosti. Učni načrt pa bi moral biti enoten za vse šole, vsaj ene občine, če že ne večjega področja.

Morda bi ob vsem tem pričakovali, da so učni uspehi naših otrok slabi, ker pač drži, da ne hodijo v šolo v

idealnih pogojih. Treba pa je priznati, da je resnica prav nasprotna: učni uspehi se vsako leto izboljšujejo, čeprav znanje otrok še ni takšno, kot bi si želeli. Toda res je tudi, da je treba za take uspehe veliko več napore vseh prizadetih — šolnikov, otrok in staršev —, kot bi bilo v bolj-ših okoliščinah. Toda tudi tu opozarjajo poročila na določilo, ki ga bo morda treba v najkrajšem času spre- meniti. Gre za nova načela pri ocenjevanju, ki dovoljuje tudi učencu z negativno oceno prehod v višji razred. Statistični podatki pa odločno govore, da taki učenci ne popravijo ocene, celo poslabšajo se včasih še v drugih predmetih. In je že tako, da znanja nekaterih predmetov (izrazit primer matematika) ni mogoče gra- diti brez vseh potrebnih kmenčkov, ki se sistematično nabirajo v vsakem razredu. Tudi logaritmično računanje ne pomaga, če ne znaš poštevanke! Zato je izrabljanje zakonskega dolo- čila za potuho nekaj nesmiselnega in najbolj škodljivega, kar lahko napravi- vijo starši svojemu otroku: ne silimo ga v višji razred, če ni mogel izde- lati niti prejšnjega.

Mislim, da nima nobenega smisla navajati številk in odstotke iz po- ročil pa tudi o problemih bi lahko govorili še in še. Specifično našo in splošno, toda vsi terjajo rešitve in našega sodelovanja. Tudi uspehov — dokaj dober učni uspeh, redno pose- žanje šole, prizadevanje osebja, so- delovanje staršev in pomoč šolskih odborov — ne kaže napihovati, ker bi nas lahko uspavali. Vprašanja so šte- vilna in zahtevajo vso našo budnost ter sodelovanje. Ne pozabimo: spre- jeli smo šolsko reformo in zdaj je naša dolžnost, da ji pomagamo do uresničitve. Z. L.

Pospešene priprave

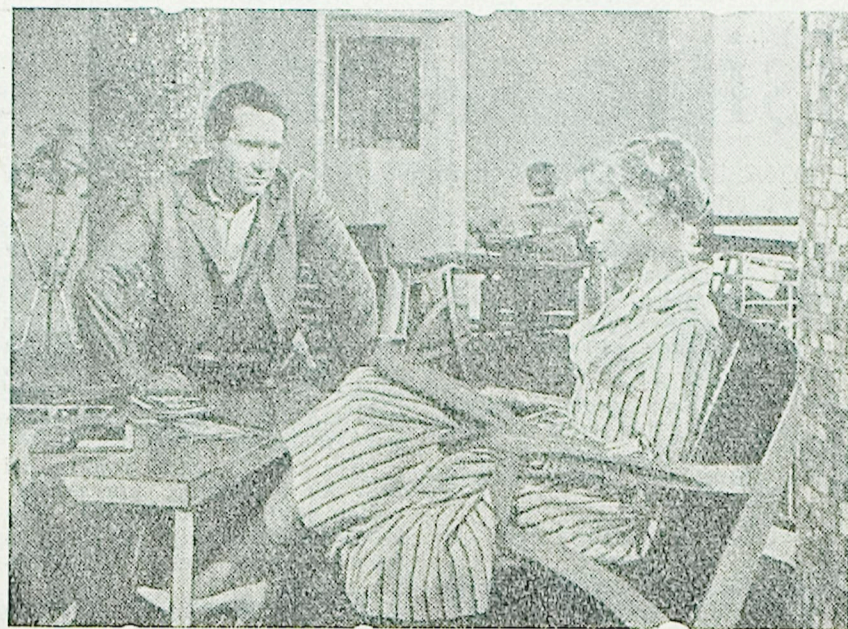
Nekatere objektivne težave so bile vzrok, da smo na Koprskem malce zaostali za obsežnimi pripravami letošnjih pionirskih iger.

Tudi Koprsko je posebno te dni po semestralnih počitnicah po- stalo prizorišče pospešenih priprav s sprejemanjem programov po občinah, kjer so že bili formirani občinski odbori iger. Posebno skrbno so se lotili dela v občinah Izola in Sežana, vendar tudi

Podružnica

MODERNE GALERIJE V PIRANU

Med pristojnimi piranskimi forumi in Moderno galerijo iz Ljubljane so v teku zaključni razgovori za ureditve podružnice te naše pomembne umetniške ustanove v Piranu. Piranski oddelek Moderne galerije bi bil odprt za publiko vsako leto od začetka junija do konca septembra, če bi uspelo podaljšati turistično sezono, pa tudi v drugih mesecih. Za moder- no galerijo nameravajo preurediti prostore nad Mestno kavarno. Vhod bi prenesli na spodnjo stran stavbe, ki gleda proti občinski palači.

Zadnja leta lahko opažamo v reper- toarni politiki naših filmskih podje- tij kampanjska gibanja, ki se navdu- šujejo zdaj za filmske drame, drugič za adaptacije klasičnih del, v zadnji fazi pa so se razvneli za filmske komedije. Posneli so jih že več, tako da ni dvoma, da si je ta zvrst pridobila državljanstvo v naši filmski proizvodnji. Pravkar snema podjetje Vardar-film v Skopju spet novo komedijo: MIRNO POLETJE. Scenaristka Frida Filipovič je spleta zgodbo na račun naše sloveče gostoljubnosti. Režiserju Dimitriju Osmanliji je to prvi celovečerni igrani film. Pred kamero je postavil nekaj znanih igralcev, nekaj pa je novih ljudi. Film snemajo v Wide-Screen tehniki. Na sliki vidimo priljubljenega Slobodana Peroviča v vlogi mladega znanstvenika Zare in nov filmski obraz — Ljupko Džundevo, ki igra njegovo ženo, slikarko Miro

Široki načrti koristnega sodelovanja Zavoda Primorske prireditve

Imamo skupni imenovalec - KULTURO

Razgovori predstavnikov našega Zavoda s predstavniki iz Pule, Opatije, Ljubljane in Trsta

Predstavniki zavodov in orga- nizacij, ki v naših turističnih krajih skrbijo za poletne igre in prireditve, so se sestali pred nekaj tedni v Kopru. Prišli so iz Opatije, Pule in predstavnik Doma JLA iz Ljubljane, ki je zastopal obe- nem Doma JLA iz Maribora in Postojne. Predstavnika z Blede in Zavoda Ljubljanski festival se žal posveta nista udeležila.

Dosedanje vsakoletne težave okrog poletnih prireditev, ki so v času, ko so ljudje iz posredovalnic — Jugokonzert Beograd in Koncertna poslovalnica v Ljubljani — v glavnem na dopustu, je treba odpraviti. To bo mogoče le, če bodo vsi prizadeti osnovali svoj koordinacijski odbor, ki bo obenem z direktinimi zvezami skrbel za kvalitetno in dobro orga- nizirano gostovanje. Skupna računica bi seveda tudi zmanjšala stroške. Zmenili so se, naj bi bila skupna konferenca ponovno mar- ca v Opatiji, ker bodo do takrat že vse ustanove točneje vedele za svoje dotacije in bodo lahko temu primerno uravnavale programe. Čeprav se zima že bliža kon-

cu in bi morali biti vsaj glavni obrisi poletne sezone že tu, za- enkrat ne vemo nič drugega kot to, da bomo imeli v avgustu ju- goslovanski folklorni festival. Vse tri poklicne ansamble z našega festivala bosta sprejeli v reper- toar svojih iger še Opatija in Pula, repriza jazz-festivala z Ble- da pa naj bi bila še v Kopru in Opatiji.

Udeleženci posveta v Kopru so bili še mnenja, da je treba letos odločno zainteresirati za prenos zanimivih prireditev našo RTV in preko nje tudi Evrovizijo.

Nekaj pred tem posvetom so se predstavniki Zavoda Primorske prireditve sestali tudi s predstavniki Slovenske prosvetne zveze iz Trsta in prav tako razpravljali tudi z njimi o čim tesnejšem kul- turnem sodelovanju. Mi bi lahko imeli v gosteh razen Slovenskega narodnega gledališča tudi druge kulturne in ljudskoprosvetne skupine s Tržaškega, naši zamej- ski Slovenci pa si želijo predvsem obiskov folklornih skupin pa tudi drugih kulturnih in amaterskih ansamblov iz domovine.

Kulturna kronika *Nabratko*

FRAN SALEŠKI FINZGAR — 90-LETNIK

Včeraj (9. februarja) je praznovan naš znani pisatelj Fran S. Finzgar 90 let. Svoje literarno delo je začel kot osmošolec, njegov najbolj znani roman je »Pod svobodnim soncem«, povesti »Dekla Ančka«, »Pre- rokovana« in »Bojci«. Pisal je tudi drame in mladinsko prozo. V počasti- tev njegovega življenjskega jubileja izdaja založba »Mohorjeve družbe« Izbrana dela. Do zdaj so izšli trije zvezki, vseh skupaj jih bo sedem. Izbrana dela urejuje dr. France Koblar.

UMRLA JE MANICA KOMANOVA

V soboto, 4. februarja, je nenadoma umrla v Ljubljani znana ljud- ska in mladinska pisateljica Manica Komanova. Za njo je ostalo na knjižni polici precej leposlovnih, poučne, dramske in posebno mla- dinske pripovedne literature. Otroci so jo poznali dolga leta kot »Teto s cekarjem«.

PRED 150-LETNICO SMRTI DOSITEJA OBRADOVIČA

V Srbiji se pripravljajo na počastitev 150-letnice smrti Dositeja Obradoviča, ustvaritelja srbske književnosti za ljudstvo, pomembnega prosvetitelja in šolnika. Nameravajo ustanoviti tudi nagrado, ki bo bodo odslje podeljevali vsako leto za najboljšo šolsko knjigo. Posneli bodo še dokumentarni film o njegovem življenju in delu, beograjska založba Prosveta pa bo izdala Obradovičeva zbrana dela.

LETOS TISOČ TELEVIZORJEV IZ NIŠA

Te dni so izročili v RR zavodih v Nišu obratu proizvodni trak za montažo televizorjev po Philipsovi licenci. Niški zavodi obetajo, da bodo dali letos na trg 1000 televizorjev po ceni 135—160.000 dinarejev. Po isti licenci izdeluje televizijske sprejemnike tudi Radiindustrija v Zagrebu in tudi tam obetajo, da bodo prišli prvi izdelki na trg v maju.

ZBORNİK DEL PISATELJEV, KI SO PADLI V NOB

Zveza književnikov Jugoslavije je imenovala redakcijski odbor, ki bo pripravil kot svoj prispevek proslavi 20-letnice ljudske vstaje bogato opremljen zbornik. V njem bodo zajeli dela 30 književnikov — odlom- ke iz romanov in pripovedk, pesmi, eseje in druga dela — ki so padli v NOV. V zborniku bodo tudi fotografije in življenjepisni podatki o vseh avtorjih. V redakcijskem odboru je tudi slovenski književnik Beno Zupančič.

60-LETNICA SKLADATELJA BLAŽA ARNIČA

Pred kratkim je praznovan skladatelj in glasbeni pedagog Blaž Arnič svoj 60. rojstni dan. Svet Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije je priredil jubilejntu v Klubu poslancev skromno svečanost, ki so se je udeležili številni kulturni in javni delavci iz Ljubljane, Ma- ribora, Celja in Mozirja. Predsednik Zveze Branko Babič je izročil Blažu Arnič ob življenjskem jubileju spominsko sliko.

LJUDSKA UNIVERZA V PIRANU SE JE UVELJAVILA

Predavanja, tečaji in šole

V Piranu so ustanovili Ljudsko univerzo šole v začetku preteklega leta, vendar se je že afirmirala kot ustanova, ki je potrebna piranski občini in ki uspešno pri- peva h kulturno-prosvetnemu in strokovnemu ter političnemu dvi- gu prebivalstva. V sezoni 1960/61 se je delo Ljudske univerze raz- mahnilo, tako da ima poleg pred- videnih 74 predavanj. namenjenih vsem, tudi vrsto stalnih šol in tečajev. Večerna politična šola ima dva tečaja, ki ju obiskuje 50 slušateljev. Prvi tečaj je prav te- dni uspešno zaključil svoj ciklus predavanja. Pred kratkim je začel- ja z delom mladinska politična šola, ki jo obiskuje 25 mladincev.

V februarju začneta z delom dva tečaja za novospregjete člane ZKS. Prijavljenih je preko 50 slušate- ljev. V teku je 6 tečajev za tuje jezike, in sicer v Piranu 2 tečaja nemščine in po 1 tečaj angleškega in italijanskega jezika, v Por- totoržu pa so 3 tečaji (za nemščino, angleščino in italijanshino). Za vse tečaje skupno je prijav- ljenih nekaj nad 200 oseb, vendar obisk ni najbolj reden, ker so slu- šatelji največ iz poklicev, ki ima- jo zelo neurejen delovni čas.

Ljudska univerza je organizira- la doslej tudi že 4 tečaje za pridobitev kvalifikacije, in sicer dva tečaja pri upravi komunalnih de- javnosti, po enega pa v tovarni

mila »Jadranka« in v vrtnarskem trgovskem podjetju »Cvetje«.

Upravnik Ljudske univerze, to- variš Jovan Nikolič, nam je v zvezi z delom te ustanove pove- dal, da so predavatelji za večino omenjenih tečajev in šol s pod- ročja občine in da bomo sčasoma imeli soliden domač predavatelj- ski aktiv. Vendar je želeli, da bi osnovne organizacije ZKS, kra- jevni odbori SZDL in druge orga- nizacije nudile Ljudski univerzi več razumevanja in podpore. Trenutno najakutnejši problem Ljudske univerze v Piranu je vprašanje knjižnice, učnih pro- storov in ponazoril-učil in vpra- šanje finančnih sredstev. J. L.

★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★

Najhujši je skorbut

(Odlomek iz knjige FATA MORGANA. Izdala Založba Obzorja v opremi Janeza Vidica in Hinka Graceja)

Tako iz dneva v dan. Megla, mraz in viharji... Le redki so dnevi, ko posije sonce, ko se od mraza premrli mornarji lahko nekoliko pogrejejo v njegovih žarkih. Potem spet pridejo od vlage težke megle in mraz in viharji.

In skorbut.

Skorbut je najhujši. Dlesni krvave, zobje bole in se razmajajo. V sklepkih se pojavijo bolečine in žgo kakor ogenj. Potem otečejo gležnji in sleherno gibanje se spremeni v muko. Še hujsa muka postane požiranje jedi, kajti grlo se spremeni v eno samo oteklino. Toda mornarji se morajo gibati, morajo skrbeti za ladjo in njene naprave, morajo kljubovati megli, mrazu in viharjem, čeprav hitro omagujejo. Tistim, ki so še kolikor toliko pri močeh, je strašno gledati tovariše, ki jih je napadel skorbut. Omršavljeni do kosti, okrvavljenih ustnic, globoko udrtih oči in tresočih nog se opotekajo po palubi. Nazadnje obleže vsak v svoji kajuti.

Obleže in čakajo na smrt. Njihova v jadrovino zavita in s topovskimi krogli obtežena trupla dan na dan požira morje. Šestindvajsetkrat se zgrnejo valovi nad trupla od skorbuta razjedjenih mornarjev. Tudi Čirikov trpi v svoji kajuti in se pogovarja s smrtjo. Ladja umirajočih pa kljub temu nadaljuje svojo pot skozi megle in viharje. Vodi jo tisti, ki so odpornejši. In samo tem se je zahvaliti, da se

»Sv. Pavel« nazadnje zasidra v zalivu Avača na Kamčatki. Preživeli mornarji s Čirikovim vred se tam napijejo sveže vode, ki so jo pogrešali tako strašno dolgo.

Prav toliko ali še več so preživeli Bering in njegov mornarji na ladji »Sv. Peter«. V začetku tudi Bering zaman čaka, kdaj se bo v bližini »Sv. Petra« pojavil

OSKAR HUDALES

Čirikov s svojo jadrnico. Ker je več dni ni na spregled, veli Bering jadrati dalje. »Sv. Peter« plove vztrajno proti vzhodu in se nazadnje zasidra ob neznani obali.

Neznana obala je obala Amerike in Vitus Bering je prvi Evropejec, ki je na tej točki stopil nanjo. Godi se mu približno tako, kakor se je svoj čas godilo Kristofu Kolumbu. Kolumb do smrti ni vedel, da je odkril novo zemljo. Tako tudi Bering do zadnjega trenutka življenja ne izve, da je iz tihomorske smeri prijadral v Ameriko.

Bering ne utegne razmišljati, kam ga je pripeljala pot. Kakor mnogi njegovih mornarjev je tudi on žrtev skorbuta. Ko po dolgoletni vožnji stopi na kopno, ima tudi on zatečene gležnje in oteklo grlo. V strahu pred bližajočo se smrtjo se niti ne zmeni za to, da bi preiskal kraje, kamor je prišel, marveč veli takoj odjadrati nazaj.

»Ne prenačimo se, gospod kapitan!« roti Beringa prirodopisec nemškega porekla Georg Wilhelm Steller, ki je Beringu zvest spremljevalec že od začetka potovanja. »Dovolite mi, da tole pokrajino malce raziščem. Ugotoviti moramo vendar, kje smo. Kaj pa, če smo v Ameriki?«

»Ne, ne, Steller!« živahno odkima Bering. »Nismo v Ameriki. Stojimo na enem izmed sibirskih

otokov. Razen smrti nimamo tu kaj najti. Mar ne vidite, kako mrtvaško pusta je obala?«

»Če se nečete sami ukvarjati z raziskovanjem tele kopnine, pa vsaj meni dovolite, da se malo sprehodim po njej in ugotovim, kakšne živali in rastline uspevajo tod,« moleduje Georg Steller.

»Ah, kaj! To nam trenutno ni prav nič potrebno,« skoraj nejevoljno odvrne bolni Bering. »Prvo je naše življenje. Tu je smrt na preži, dragi Steller. Odjadrajmo torej!«

»Pa nam dovolite vsaj toliko odveslati na kopno, da se zalozimo s svežo pitno vodo, kapitan,« reče Steller. »Bogve, kdaj bomo spet prišli do nje.«

Toda Bering ne dovoli niti tega. Strah pred smrtjo raste v njem od minute do minute. Steller razločno vidi, kako Beringu zablesti iz oči, ko odvrne:

»V teh morjih je mnogo otokov, ki so vsi prijaznejši od tega, ob čigar obali trenutno tičimo. Že jutri naletimo morda na drugega. Ustavimo se na njem in obnovimo zalogo pitne vode. Tu pa se nočem zadržati niti trenutka več. Odrinimo!«

Steller uvidi, da Bering ne bo popustil. Vda se in potolaži v misli, da za štiri dni, ki so jim potrebni za vrnitev, morda res ni nujno, obnoviti zalogo vode. Toda tokrat naredi račun brez krčmarja tudi hladni in preračunljivi Steller. Prekriža mu ga strahoten orkan, ki se razdivja, brž ko se znajdejo na odprtem morju.

Iz štirih dni jih nastane štirideset. Ves ta čas je jadrnica »Sv. Pavel« igračka razburkanega morja, viharja in goste megle. Štirideset dni se njeni mornarji obupno bore z lakoto, žejjo, mrčesom, mrazom in skorbutom. Šele po štiridesetih neskončno dolgih dneh zagledajo kopno zemljo. Mogočen val vrže njihovo ladjo v zavetrni zaliv.

To je njihova rešitev.

Inkvizicija iz Čedad

(Odlomek iz zgodovinske povesti UMIRAJOČI BOG TRIGLAV. Izšlo v redni zbirki Kmečke knjige za leto 1961. Opremil France Slana)

Vikarju se razen smrtnega strahu, ki ga je v obilni meri užil, ni nič hujšega pripetilo. Dobil je modrikaste lise po telesu, a ne pričanja, da ljudi ni mogoče pridobiti s silo, temveč z ljubeznijo. Dogodek ga je pretresel le na zunan, v dušo mu ni segel.

Tlačani, ki se jim je mudilo na delo, so se posvetovali, kaj naj storijo. Če ga izpustijo, pojde v Čedad ali v Tolmin in jim priključijo nesrečo nad glavami, kaj bodo utegnili pospraviti žito. Posvetovanje je bilo kratko. Na mah so se odločili.

Vikarjevo postrežnico so spodili, a njega so zaprli v vikarišče, zabili in zastražili vrata. JEDI in vode so mu dajali skozi okno. Niso mu pustili, da bi gledal na trg.

Vikar se je vdal v usodo. Bridko je spoznal, da je naredil napako. Ne bi smel Cuccagne pro-

siti pomoči, ne se sam opreti na biriče, ki so potepuhi, marveč poklicati inkvizicijo na pomoč. Prej se je bal in se je še v mislih izogibal, a zdaj mu je bila edina rešitev. Deset inkvizicij mu je bilo ljubših kot ječa. Obžaloval je, da ni šel sam ali koga poslal v Čedad.

Gledal je skozi zamreženo okno na vrt in se jezil. Hudoval se je na Kobaridce, na plemiča Cuccagno in na biriče. Čutil je lakoto, a še huje ga je mučil dolgčas. Trpila ga je zavest, da si trenutno ne more pomagati. Začel je moliti. Nato se je pogreznil v težko razmišljanje. Konec razmišljanja je bil:

»Inkvizicija.«

Vsaka misel ga je privedla do tega sklepa. Mučilo ga je le vprašanje, kako naj zadevo naznani v Čedad. Nobeden izmed Kobaridcev ni bil šel po bič, s katerim bo tepen. Če bo čakal, bog ve, kaj naredijo z njim. To ga je tako potrla, da je sklonil glavo.

Vrt, ki je stal za vikarjevo hišo, se je raztezal do Jakobečevega sveta; vmes je tekla le ozka steza med dvema plotovoma.

Vikar je zagledal v svojem vrtu nekoga, ki je bil zlezal s košem čez plot in začel kositi otavo.

»Krađejo mi,« se je zdrl. »Zaprli so me, zdaj mi pa krađejo.«

Hotel je zavpiti skozi okno, a se je premislil. Napel je oči, da bi spoznal sosedo, ki ga je zamikal krađež, v veri, da ga on ne vidi. Bil je Jožut. Tedaj se ni utegnul niti začuditi niti razhuditi. Prišla mu je neka misel in

FRANCE BEVK

ga navdala z upanjem. Ni mu bilo tuje sovraštvo med Gorazdovo in Jakobečovo hišo. Če je bila ta dan vsa vas z Gorazdom, je bil Jožut proti vsem... Vikar je sklepal po zdravi pameti.

Počakal je, da je Jožut nakosil otave, nato ga je poklical.

»Jožut! Jožut!«

Jožut je obstal. Ko je spoznal, da glas prihaja iz vikarišča, se je preplašil. Hotel je naglo oditi.

»Jožut, pridi sem!«

Jožut je ubogal. Misli si je: saj je vikar zaprt, nič mi ne more. Vendar je iz sramu zaradi kraje povsili oči, ko je ugledal duhovnikov pobledeli obraz.

Vikar je uganil, kaj muči moža. »Le pokosi otavo in jo znesi domov! Toda neko uslugo mi moraš storiti za to...«

Jožut je bil vesel, da se je tako obrnilo.

»Ali pojdeš zame v Čedad?« ga je vprašal vikar. »Poleg otave dobiš še dva denarja.«

»Pojdem,« je prikimal Jožut.

Ni mu bilo do dveh denarjev, zakaj delo ga je tiščalo za vrat. Le otava na vikarjevem vrtu je bila sočna in dobra, poleg tega se je zaradi tatvine čutil dolžnika pred gospodom.

»Pojdi v Čedad, pojdi po ulici na kateri je največ ljudi, in vemer ponavljaj: Inkvizicija, inkvizicija! Peljali te bodo h gospodu, kateremu vse povej in reci, da so me Kobaridci ujeli in me drže zaprtega, da nočejo prihajati v cerkev, da ne verujejo v boga, marveč molijo neko drevo in studenec pod njim...«

Vikar je opazil, da ima Jožut pomisleke, ki jih ne mara izraziti, zato je nadaljeval:

»Ne boj se ljudi! Ko v Čedadu izvedo, kaj se je zgodilo, bodo Kobaridci postali vsi majhni. Ne pravi o tem nikomur! Reci, da greš po kakem svojem opravku.«

Nato se je Fulherij razhudil: »Ali je prav, da se vpričo boga uganja malikovanje? In da se ubijalka kar svobodno sprehaja okrog? Zapri bomo Volkico in maščevali tvojo mater...«

Spomin na mater, misel na brata, ki hoče vzeti Volkico za ženo, je Jožuta podžgala. Obljubil je vikarju, da pojde v Čedad drugo jutro zarana.

NOVE knjige

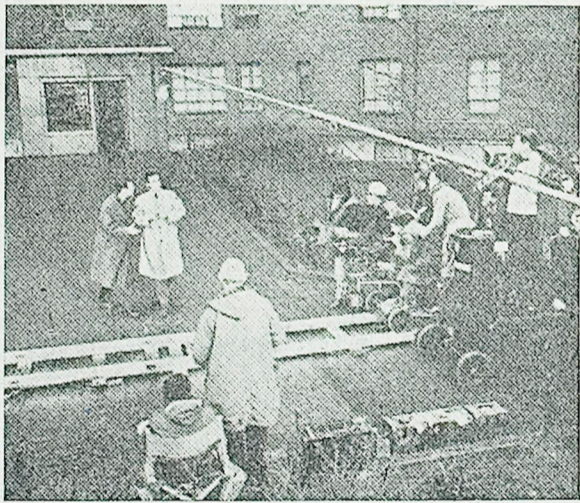
Pred nami je precej novih knjig, ki so jih nedolgo tega izdale tri slovenske založniške hiše. Mladinska založba je izdala knjigo, ki jo je napisal France Bevk »Mladost med gorami«. Knjiga je izšla v počastitev pisateljeve 70-letnice. Pisatelj je uspešno v tej knjigi tisto, kar uspešno le malokateremu mladinskemu pripovedniku, da je v zgodbah, ki so v tej knjigi zbrane, z očarljivo preprostostjo prikazal tolminskega otroka, ki je doraščal v samotni hribi. Prav je, da rod, ki danes dorašča, spozna in občuti velikansko razliko med tedanjim in današnjim življenjem, ko že z malo dela dobiš za vsakim vogalom belo zemljo. Zato pa te zgodbe niso pisane samo za otroke, marveč tudi za tiste, ki še niso pozabili »biti otrok«.

Tudi druga knjiga, ki jo je izdala Mladinska založba, je knjiga spominov. Vera Albrecht: Nekot pod Gorjanci. V njej je pesnica obudila spomine na svoja mlada leta, ki jih je preživel pred pol stoletja. V na videz drobnih petnajstih zgodbah je nanizala pisateljica ogledlo v preprostem, toplim in očarljivem ljudskem duhu. V nadvse prijetnem slogu in sočnem jeziku nam privede o življenju na samotnih kmetijah pod Gorjanci. Mahoma začetimo ves čas in sivino tedanjega časa in trdo življenje grčastega gorjanskega človeka.

Tretji slovenski avtor, ki ga v svoji knjižnici Kondor predstavlja MK, je Izidor Cankar: Obiski — S poti. V obiskih je spregovorilo osem domačih ustvarjalcev, ki so iz svojega osebnega sveta kot avtorjevi sosednjaki nazivali slovenskemu bralcu nekaj svojih misli, pogledov in sodb o umetniških in kulturnih vprašanjih. Glavna značilnost »poučnega romana« S poti je visoka intelektualna proza, s katero avtor brez zadržkov in pomislekov odpira pogled v duševnost in miselnost mladega razumnika pred prvo svetovno vojno.

Založba »Borec« se je v knjižni zbirki »Dokazi« predstavila z delom Bane Božoviča: Kragujevska tragedija. V pričujoči knjižnici je zbral avtor vse nemške službene dokumente, ki potrjujejo, da takšnih zločinov ni zagrešil le gestapo, marveč vsa regularna nemška vojska. 21. oktobra 1941 so zagrešili Nemci najbolj nečloveški pokol nad mirovljubnim prebivalstvom, saj so odvlekli na morišče okoli sedem tisoč mož, starcev in otrok iz Kragujevca. Nemci so odvlekli na morišče tudi dečke posameznih gimnazijskih razredov s profesorji vred.

Thornton Wilder: Marčeve ide. Delo je izdala Mladinska knjiga, iz angleščine pa je delo prevedel Janez Gradišnik. Gradivo knjige, ki zajema doberšen del rimske zgodovine, je razdeljeno v štiri knjige. Večina dokumentov, ki jih pisatelj navaja, je seveda sad njegove domišljije, ki pa je odprta na široko razgledanost in natančno poznavanje rimske kulturne zgodovine. Jedro »Marčevih ide« je duhovno bogastvo, ki ga izraža Cesarjev delež v knjigi. Bržkone se bo priljubilo tudi slovenskemu bralcu to delo, o katerem je bilo pač upravičeno rečeno, da bi bil moral pisatelj zanj dobiti Nobelovo nagrado.

V okviru razmišljanj o vlogi igralca v filmu lahko vsaj deloma tudi osvetlimo nekatere razlike med gledališčem in filmom, kajti niso tako redka mnenja, da je film samo nekakšna tehnična izpopolnitev in reprodukcija gledališke umetnosti.

V gledališču vsi gledalci ne vidijo v enaki meri igralca in njegovega obraza. Razmerje med gledalcem in igralcem je v gledališču pogojeno in odvisno od mesta, na katerem gledalec sedi. Rahli vzgibi igralčevih ustnic in pregibi potez na igralčevem obrazu navadno ostanejo gledalcem na galeriji in na oddaljenih sedežih popolnoma neopazni. Kolikokrat gledalec na tako oddaljenih sedežih tudi ne sliši niti besedila, ki ga govori igralec v intimnih prizorih. Zato morajo gledališki igralci, posebno če igrajo na velikih odrih, pogosto učinkovati na gledalce in se izražati predvsem s svojimi kretnjami in pretiravati svoj izraz. Če bi isti igralec, ki je na takšen način sijajno igral v gledališču, uporabil isti način igre pred filmsko kamero, bi bil smešen, nemogoč, neznošen. V zgodovini evropskega gledališča sta ob prelomu stoletja sledili dve veliki igralci: Eleonora Duse in Sarah Bernhardt. Ko se je pojavil film in se začel uveljavljati kot nova oblika umetniške ustvarjalnosti, sta obe igralki nastopili tudi v filmu. Imel sem priložnost videti nekaj odlomkov iz nekega italijanskega filma z Eleonoro Duse in iz francoskih filmov s Sarah Bernhardt. Obe sta nastopili pred kamero s svojim sijajnim talentom gledaliških umetnic... in bili v filmu pretirani, res — smešni. Filmska kamera

je namreč silovito občutljiva naprava, ki izredno poveča vsako podrobnost in malenkost. Če hoče v filmu igralec n. pr. izraziti žalost, je dovolj, da mu zatrepetajo v najbolj nežni, za oko skoraj neopazni mimiki poteze na obrazu ali pa se orosi oko. Vsega tega na gledališkem odru ne bi videli, filmski projektor pa bo s sliko, ki jo meče na filmsko platno, vse takšne finese v igranju približal in razodel. Res je, da v kinematografski dvoranji gledalec tudi sedi ves čas predstave na istem prostoru in je njegov položaj glede na razdaljo med njim in filmskim platnom isti kot v gledališču. Toda filmski ustvarjalci nam ob smiselni uporabi izraznih sredstev filmskega jezika, posebno ob uporabi različnih planov, o katerih smo govorili prej, v trenutku, ko je to potrebno, približajo vsako nadrobnost na igralcu in v dogajanju, da jo vsi v dvorani, pa naj bo še tako velika, vidimo, kakor da bi stali na prizorišču poleg igralca. Film tu ne pozna nobene ovire... pač, eno samo: če je igralec — kot pravimo — nefotogeničen, se pravi, da se njegov obraz ne obnese na fotografiji. Nefotogeničnost je navadno nepremagljiva ovira.

Omeniti pa moramo posebno prednost, ki jo ima v primerjavi z gledališkim filmski igralec. Gledališki igralec ima ob vsakem svojem nastopu — kot smo poudarili — neposreden, živ stik z gledalci. Toda naj igra še tako mojstrsko ali skrajno slabo, on sam sebe v svoji vlogi, v svojem ustvarjanju ne more nikoli videti. Filmskim igralcem je to omogočeno. Ze med snemanjem filma samega

NOVE revije

NASA SODOBNOST, štev. 2

Iz vsebine:

MATEJ BOR: Hirošimski junak, DYLAN THOMAS: Pod Mlečnim gozdom I, NIKO GRAFENAUER: Na temo: ljubezen, Solze naj izbrišejo preteklost, Mračni sever, To mesto je bliže smrti kot resnici, DUSAN MORAVEC: Cankarjeve drame v praških gledališčih do leta 1918 I, KARI GORČANEČ: Zanos, MIROSLAV KOŠUTA: Jesen I, Trenutek, Razočaranje, Trudnost, JOZE PIANO: Igrače na poti, MARIJAN KOLAR: Prazno nebo II.

RAZGOVORI — DOLFE VOGELNIK: Razmišljanja o novi podobi slovenske univerze.

RAZGLEDI — ANTON ZUN: GRAMSCI IN MARKSISTIČNA TEORIJA O DRŽAVI II.

SREČANJA: JOZE UDOVIČ: Igra za glasove.

MED KNJIGAMI — MIŠKO KRANJEC: Za svetilni obzorji — Nad hišo se več ne kadi, BOJAN ŠTIH: Dve knjigi Antona Ingoliča, MARIJAN BREZOVAR: Beseda o mladinskih knjigah.

LIKOVNA UMETNOST: EMILIJAN ČEVČ: Stari tuj slikarji na Slovenskem I.

GLEDALIŠČE: VLADIMIR KRALJ: Dve premieri v ljubljanski Drami.

VITKO MUSEK:

FILMSKI IN GLEDALIŠKI IGRALEC

(IZ KNJIGE O FILMU. Izdano kot redna knjiga Prešernove družbe za leto 1961)

OB JUBILEJU DIVAŠKIH TABORNIKOV

Medvedek se iz vsega uči

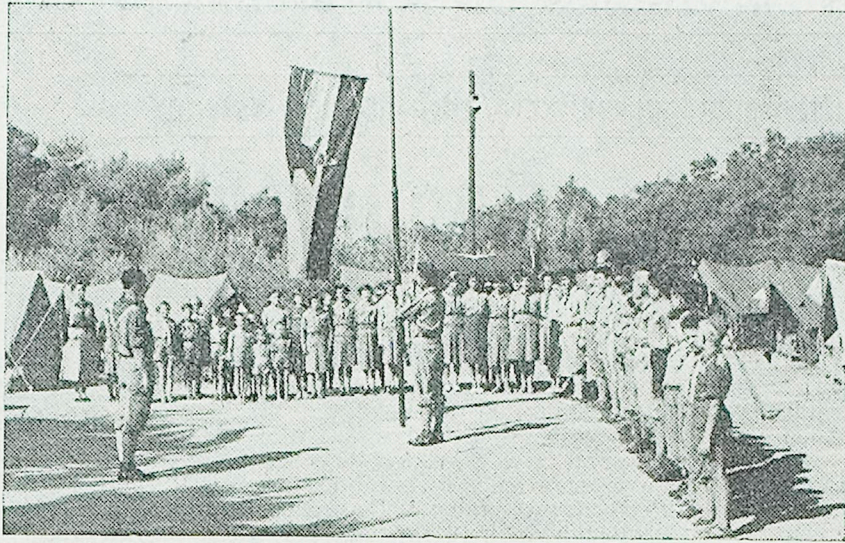
Ko mi je bilo šest let, sem vstopil v Hrastniku v taborniško organizacijo. Sedaj mi je deset let. Vidite, že štiri leta živim med taborniki, med medvedki in čebelicami. Ko smo prišli v Divačo, sem takoj nadaljeval s delom pri medvedkih. Taborništvo nudi svojim članom zelo mnogo; skrbi za izlete, taborjenja, partizanske pohode, obišče razne zgodovinske kraje iz NOB, skratka delamo vse, kar je nam mladim všeč.

Le škoda, da nekateri moji šolski sošolci nočejo sodelovati. Ko bi delali, kako nam je lepo. Imamo svoje kroje in smo kot mladi vojaki. Saj smo pa tudi pogumni. Kar poslušajte! Bilo je na taboru, ko sem bil stražar od polnoči do dveh zjutraj. Ko sem tako nekaj časa hodil po taboru, zaslišim nenadoma čudno šumenje za šotori v nekem grmu. Brž obvestim drugega stražarja, ki je stražil v kuhinji. Pripravil sem se za napad. Za vsak primer sem zbudil še nekaj tabornikov, ki so ostali v šotorih in oprezno gledali, kaj bo. Napel sem ušesa in oči. Vedno bolj je šumelo. Po potrebu sem se splazil do grma. Zdelo se mi je, da ga vidim. Nisem klical pomoči, bom že sam opravil,

sem si mislil. V luninem svitu sem opazil dvoje svetlečih se oči. Nisem dolgo premišljeval. Skočil sem. Bil sem v kratkih hlačah. Misleč, da ga že držim, se mi je zazdelo, kot da sem sedel na kostanjeve bodice. Počasi se dvignem in zagledam dva — ježa. Dobro sta si me privoščila, sem si mislil. Ujel sem ju in odnesel v kuhinjo. Spravil sem ju v gajbico.

Jutra sicer nista dočakala v taboru, ker sta ušla. Lahko pa rečem, da sem bil pogumni zmagovalec.

Medvedek Peter

Prizor z otvoritve divaškega tabora

PO NAČELU VRNITVE K NARAVI

Zdrav duh v zdravem telesu

Iz dela in življenja tabornikov v Divači, ki letos slavijo tretjo obletnico svojega plodnega delovanja

Marsikdo se je že zamislil nad vprašanjem, kam naj vključi svoje otroke, ko se vrnejo iz šole in opravijo šolsko delo, da bi imeli zdravo razvedrilo. Vprašanje pravzares terja tehtnega premisleka. Mladina si želi prostosti in razvedrila. Nekateri se vključujejo v razna športna društva, nekateri se igrajo kar doma ali na ulici, nekateri pa se vključijo v taborniško organizacijo. V njej lahko najde mlad človek najlepše in hkrati tudi najbolj zdravo razvedrilo. V igri, športu in s spoznavanjem narave si krepi telo in duha, tako pozimi kot poleti. Kdorkoli je videl kdaj tabornike pri delu v naravi, lahko to potrди. Tabornik dela in živi s naravo. Opisali bomo življenje taborniškega odreda v Divači, ki nosi ime Janka Premrla-Vojka.

V treh letih svojega obstoja je postal ta odred zelo delaven in ga moramo šteti med najbolj delavne odrede na Primorskem. Vodje odreda se trudijo za njegov vsestranski razvoj in dvig in nudijo mladini vso pomoč pri njegovem delu; odred je večkrat zmagoval na raznih tekmovanjih, v lanskem letu je bil okrajni

prvak in je s svojimi dobrimi ekipami pripomogel, da so taborniki v okraju postali republiški prvaki v taborniškem mnogoboju. Za svoje delo je dobil odred priznanje Zveze tabornikov Slovenije, ki jim je podelila častni naziv »Partizanski odred«.

Lepo je videti to mladino, s kakšnim poletom in s kakšnim čutom odgovornosti skrbi za ugled in razvoj svoje organizacije. Delajo razna ročna dela, se zbirajo zunaj v naravi ter s pesmijo odhajajo na izlete in pohode. Nikomur ni žal uric, ki jih preživi med taborniki. Skorajda ni dneva, da bi se vod tabornikov ne sestal v svoji tesni sobici. Sobica je resda sila tesna in skoraj ovira delovanje organizacije, vendar so jim na občnem zboru Socialistične zveze obljubili nov

lokal v združenem domu. Divaški taborniki upajo, da se bodo že kmalu preselili v nove prostore.

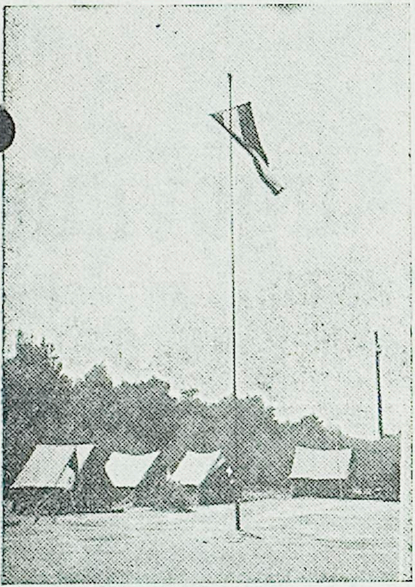
V minulem poletju so divaški taborniki taborili v Valdoltri. Prostor na Debelem rtiču so lepo in skrbno uredili, imeli so prostor za odbojko, nogomet, namizni tenis in celo strelišče. Čez dan so imeli pester in smotrni program dela in se tudi mnogo kopali v morju. Ko je sonce zašlo, so prižgali taborni ogenj in začeli taborniško himno »Plamen se dviga...«

Disciplina je bila vzorna. Na znak s piščalko so se postrojili na zbornem prostoru in čakali na odredbe svojih predpostavljanih. Vse ukaze so sprejemali brez ugovorov in se veselo lotevali dela. »Noč je tu, dan je šel...« je bilo slišati ob pojemajočem tabornem ognju in nato je šel vsak v svoj šotor. Ogenj je ugasnil in nastal je nočni mir. Slišati je bilo le še šepetanje in korakanje straž.

Program za letošnje leto so si že izdelali. Taboriti nameravajo v Valdoltri, Radovljici in celo na Poljskem. Starejši taborniki pa nameravajo postaviti svoj tabor v Dolini Triglavskih jezer. Program je obširen, vendar ga hočejo povsem izvesti. Ti neumorni taborniki ne delajo samo v svojem delokrogu, marveč tudi drugod. V Divači skorajda ni prireditve, na kateri ne bi sodelovali. Divaški taborniki sodelujejo pri varstvu zaščitene flore in favne. Včlanjeni so v Gorski straži. Razdelili so letake o zaščitenju redke flore, da bi se enkrat za vselej končalo barbarsko uničevanje rož. Stopili so v stik tudi z lovci in jim pomagajo pri gojenju in krmljenju divjadi v zimskem času.

Ja--z

BERITE IN ŠIRITE svoje glasilo

Motiv iz tabora

Delež koprškega okraja v slovenskem turizmu

Slovenija je imela že v prejšnjih časih več pomembnih turističnih središč, od katerih so bila nekatera tesno povezana s klimatičnimi, termalnimi in slatinskimi zdravilišči. Po osvobojenju Primorske so se prejšnjim pridružila morskara, ki zavzemajo leto za leto pomembnejšo postojanko v okviru slovenske celote. Prva leta je turistični promet ob našem morju znatno zaostajal za prometom v nekaterih drugih okrajih, lani pa je koprski okraj že presegal turistični promet kranjskega okraja, ki obsega klasično turistično ozemlje Gorenjske z Bledom v središču.

Skupaj je zaznamovala vsa Slovenija v letu 1960 po bolj ali manj zanesljivih podatkih 2.323.443 nočitev, v kar so vštete tudi mladinske. Če se pa ozremo po okrajih, ugotovimo, da je po številu nočitev bil na prvem mestu prav koprski okraj s 686.526 nočitvami. V to število so vštete seveda le nočitve v pomembnih turističnih krajih, ki jih vodi v svoji evidenci tudi statistični zavod naše republike. Ti kraji so Piran, Portorož, Izola, Koper, Ankarani in Postojna. Šele na drugem mestu je kranjski okraj s 619.840 nočitvami, nakar si sledijo po vrstnem redu: celjski 397.457, ljubljanski 237.261, mariborski 156.816, novo-meški 131.753, murskosoboški 48 tisoč 195, nazadnje goriški 45.495.

Ni pa koprski okraj prvi v Sloveniji samo po številu skupnih turističnih nočitev, marveč tudi po številu nočitev, ki so jih dali tuji državljani. Teh nočitev je bilo lani v našem okraju 191.459 od skupnih 437.908 v vsej Sloveniji. Kranjski okraj s 110.701 tujimi nočitvami je tako daleč za-

ostal za našim. Ostali okraji si sledijo takole: ljubljanski 65.805, celjski 30.764, mariborski 18.026, goriški 12.771, murskosoboški 4596 in zadnji novomeški 3786. Končno pa zavzema prvo mesto naš okraj tudi v mladinskem turizmu. Po podatkih statističnega zavoda so dali mladinci in otroci lani v vsej Sloveniji skupaj 92.586 nočitev, od katerih je bilo 84.464 tujih. Od tega števila izkazuje koprski okraj nič manj kot 73.115 skupnih nočitev in vanje vključenih 6.532 tujih.

Središče turističnega prometa v našem okraju je slej ko prej Portorož in ta daje tudi največji prispevek tujih nočitev, čeprav je lani v tem nazadovol. Ni pa po številu nočitev v slovenskih letoviških krajih na prvem, marveč

šele na tretjem mestu. Na prvem je še vedno Rogaška Slatina z 244.164 nočitvami, zato pa je Portorož postal zelo resen tekmelec Bledu, ki je z 232.977 nočitvami na drugem mestu. Z 231.515 nočitvami po uradnih podatkih zaostaja za Bledom le za 1.462 nočitev. Izredno naglo se je uvrstil med kraje z nad 200.000 nočitva (Nadaljevanje na 10. str.)

Gorska roža je navdušena

Že pred letom dni sem se vključila v taborniško organizacijo. Postala sem čebelica. Sprejeli so me v vod »Vrtnice«.

Zelo sem bila vesela, da sem se lahko vključila v to organizacijo.

saj sem slišala od svojih sošolk, ko so že bile vključene, pripovedovati toliko lepega. V svoje vrste so me zelo rade sprejele. Takoj sem dobila tudi taborniško ime Gorska roža.

V tem kratkem času sem doživela toliko lepega, da se iz te organizacije ne bi hotela več izbrisati. Redno hodim na sestanke, ki jih imamo enkrat na teden. Učimo se mnogo lepega, tudi pesmice in deklamacije. S tem sodelujemo na raznih proslavah in drugih prireditvah. Učimo se tudi taborniških veščin, pripravljamo se za izpite, postavljamo šotore, urimo se v kurjenju tabornih ognjev itd.

Da je naše delo plodno, pričča tudi prvo mesto, ki smo ga dosegli na okrajnem in drugo mesto na republiškem tekmovanju.

Moja želja je, da bi se taborniška organizacija še bolj razširila, saj smo v njej včlanjeni sami mladi, želim tudi, da bi prišli v naše vrste še ostali, ki še vedno stojijo ob strani, in da bi si skupno ogledali našo lepo domovino.

Gorska roža

Mlada tabornika sta ponosna na zmago v okrajnem taborniškem mnogoboju

Presajeno iz tujih logov

Scoreaux Maupassant:

Očarljivo maščevanje

Saj poznate Perpignan, kajne? Staro mesto, kjer ima vsak kamen svojo zgodovino, in hkrati kraj, ki je s svojim pristaniščem prava podoba najbolj značilnih obmorskih mest v svetu — z vsem svojim veseljem in tegobami. Tu se je torej pripetila naša zgodba, ki je za dolgo strelala masne trebuhe starinam po mestu, ko so se sladko hlahljali na njen račun. Kar poglejte!

Od kdo ve kod iz notranjosti dežele je tiste dni morje privabilo v mesto ljubko Mariso. Njena mladostna prelest je bila pravo nasprotje starinskega mestnega kamenja, pa tudi zarjavelih devic, ki so vzele v zakup moralo v mestu. Ta morala pa je bila že s samo pojavo ljubke mladice na moč prizadeta in ogrožena. Ko je Marisa hodila po mestnih cestah, ulicah in trgih, so se na njene polne obline obešali poželjivi pogledi mladih Perpignancev, pa tudi starejši in resni meščani so jo slačili z očmi in si jo želeli v posteljo.

Čez čas se je bolj praktičnim in izkušenim svetovljanom ta želja tudi uresničila, če so le bili dovolj vztrajni — in odprte roke seveda. Toda — pst — o tem nikakor niso smele zvedeti boljše polovice ali celo mestna liga za zaščito morale — brrr, na to niti pomisliti niso smeli.

Mladenci pa so bili veliko slabše sreče. Marisa je imela nesrečno lastnost, da je kar skozi blago videla v žepu vsem oboževalcem, ki se jih je kmalu nabralo lepo število. Njihovi zaljubljeni in koprneči pogledi so se vedno bolj spreminjali v trdne vezi, ki so kot vrvice na ribiških ladjah v pristanišču pripenjali mlade oboževalce na njihovo gospodarico. Sem in tja je Marisa tega ali onega tudi poplačala z očarljivim nasmehom in ga odpravila z megleno objubo. To je jario mlade peteline, da so se večkrat hudo pestili med seboj, medtem ko je Marisa drugod opravljala usmiljeno delo, za kar je dobila že vnaprej lepo plačilo.

Vendar pa to samaritansko delo ni ostalo dolgo prikrto. Deklico so vzele na piko članice za zaščito mestne morale in pričele nadzorovati vsak njen korak. Pa tudi dekleta in žene, ki so jih imeli radi fantje in možje pred Marisanim prihodom, so začele nekaj sumiti. Saj so pa tudi ti fantje in možje skoraj popolnoma zanemarili svoje ljubice in žene, kakor hitro so začeli — skrivaj seveda — pokladati svoje podplate v nežne Marisine stopinje. Bolj ko so čvrstele vezi, ki so priklepale meščane na štreleče dekličine oblike, bolj so bili ledeni pogledi, s katerimi so jo spremljali užaljene Perpignanke.

Ne verjamemo sicer več pripovedovanju starih čarovnic, da se da s pogledom človeku zavdati. Toda ledeni pogledi Perpignank so pognali strupene jezike in ti so predli naprej mrežo, v katero se je končno le zvrnila lepa Marisa. Zveze mestnih moralistk, užaljenih ljubic in žena ter besnih rivalov, ki jih je Marisa že ne prevlačila čez vodo — te zveze so končno pripravile ljubko usmiljenko pred mestne sodnike pod obožbo uganjanja nemoralnega življenja in nedovoljenega bivanja v mestu, kjer ljubka zbirateljica moških src kljub izredni delavnosti ni imela stalne zaposlitve. Čeprav bi ji bil marsikdo izmed oboževalcev rad preskrbel potrdilo o stalni namestitvi, si tega nihče ni upal storiti, saj so se stare device v mestu svetile kot kaljeno jeklo, tako so bile nabrušene proti mladenci.

Razprava je bila na moč svečana, kot pač mora biti, kadar je dvorana polna gledalcev. Pravzaprav gledalk, kakaj nihče izmed oboževalcev ni imel poguma, drezati s svojo prisotnostjo na razpravi v sršenje gnezdo. Sodnik je komaj krotil razburjenje v dvorani in je moral nekajkrat zagroziti, da bo dal prostor izpraznitvi. Končno je le pripeljal sodbo h kraju. Vendar pa so Perpignanke zapuščale sodišče zelo razočarane, ker se jim je zdelo, da bi morala nesramna pritepenka in tatica mož in ljubček dobiti za svoje samaritanstvo kaj več kot samo mesec dni brezplačne oskrbe med sodniškimi zidovjem...

V obsodbi je bilo res povedano, da je bila Marisa tako milo kaznovana samo zaradi svojega skesanega priznanja pregrehe in pa še zaradi sodbom dane objube, da ne bo več nabirala kumar po tujih vrtovih. Toda mladenci je bila iz dobrega testa in prebrisana kot lisica, ki med spanjem rada drži rep med nogami. Kuhala in grela je med počasnimi urami za rešetkami mestne ječe svoje maščevanje in upala, da bo to juho še kar se da vročo dala pojesti komu izmed svojih nasprotnikov.

Čeprav so ure in dnevi v tistem nesrečnem mesecu prisilnega mirovanja deklici za mrežo minevali precej počasneje kot sicer v njenem dejavnem življenju — minili so pa vendarle. Malce shujšana in precej skušana in povajljana je pri upravniku zaporov podpisala, da so ji v redu vrnilili njene reči, nato pa je še poslala ječarja:

»Dobri mož, bi se lahko nekoliko uredila pri vas?«

Dedec je poskočil, da bi kmalu prevrnili mizo, in jo uslužno odpeljal do umivalnika, ji sam podal milo in pridržal brisačo. Mladenci si je brez vsake zadrege slekla bluzo in se začela krepko prhaje umivati. Možak je izbuljil oči in mrzel pot mu je orosil čelo. Kdo ve, kaj bi se vse zgodilo, da niso po hodniku zaropotali neki koraki, ki so spravili ključarja k pameti. Marisa se je urno obrisala, počesala, očrtala ustnice in obrvi in že je stala pred treščim ječarjem v vsem svojem nekdanjem sijaju, zaradi katerega je znorelo pol

(Nadaljevanje na 10. strani)

Nova zakonska določila glede upravljanja zdravstvenih ustanov

Uveljavljeno načelo samoupravljanja

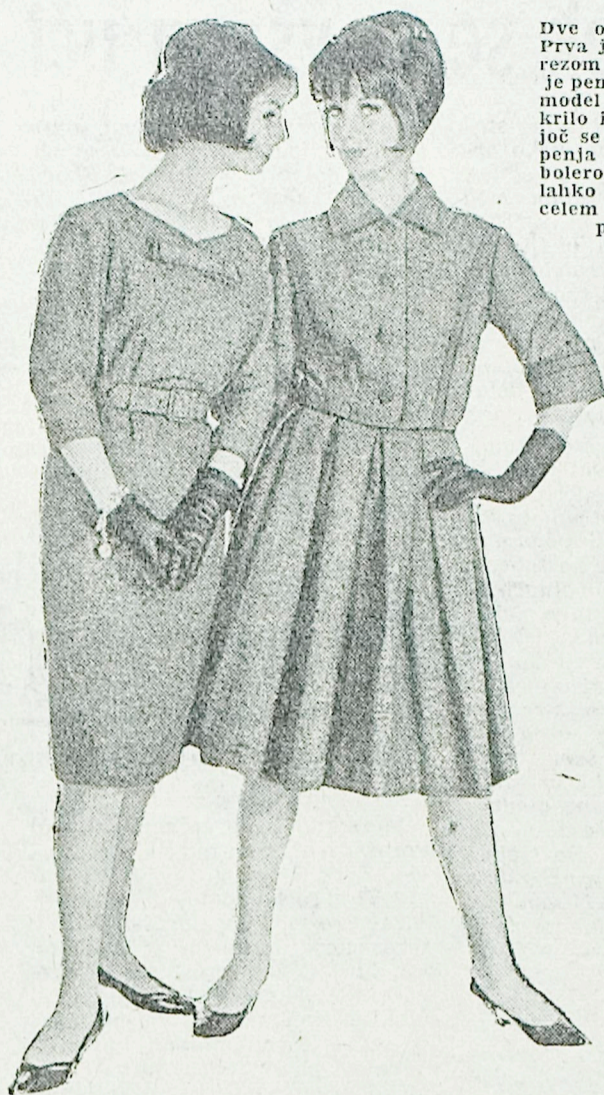
Nova zdravstvena zakonodaja, ki je plod večletnih preverjanj, postavlja tudi zdravstvene ustanove v vrsto javnih služb, kjer bodo prevzeli kolektivni upravljanje v svoje roke. Sicer bo zdravstvena služba ohranila status javne službe, toda povsem novo vsebino ji dajejo nova zakonska določila glede upravljanja zdravstvenih ustanov, ker jih istovestijo z zakoni gospodarskih organizacij. To predvsem glede finansiranja, nagrajevanja in ostalih že preizkušenih načel samoupravljanja, predvsem s težnjo za zboljšanje materialnega stanja zdravstvenih delavcev — težnja, ki je bila do sedaj ovirana prav

zaradi premajhne samostojnosti zdravstvenih ustanov. Prav zato pomeni spremenjeni način upravljanja v zdravstvu najvažnejši del novega zakona ter ga je smatrati za najbolj revolucionarni ukrep v našem zdravstvu nasploh. Ze 1. aprila letos bo izšel zakon, ki podrobno tolmači naloge samoupravljanja v zdravstvenih organizacijah, vendar bodo priprave na to reorganizacijo dobile popoln odraz že pred tem z volitvami v nove upravne odbore, ki bodo izvoljeni na način, kot to določajo predpisi o volitvah samoupravnih organov v gospodarskih organizacijah. Uvajanje samoupravljanja so seveda nare-

kovale določene spremembe sedanjih pravilnikov, vendar terja ta naloga posebno skrbno obravnavanje ter bodo morale zdravstvene ustanove pri sestavljanju novih pravilnikov jemati za osnovo letni program dela s pokazatelji iz prakse dosedanjega finansiranja v naprej. V zvezi s tem velja omeniti tudi določene spremembe v svetih za zdravstvo, kjer bo odslej zastopana namesto dosedanje tretjine članov kolektivov zdravstvenih ustanov vsaj polovica iz vrst zdravstvenih delavcev.

Okrajni sindikalni svet v Kopru je pretekli teden sklical sestanek predstavnikov sindikalnih podružnic zdravstvenih ustanov našega okraja, kjer sta vse te spremembe tolmačila Jože Koracin, član predsedstva Republiškega sveta sindikatov, in tajnik Republiškega odbora zdravstvenih delavcev Emil Kuret. Sindikalne organizacije bodo namreč neposredni uresničevalec oziroma predvsem pobudnik za izvajanje praktičnih zakonskih določil nove zdravstvene zakonodaje ter je prav od te organizacije v veliki meri odvisno uspešno uveljavljanje revolucionarnega načela o samoupravljanju v zdravstvu.

(bb)

Dve obleki za mlada dekleta. Prva je ozka in z majhnim izrezom okrog vratu, pod katerim je pentlja iz istega blaga. Drugi model ima široko nagubano krilo in ne pretesno prijemajoč se bolero, ki se visoko zapenja in sega do pasu. Pod bolero nosimo lahko bluzo, lahko pa je to tudi obleka v celem in ima oprlijet život ter poljubno velik izrez.

M
O
D
A

Pismo uredništvu:

Ali naj potrošnik res k vsemu molči?

V Kopru je zdaj na dnevnem redu vprašanje oskrbe mesta z vrtninami in sadjem. O tem je naš list že pisal in upati smemo, da bo mogoče najti kolikor toliko zadovoljivo rešitev vprašanja. Ne glede na to vprašanje v velikem kažu vsekakor vsaj mimogrede spregovoriti še o drugem vprašanju v našem. To je vprašanje sedanje oskrbe trgovin z zelenjavo in posebej še s krompirjem.

Ne samo letos, tudi že lani so nudili v naših trgovinah v Kopru potrošnikom v nakup krompir, ki ne prenese niti najobzirnejše kritike. Njegova kvaliteta ni samo najslabša, marveč tudi neenotna. Na debelo so pomešane razne vrste krompirja, le za res kvaliteten je vmes komaj kak odstotek. Nekateri gomolji so polni črnih madežev ali zdravju škodljivih zelenih delov. Drugi so obrženi od mramorja. Tretji so le deloma ali celo popolnoma neuporabni. Ta krompir je treba

kuhati mnogo dalj časa, kakor je običaj, pa tudi po dolgem času so nekateri gomolji še trdi, ali pa so drugi razkuhani. Gospodinje zatrjujejo, da morajo drago plačani krompir včasih obrezati ali zavreči in potrošiti s tem dvakrat več, kot bi bilo treba. Od kod dobivajo naše trgovine tak krompir? Kdo jim ga dobavlja? Potrošniki bi to radi vedeli. In še to, ali res ni mogoče nobeno nadzorstvo nad prodajo takih živil?

Nič bolje ni s solato in radičem. Ne glede na to, da solate ni dovolj in jo kaj rado zmanjka tudi za cele dni, je včasih najslabše kakovosti. Pred dnevi je bila v prodaji endivija, uvožena menda iz Dalmacije, toda popolnoma posušena in taka, da je bilo treba vsaj pol zavreči. Uporabna je bila kvečjemu le v sredi. Drugič je naprodaj radič, poln nesnaga, zemlje, blata, gnilih listov in tako dalje. Tudi ta je uvožen komaj do polovice ali celo še manj. Druga vrsta radiča je najslabše kakovosti; listi so trdi, kosmati in navadno prav tako nesnažni. Sploh se nihče v prodajalnah ne zmeni za to, da bi prodajali čisto zelenjavo.

Cene vsega tega vsak dan nujno potrebnega blaga niso nizke in se še stalno dvigajo, naravnost oduševajo pa so, če upoštevamo, da je le pol kupljenega blaga užitnega. Nekateri potrošniki si nabavljajo za živila zato drugje. Če imajo priložnost, prinašajo krompir in solato celo iz Ljubljane. Ali tu res ni pomoči?

Gospodinja

IZOBRAŽEVANJE ŽENA V GOSPODINJSTVU

Medtem ko je v Pivki že dlje časa v teku gospodinjski tečaj, ki ga obiskuje okrog petdeset udeleženk, so v Postojni prejšnji teden zaključili vpis za krojni tečaj, ki se bo pričel prihodnji mesec. Tečajnicam v Postojni bodo predavali tudi strokovnjaki ljubljanskega zastopstva tvrdke »Singer«. Podobni tečaj, ki ga prireja sekcija SZDL za napredek gospodinjstva, traja v Zagorju na Pivki že nekaj mesecev in ga redno obiskuje nad 30 udeleženk.

O PEČICI ELEKTRIČNEGA ŠTEDILNIKA

Visoko pečivo oziroma sladico imenujemo tisto, ki jo pečemo v debeli plasti, in sicer v modlu. Model položimo na dno pečice. Ker se to pečivo dolgo peče, se dviga toplota iz dna proti vrhu in se tam nabira. Zato odpremo zgornjo vročino le na majhno jakost.

Med srednje visoke sladice štejemo torte in podobno. Postavimo jih tudi na dno pečice in gremo od zgoraj s srednjo vročino.

Srednjevisoko pečivo, ki ga pečemo v pekaču, pečemo prav tako in tudi pri srednji vročini. Položimo pa ga na mrežico, ki jo vtaknemo približno v sredino pečice.

Nizko pečivo pečemo prav tako dvignjeno od dna. Naravnoma na enako spodnjo in zgornjo vročino.

(Po »Naši ženi«)

Na relaciji: potrošnik - trgovina

O problemih naše trgovine so razpravljali člani komisije za družbeno uveljavljanje žena pri OO SZDL

Pred dnevi je komisija za družbeno uveljavljanje žena pri Okrajnem odboru SZDL Koper obravnavala nekatere probleme trgovine v našem okraju. Med razpravo se je izkristaliziralo priporočilo, naj bi občinski ljudski odbori priskrbeli več denarnih sredstev za ustanavljanje samopostrežnih trgovin v okrajnih središčih in za ureditev specializiranih trgovin. Znano je namreč, da trgovska podjetja ne zmorejo hitrejšega zbiranja lastnih sredstev za modernizacijo poslovanja, ki se iz leta v leto širi. Izbira blaga in promet skokovito naraščata, kar nujno narekuje korenite spremembe v trgovinski stroki. Med drugim je bilo govora tudi o premajhni dejavnosti potrošniških svetov in pomanjkanju družbene kontrole, zaradi česar pride čestokrat do upravičenih negotovanj potrošnikov.

Na tej seji je o nekaterih problemih trgovine poročal tajnik Trgovinske zbornice za okraj Koper Rado Čotar in v naslednjem objavljamo nekaj najznačilnejših odlomkov iz njegovega poročila:

V našem družbenem redu ima trgovina poseben položaj in posebne naloge kot posredovalec potrošnih dobrin od proizvajalca do potrošnika. To nalogo je dolžna opraviti na najbolj preprost in cenen način. Skrb za potrošnika bi morala biti osnovna naloga naše trgovine, seveda pa pri tem ne more in ne sme zanemarjati ekonomsko rentabilnega poslovanja. Tudi trgovska podjetja so namreč gospodarske organizacije, ki poslujejo na osnovi gospodarnostnega računa.

IMAMO LE SLABO SPECIALIZIRANE TRGOVINE

Posledica dejstva, da imamo le slabo specializirana podjetja (v obmorskem področju le na prehranbeno blago ter na industrijsko blago, v ostalih predelih okraja pa imamo le podjetja z mešanim blagom), je slabša založenost prodajal, kot bi sicer lahko bila v primerjavi s tem, kar nam naša proizvodnja in uvoz nudita. Podjetja, ki trgujejo v vseh trgovskih panogah industrijskega blaga, torej od tekstila, železnine, pohištva, drogerije, raznih kemikalij ter ostalega industrijskega blaga, ne morejo držati potrebnega asortimana in zalog, ker je to tehnično nemogoče. Tudi kader v takem podjetju se ne more tako kvalificirati, da bi bil strokovno dovolj izpopolnjen, istočasno v štirih — petih trgovskih strokah. Organizacija takega podjetja je komplicirana, delo je razdrobljeno, s tem dražje in seveda tudi manj kvalitetno izvršeno.

Poleg tega, da imamo podjetja s širokimi registracijami, pa so tudi poslovalnice slabo specializirane. Pri tem nastaja tisto, da so sicer na videz poslovalnice založene polne blaga, kljub temu pa ni koncentrirane izbire posameznega ožje specializiranega blaga na enem mestu. Potrošnik mora zaradi tega pri določenih nabavah blaga obresti večje število poslovalnic, da končno lahko ugotovi, kaj pravzaprav vse na našem tržišču že lahko dobi. Takšna nespecializirana seveda močno obremenjuje tudi obratna sredstva podjetij in s tem onemogoča imeti na zalogi večje količine blaga.

UREDITEV NI V SKLADU S SODOBNIMI ZAHTEVAMI

Mirno lahko trdimo, da naše prodajalne v veliki večini, oprema po teh prodajalnah, celotna notranja in zunanja ureditev, ne ustrezajo več potrebam prodaje in so pravzaprav že v kontrastu z načinom naše življenja ter z zahtevami, ki jih ima potrošnik pri nabavi vsakodnevnega potrebnega blaga.

Način življenja, razpoložljivi čas, obremenitev našega delovnega človeka, vse to se je po vojni tako zelo spremenilo, da potrošnik nujno terja, ko stopi v trgovino, hitre in preproste postrežbe. Potrošnik namreč se je tudi umsko dvignil ter ne želi dolgovernih razgovorov in spraševanja ter pojasnjevanja prodajalca o blagu, ki ga želi kupiti, pač pa bi si rad blago na primeren, neprislujen in preprost način ogledal in ga po lastni presoji izbral in kupil. Sistem prodaje, ko stoji med kupecem in blagom prodalni pult in za njim še prodajalec, tako da je blago ostro ločeno od kupca, ne ustreza več niti zahtevam kupca niti možnostim solidne postrežbe od strani prodajalca. Za potrošnika je vedno bolj dragocen čas, saj je veliko število potrošnikov zaposlenih, obremenjenih poleg službe s skrbjo za družino in z družbenim udejstvom.

REŠITEV — MLADI TRGOVSKI KADER

Tretji osnovni pogoj, da trgovina lahko zadovolji potrebe tržišča, predvsem pa okuse in želje potrošnikov, pa je kader, ki neposredno streže kupcu. Dočim so ostali kraji v Sloveniji po osvoboditvi imeli znatno število vsaj strokovno sposobnega trgovskega kadra, pa je bil naš okraj v tem mnogo na slabšem. V preteklih letih je z znanimi težavami uspelo vsaj delno zboljšati stanje kadra, še daleč pa smo od tega, da bi lahko trdili, da naš kader zadovoljuje in ustreza potrebam.

Kadrovska rešitev je bila in bo tudi v bodoče predvsem v novih mladih trgovskih kadrih. Tu pa nastajajo velike težave, ki so zopet posledica v znatni meri našega družbenega

in gospodarskega razvoja. Ne moremo preko tega, da se mladina le težko odloča za trgovski poklic ter da predvsem moškega naraščaja v trgovini skoraj ni.

V NAŠEM OKRAJU POTREBEN IZOBRAŽEVALNI CENTER

Problem pri vzgoji trgovskega kadra je tudi šolanje. V preteklih letih je bil vsaj delno rešen problem z varenjsko šolo v Gorici, vendar se je število vajencev tako povečalo, da goriška šola ne more sprejeti v uk vseh vajencev iz našega in goriškega okraja. Zaradi tega je nujno ustanoviti za naš okraj svoj izobraževalni center trgovskih delavcev, kjer bi se učili naši vajenci, naši poslovodje, pa tudi ostali trgovski delavci bi se v posloškem izobraževanju izpopolnjevali strokovno in družbeno politično.

DELAJSKO SAMOUPRVLJANJE

Vprašanje, ki v mnogih naših podjetjih dela težave in ki je vsaj posredno vezano tudi na kadrovska vprašanja, je uveljavljanje delavskega samoupravljanja v trgovskih podjetjih, tiste družbene vloge, ki naj jo bi delavec imel v lastnem kolektivu. Tudi tu lahko trdimo, da je položaj znatno slabši kot v industrijskih podjetjih, da se delavsko samoupravljanje in istočasno družbena kontrola v trgovini le polagoma uveljavljata.

POTROŠNIŠKI SVETI — VPRAŠANJE ZASE

Poseben sistem družbenega upravljanja v trgovini naj bi bili potrošniški sveti, ki so po zamisli družbenih in političnih organov posvetovalec in kontrolna telesa potrošnikov. Težko je reči, kje je vzrok, da se te družbene enote ne morejo uveljaviti v naši trgovski mreži. Ne bi razpravljali, kakšen vpliv so na trgovino imeli potrošniški sveti do sedaj — saj tega pravzaprav ni bilo — prav saj bi bilo, da bi se prav družbene organizacije in posebej še naša komisija zavzele za to, da bi tudi ta tako široki način družbenega upravljanja začel.

Nove revije

NASA ZENA, štev. 1

Iz vsebine:

VIDA TOMŠIČ: Ob 20-letnici, LI-DIJA SENTJURČ: Naloga SZDL v pogledu družbenega upravljanja žensk, M. S.: O problemih porodniške klinike, M. S.: S posvetovanja kmetijskih proizvajalcev, S. V.: Sliki iz Afrike in Azije, Prof. F. BERNOT: Pismo iz Gvineje, Na fronti za srednjo družino, P. S. Buck: Prepri.

Novi filmi, Nove knjige, Zaupni pomenki, LAJOS ZILAHY: Smrtna pomlad, Zanimivosti, Kozmetika, Zdravniški nasveti, Gospodinjstvo, Vrtnar, Moda.

Letos so si modni ustvarjalci izmislili novo muho; napovedujejo, da bodo lmeti spomladanski in poletni plašči kratke rokave. Same presodite, koliko je to praktično in primerno. Vsekakor si to omislite le v primeru, da visi v vaši omari več plaščev. Torej, če si to lahko privoščite, si ogledajte naš model plašča

NA DNEVNEM REDU JE STANOVANJSKA PROBLEMATIKA

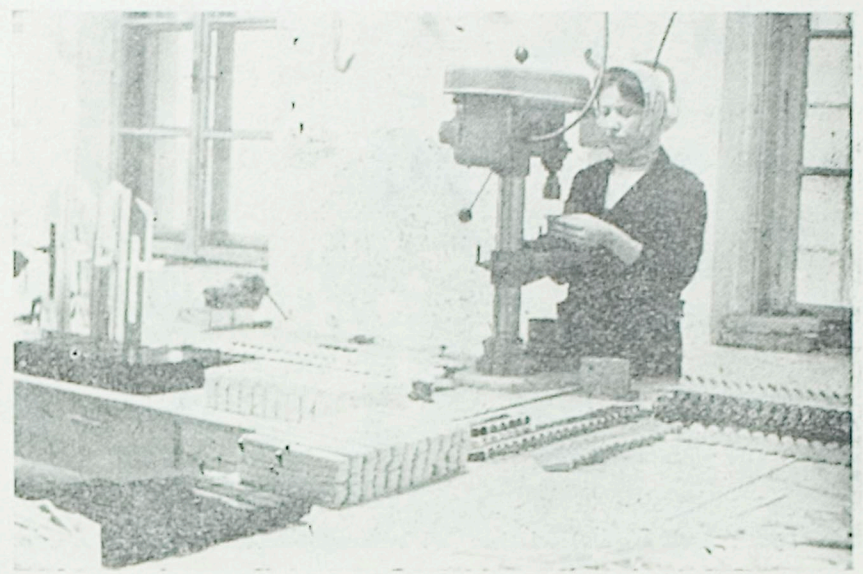
Vskladiti izgradnjo stanovanj

Na pobudo republiškega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije je bila v ponedeljek v Kopru sektorska konferenca predstavnikov občinskih sindikalnih odborov Kopra, Pirana, Izole in Hrpolj, na kateri so obravnavali stanovanjsko problematiko. Konferenci so prisostvovali tudi predstavniki nekaterih večjih sindikalnih združenj iz Kopra in predsednik okrajnega sindikalnega sveta Franc Klobučar je omenil, da bo podobna konferenca v kratkem v Postojni za gornji predel okraja.

V razpravi je sodeloval tudi podpredsednik republiškega sveta ZSJ Leopold Krese in dejal, da moramo odslej nuditi več pozornosti skrbi za družbeni standard s smotrnejšim zbiranjem sredstev za stanovanjsko gradnjo.

lo primeri, ko pozabljajo tudi na preprosto dejstvo: kdo bo upravljal nove stroje, če ne bo stanovanj za delovnega človeka?

Na tej konferenci je bilo govora o predlogu, naj bi tudi interesi za nova stanovanja prispevali nekaj lastnih sredstev. Podjetja bi lahko formirala stanovanjski sklad, ki bi brez dvoma spodbudil marsikaterega k namenskem varčevanju za individualno gradnjo. Tako varčevanje se ponekod v naši državi že močro uveljavlja, kar kaže, da stanovanjsko vprašanje postaja vse bolj gospodarski in vedno manj socialni problem.

Iz proizvodnega procesa v novi tovarni v Hruševju pri Postojni

»VELUROPLASTIKA« V HRUŠEVJU

Milijoni kljuk za vrata in okna

Razen tega pa tisoči kvadratnih metrov v vseh barvah veluriziranih vezanih in lesenitnih plošč, usnja, lepenke in papirja

Med obrate, ki so se v zadnjem času lotili proizvodnje zanimivih in iskanih izdelkov iz plastične mase, vsekakor šteje na videz še mali obrat »Veluroplastika« v Hruševju pri Postojni. Brez posebnega hrupa in napovedovanja je tu stekla proizvodnja gradbenega okovja iz plastične mase. Pomena ni treba posebej noudarjati. Namesto medeninastih, aluminijastih in celo železnih kljuk na vratih in oknih, bo v novih stanovanjih čedalje več okovja iz plastične mase. Šele ko boste prvič na vratih ali na oknu slegli po takšni kljuki, boste spoznali vrednost in izredno praktičnost. A tudi za trdnost okovja ni bojazni. Mariborska livarna izdeluje za te kljuke aluminijasta je-

dra, ki jih v Hruševju po posebnem tehnološkem postopku »oblačijo« s plastično maso v vseh poljubnih barvah. To okovje, ki ga izdelujejo za vse tri standardne dimenzije vrat, je po obliki prikupno, po trdnosti nič ne zaostaja za kovinskim, čiščenje je tako rekoč nepotrebno itd. Trenutna zmogljivost proizvodnje znaša do pol milijona garnitur letno, toda po načrtu bodo proizvodnjo razširili tako, da bodo letno izdelali milijon vratnih in milijon okenskih garnitur. Elaborat o razvoju obrata pa nakazuje proizvodnjo, ki bo v celoti mogla ustreči jugoslovanskim potrebam.

estetsko in trpežno oblaganje. Ker so velurizirane v poljubnih barvah, kajpada prihranimo z njimi vsakršno pleškanje. Velurizirano usnje bo idealna modna surovina v usnjeni galanteriji, velurizirana lepenka pa n. pr. v knjigovestvu ter izdelavi najrazličnejše embalaže, torej v kartonaži. Velurizacija bo potekala v kooperaciji s tovarno furnirja »Javor« na Pivki, tovarno svinjskega usnja v Kamniku in še z nekaterimi drugimi proizvajalci.

Najmanj štiri sto

Mladina našega okraja že sedaj intenzivno pripravlja program o udeležbi brigadirjev na letošnjih zveznih in lokalnih akcijah. Predvidevajo, da bo šlo letos samo na zvezno akcijo »Bratstvo in edinstvo« najmanj 400 brigadirjev. Komisije za delovne akcije v občinah pa so se lotile načrtov za večje in manjše lokalne akcije, ki jih bo letos občutno več kot prejšnja leta. Posebej velja omeniti pobudo sezanske mladine, ki bo letos organizirala okrajno delovno akcijo pri gradnji ceste Štjak-Vrabče, medtem ko bo mladina v Izoli, Piranu in nekaterih drugih večjih središčih urejala stadione in športne parke.

Proti koncu februarja pa bo v obratu stekel še drugi del proizvodnje. V veliki obratni dvorani pravkar montirajo priprave za velurizacijo furnirja in lesonita, usnja, lepenke, papirja itd. Z električnim postopkom bodo »nabijali« na vse te trdne snovi umetna vlakna v najrazličnejših barvah. Po velurizaciji dobijo plošče, usnje, lepenka in papir vnanjo oblogo, kakor da so prevlečeni z rahlim baržunom. Furnirske in lesenitne plošče so poleg imenitne za oblaganje stanovanjskih prostorov, ladijskih kabin, sploh uporabne povsod za

benih storitev za okrog 30 odstotkov projektanti stremeli po gradnji udobnih, vendar preprostih in cenениh stanovanj. To pa bi bilo moč doseči s tipizacijo obrtniških del in z organizirano gradnjo preko stanovanjskih zadrug.

Večkrat smo bili priče izredno hitremu priseljevanju pod geslom: »Če hočemo uresničiti naše načrte, potrebujemo strokovnjake«. To geslo je bilo marsikdaj upravičeno, vendar se je pri tem čisto pozabljalo, v kakšnih stanovanjskih razmerah živijo tisti osnovni proizvajalci, ki so kot pionirji ustvarili takšne pogoje, da je bilo potrebno čimbolj široko sodelovanje strokovnjakov.

Razmisli velja tudi o prevetlih apetitih nekaterih podjetij, ki planirajo povečano proizvodnjo z »uvozom« nove delovne sile, pri tem pa pozabljajo planirati sredstva za družbeni standard. So ce-

Napeved vremena

od 10. do 17. februarja 1961

Hladne zračne gmote, ki prodirajo iz Skandinavije, bodo tudi v naših krajih povzročile znaten padec temperature. 11. in 13. februarja lahko pričakujemo padavine, pretežno sneg. Ob koncu tega obdobja pa je pričakovati še en krajši val mrzlega arktičnega zraka, ki utegne povzročiti ponovno sneženje. Za čas od 17. do 24. februarja napovedujejo meteorologi izboljšanje vremena z občutnim dvigom temperature.

LADJEDELNICA PIRAN SPET SAMOSTOJNO PODJETJE

Pri milijonarjih v portoroškem zalivu

Ko se je te dni ločila piranska ladjedelnica od svojega matičnega podjetja Splošne plovbe, je 400-članski kolektiv slovenskih ladjedelcev spet nastopil pot samostojnih gospodarjev. Za njimi so trudopolna leta izgradnje in samoopredelovanja, ki so se piranskim ladjedelnikom bogato obrestovala: z delom svojih rok in z izdatno pomočjo Splošne plovbe je postala Ladjedelnica Piran moderno podjetje, ki že uspešno konkurira vsem domačim ladjedelnicam. Se več: sodobni graditelji ladij, ki gradijo vse vrste plovnih objektov do 3 tisoč ton nosilnosti, so vskladili svoj koncept dela z daljnosežnimi načrti in je postal v svetu tako cenjeni aluminij poleg železa njihov osnovni gradbeni material.

Pravijo, da je bil bager »Peter Klepec« trda preizkušnja za takrat še zelo skromne pogoje dela in radi verjamemo piranskim ladjedelnikom, da jih je prav ta podvig opogumil in so se smelo lotili ne le remontov domačih in tujih čezoceanskih ladij do 12 tisoč BRT nosilnosti, ampak so zgradili v tem kratkem razdobju tudi okrog 30 novih plovnih objektov, ki po zahtevnosti gradnje prav nič ne zaostajajo za tehničnimi finesami »Petra Klepeca«. Dober glas se daleč sliši, zato naši ladjedelci niso bili prav nič začuden, ko so dobili naročila za gradnjo vlačilcev in drugih ladij od raznih jugoslovanskih pomorskih podjetij, od Donavskega Lloydja in v zadnjem času celo od Djematcev v Indoneziji in Indiji.

Kot že rečeno, postaja aluminij najbolj cenjen gradbeni material v ladjedelstvu in in ga bo lahko izpodrinila le še plastična masa, kar v ladjedelnici skrbno spremljajo. Sicer pa je za sedaj aluminij še nenadomestljiv in v Piranu so nedvomno dobro ocenili položaj. Ugotavljajo namreč, da so ta sistem gradnje osvojili boljše kot katerakoli ladjedelnica v državi.

In vse to, kar lahko nudi piranska ladjedelnica našemu pomorskemu in rečnemu gospodarstvu, je bilo ustvarjeno v borih petih letih. Takrat, ko je leta 1956 postala ladjedelnica obrat Splošne plovbe, so bili skromni navozi takratnih izdelkov — majhnih lesenih ladij — domala edino osnovno sredstvo. Prav zato je sedanje bogastvo modernih naprav in orodja vredno tem večjega občudovanja. Z novo žerjavno progo, ki ima nosilnost 25 ton, so, kot z zadovoljstvom ugotavljajo, uspešno zaključili prvo fazo gradnje. Ta ugotovitev in čedalje stimulatивnejši način nagrajevanja sta sedaj ob osamosvojitvi nedvomno najbolj solidna osnova za načrte o drugi fazi gradnje, čeprav pomoč Splošne plovbe v bodoče ne bo več tako izdatna. Sicer pa si v Ladjedelnici tudi za naprej obeh faz precej koristi od nadaljnega utrjevanja kooperacije z drugim podjetjem. Ne nameravajo se odpovedati tudi najema-ju delavcev iz tujih podjetij, kajti

za določene stroke se jim ne izplača sprejemati stalne delovne sile. Če pa na drugi strani upoštevamo, da je danes zastopano v piranski ladjedelnici okrog sto poklicev najmanj tridesetih glavnih strok oziroma obrti, lahko tudi razumemo težnjo podjetja za vzgojo lastnega kadra, ki ga bodisi stipendirajo v raznih strokovnih šolah ali pa vzgajajo kot vajence v podjetju samem.

Vsi navedeni uspehi in bogata materialna osnova torej v celoti upravičujejo osamosvojitve Ladjedelnice Piran, ki ima vse ekonomske pogoje za samostojno življenje. Resda piranska ladjedelnica brez združitve s Splošno plovbo v svojem najbolj kritičnem razvojnem obdobju najbrž ne bi bila danes tako močna gospodarska enota, niti ne bi znašala vrednost njene bruto proizvodnje v minulnem letu eno milijardo dinarjev in tudi letošnji proizvodni plan ne bi bil kar za 200 milijonov višji od predhodnega, vendar je dejavnost obeh podjetij tako specifična, da sta upravi, kot centralni in obratni delavski

svet, le težko vsklajali tako raznolike ekonomske pogoje poslovanja. Nedvomno bo v pogojih osamosvojitve pristvo in Ladjedelnici Piran delavsko samoupravljanje še bolj do izraza. Zato je tudi kolektiv izvolil te dni nove organe delavskega in družbenega samoupravljanja s posebno skrbjo. Boro Borovič

NAŠ TEDENSKI GOSPODARSKI KOMENTAR

Okrog stabilnosti tržišča

Sprejeti so bili zvezni gospodarski načrti za letošnje leto in program za nadaljnjih pet let. Temu je sledil sprejem enakih načrtov oziroma programov za

našo republiko in ne bo dolgo, ko bo vsemu sledil naš okraj in občine na območju tega okraja.

Osnovni poudarek vseh načrtov je na tem, da bomo ob stabilnosti tržišča zgradili močno in zdravo gospodarstvo, ki naj bi prineslo našim ljudem postopno in vedno večje blagostanje. Teško je v nekaj vrsticah našeti vse podrobnosti, ki jih vsebujejo omenjeni gospodarski načrti in tudi ni to naš namen. Morda bi le še dodali, da je bilo že do sedaj in da bo tudi v prihodnje sprejetih več zakonov in drugih predpisov s področja gospodarstva, katerih namen je isti, kot smo ga prej omenili, in ki dejansko pomenijo dopolnitev naše gospodarske zakonodaje, v nekaterih primerih pa utrjevanje nove gospodarske poti tudi s predpisi.

Ko si tako z vsestranskimi naporii čudno sliši, da skušajo številna podjetja izrabiti sedanje stanje in višajo brez vsake utemeljitve cene svojim proizvodom. To se dogaja celo tam, kjer je napovedano, da se bodo morale cene mnogih izdelkov glede na nove gospodarske ukrepe celo znižati. Zlasti bo vplival na znižanje mnogih proizvodov nov enotni obračunski tečaj dinarja, znižanje družbenih prispevkov, uvedba carin in drugo. Tako ni nič čudno, čeprav je nekoliko zbadljiva ugotovitev nekega našega lista, ki ugotavlja zvišanje

cen nekaterim izdelkom in pravi, da bodo potem taka podjetja kot za šalo zniževala cene, ki jih danes višajo. Seveda bo tako znižanje, če bo sploh do njega prišlo, samo navidezno.

Problem, ki se je pojavil, ni tako majhen, saj kaže, da bodo v nekaterih primerih potrebni celo administrativni posegi, da bi preprečili zvišanje cen. Jasno je, da tako stanje ni zdravo in kaže na dobičarsko moralno množih vodilnih v podjetjih, ki jim ne gre toliko za splošne kot za lastne interese. Na ta način dosega jo namreč nerealne dobičke, nerealno višanje prejemkov in s tem povečan pritisk na trg. Obenem pa ustranjajo razlike v prejemkih med državljanji, saj je znano, da prejemajo mnogi v podjetjih do 100 in več odstotkov višje plače kot v upravi, bankah in drugod, čeprav ne morejo trditi vedno, da je taka razlika utemeljena, ker eni več delajo kot drugi. Delovni učinek in s tem višje prejemke je treba doseči z delom in ne z zviševanjem cen izdelkom.

Novi gospodarski ukrepi sicer predvidevajo tudi nekatere pre-mike v cenah in v nekaterih primerih tudi zvišanje cen. Vendar naj bi prišlo do zvišanja ali znižanja tam, kjer so dosedanje cene posledica administrativnih ukrepov od prej. Le tako bomo vzdržali trdnost tržišča, oziroma le tako bomo odstranili nekatere ovire nadaljnemu gospodarskemu vzponu. -2j-

Rečni vlačilec »Blokovo«, ki so ga izdelali marljivi piranski ladjedelci za Donavski Lloyd, sodi ne le med naše najbolj sodobne plovne objekte, ampak je hkrati tudi največji rečni vlačilec, izdelan v naši državi. Močni stroji, ki poganjajo tri vijake, dajejo »Blokovu« izredno vlečno moč, saj ima lahko v navezu v plovi proti toku reke Donave enajst in celo več »slepov«. Na sliki: prvo srečanje »Blokova« z mokrini elementom v Portoroškem zalivu

Mladinska nogometna ekipa NK Tomos med nedeljsko tekmo

PLANINSKO DRUŠTVO POSTOJNA JE ORGANIZIRALO kvalifikacijsko tekmovanje

V nedeljo so bile kvalifikacijske društvene tekme Planinskega društva na Crnem vrhu nad Idrijo.

V dopoldanskih urah je bil veleslalom na 800 m dolgi progi z 200 m višinske razlike in 30 vratci za člane ter 600 m dolga proga s 150 m višinske razlike in 20 vratci za mladince.

Progi sta bili izredno težki posebno za člane, saj so nekateri imeli v letošnji zimski sezoni prvič smuča na nogah.

Popoldne so bili na vrsti teki. Za člane je bila proga dolga 6 km, za mladince pa 2 km. V smuku ni bilo tekmovalcev.

Tekmovanje je uspelo predvsem zaradi izredno lepega vremena in ugodnih snežnih razmer, saj je prejšnji dan zapadlo kar 10 cm novega snega na 60 cm podlage.

Tekmovanja se je udeležilo 23 članov Planinskega društva, ob tekmovalnih stozah pa se je zbralo lepo število domačinov, ki so z zanimanjem sledili poteku tekmovalja.

VELESALOM ZA ČLANE:

1. Janko Sever s časom 00,55; 2. Ladi Paternost 00,57; 3. Miro Debevec 00,68.

Konferenca SZDL v Piranu

(Nadaljevanje s 3. strani)

Dalje so na konferenci se jačneje začrtali odgovorne naloge članstva SZDL pri razvijanju socialističnih odnosov s pomočjo delavskega in sploh družbenega upravljanja. Konferenca je zahtevala tesnejšo povezanost ljudskih odborov in volivci. V marsikaterem primeru bo tudi treba urediti odnose med podjetji in komunjo.

Konferenca je imela razen plenarnih zasedanj tudi razprave v dveh ločenih komisijah. V komisiji za bodoči razvoj komunje je bilo največ govora o kmetijstvu, ki je v zadnjih letih v piranski občini iz znanih razlogov ostalo za predvidenim načrtom. Iz razprave je izzvenelo, da je treba posebno pozornost posvetiti ureditvi Sečoveljske doline, izpopolnitvi nagrajevanja po učinku med kmetijskimi delavci in gradnji stanovanj za kmetijski kader.

Konferenci so prisostvovali tudi številni gostje, med njimi član glavnega odbora SZDL Slovenije tov. Mirko Zlatner, sekretar okrajnega komiteja ZKS Koper tov. Albert Jakopič, predsednik in sekretar okrajnega odbora SZDL tovariša Gustav Guzej in Ivan Mavsar in drugi. Tov. Mirko Zlatner je v svojem pozdravnem nagovoru izrazil tudi priznanje delu organizacij SZDL v piranski občini in je izrekel mnenje, da bi piranske izkušnje morale najti mesto tudi na bližnji republiški konferenci SZDL. Tov. Albert Jakopič pa se je v razpravi med drugim dotaknil pomena sedanjih konferenc SZDL in pa nepravilnega gledanja na problem združevanja občin. Poudaril je, da bodo šele temeljite analize pokazale, za kakšen obseg in obliko združitve se bomo odločili. Vsekakor ne bo pri tem odločujoč problem samo težnja po zmanjšanju števila administrativnih uslužbencev temveč še vrsta drugih problemov.

Na konferenci so izvolili nov plenarni odbor Občinskega odbora SZDL Piran. Izvoljena je bila tudi posebna komisija, ki bo potegnila sklepe iz vseh poročil in razprave.

Julc

STRELSTVO NA POSTOJNSKEM

»Center« je napravil obračun

Pred kratkim je imela strelška družina »Center« iz Postojne svoj redni letni občni zbor. Iz poročila, ki ga je prebral predsednik družine Andrej Mikoletič, je razvidno, da je »Center«

Kino

KOPER: 10., 11. in 12. februarja ameriški cinemascope film HRABRI IN SMELI; 13., 14. in 15. februarja angleški film POT V VISOKO DRUŽBO.

IZOLA: 10. februarja ameriški film GRAND HOTEL; 11. in 12. februarja ameriški barvni film LINIJA ZA TAKSON; 13. in 14. februarja angleški film POT V VISOKO DRUŽBO; 15. in 16. februarja ameriški barvni cinemascope film VELIKA ZEMLJA.

SEZANA: 10. februarja ob 20 italijanski film NEVARNE SPROGE; 11. in 12. februarja ob 15, 17 in 20 francosko-madžarski film LEPO-TICA IN CIGAN; 14. in 15. februarja ob 20 poljski film EVA HOCE SPATI; 16. februarja ob 20 francoski film KOCKAR.

PORTOROŽ: 10. februarja ob 17,30 in 19,30 angleški barvni film SPOMINI NA ITALIJO; 11. februarja ob 17,30 in 19,30 domači cinemascope film VLAK BREZ VOZNEGA RE-DA; 12. februarja ob 15,30, 17,30 in 19,30 angleški barvni film SPOMINI NA ITALIJO; 13. februarja ob 17,30 in 19,30 sovjetski barvni film LASTOČKA; 14. februarja ob 17,30 in 19,30 francoski film ZAKAJ KASNO PRIHAJAS; 15. februarja ob 17,30 in 19,30 francoski barvni cinemascope film PEVEC IZ MEHIKE.

PIRAN: 10. februarja ob 16, 18 in 20,15 domači film NE BOŠ UBILJAL; 11. februarja ob 16, 18, 20,15 in 22 angleški barvni film SPOMINI NA ITALIJO; 12. februarja ob 16, 18, 18 in 20,15 domači cinemascope film VLAK BREZ VOZNEGA RE-DA; 13. februarja ob 16, 18, in 20,15 francoski film ZAKAJ KASNO PRIHAJAS; 14. februarja ob 16, 18, in 20,15 francoski barvni cinemascope film PEVEC IZ MEHIKE; 15. februarja ob 16, 18 in 20,15 sovjetski barvni film LASTOČKA.

POSTOJNA: 10. februarja francoski film ZLOČIN IN KAZEN; 11. in 12. februarja domači film RAZPOKA V RAJU; 14. in 15. februarja francoski vestavision film TAKSI IN PRIKOLICA; 16. februarja italijanski film NEVARNE ZENE.

SKOPLJE: 11. februarja sovjetski film IZPRASEVANJE PO ZVESTOBI; 12. februarja ameriški film GRAND HOTEL; 14. februarja ameriški barvni cinemascope film VELIKA ZEMLJA; 16. februarja ameriški barvni film NAJVEČJA PREDSTAVA NA SVETU.

SMARJE: 11. februarja ameriški film GRAND HOTEL; 12. februarja sovjetski barvni film IZPRASEVANJE PO ZVESTOBI; 15. februarja angleški film POT V VISOKO DRUŽBO.

PIVKA: 11. in 12. februarja mehiški barvni film MIDVA; 15. februarja domači film RAZPOKA V RAJU.

PRESTRANEK: 12. februarja ameriški barvni film VERA CRUZ; 15. februarja mehiški barvni film MIDVA.

Mali oglasi

MIRNA, solidna uslužbenka išče prazno sobo, lahko podstrešno in potrebno adaptacije. Naslov v upravi lista.

ODDAM opremljeno sobo. Ogled vsak dan od 15. ure dalje. Koper, Dijaška 4.

TOBIJEV KUHALNIK na dve plošči, malo rabljen, ugodno prodam. Naslov v upravi lista.

RADIO »SOČA«, najnovejše izdelave, ugodno prodam. Naslov v upravi lista.

Turistično društvo Postojna odda v najem gostišče »Turistični dom pri Pivki jami«. Pisane ponudbe z navedbo strokovnosti in kratkim življenjepisom poslati na Turistično društvo, Postojna, do 1. marca 1961. Pogoje o najemni pogodbi dobite pisмено ali usno na sedežu društva.

RAZPISA

Trgovsko podjetje

»DELIKATESA«

Piran sprejme v službo 2 visokokvalificirani ali kvalificirani poslovodji z 10 leti prakse v živilski stroki. Plača po dogovoru. Sobe za sance preskrbljene.

Trgovsko podjetje

»DELIKATESA«

Piran razpisuje delovno mesto RACUNOVODJE

Pogoji: srednja ali višja strokovna izobrazba s 5 leti prakse v trgovski stroki. Nastop službe po dogovoru.

OBRтна DELAVNICA »ELEGANT« KOPER

razpisuje mesto

ADMINISTRATORKE

za opravljanje vseh administrativnih in finančnih poslov. Pogoji: večša mora biti v administrativnih in finančnih poslih

vse leto precej dobro delal. Člani so imeli nekaj lepih uspehov in njihove vrste so dale tudi nekaj okrajnih prvakov. Strelski šport goje tudi pionirji, saj je pod vodstvom tovariša Debeveca tekmovalo 317 mladih strelcev. Tekmovanje pionirjev se bo začelo ob začetku novega semestra v februarju.

Razen lastnih tekmovalj in nastopov je »Center« pomagal tudi pri organiziranju tekmovalj raznim društvom in organizacijam, tako članom ZROP, sindikalnim podružnicam, predvojaški vzgoji itd. Sklenili so, da se mora sodelovanje med društvi in posameznimi organizacijami okrepiti, za kar mora poskrbeti novoizvoljeni odbor z novim predsednikom Slavkom Lavričem.

ZAHVALA

Po dolgi in mučni boleznini nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, sestra, teta in tašča

MARIJA FABJAN

poročena Rudež

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh hudih dneh karkoli pomagali in z nami sočustvovali. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom za nudeno pomoč v času njene bolezni, pevskega zboru iz Divače, predsedniku SZDL Senožče za poslovljne besede ob odprtem grobu, darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Senožče, 31. januarja 1961

Zalujoči sin Evgen in hčerka Silva z družinama ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi naše ljube hčerke

RODMILE NEŽIČ

se najtopleje zahvaljujemo zdravnikom koprskih bolnišnice in vsem, ki so jo spremili na njeni poslednji poti in ji poklonili cvetja. Prisrčna hvala vsem, ki so z nami sočustvovali in nam nudili kakršnokoli pomoč.

Čezarji, 4. februarja 1961

Zalujoča mama Angela, oče Drago, sestra Nada, brat Marijan, teta Jožefa in ostalo sorodstvo.

Možetova mama iz Dolenje vasi

Umrla je Možetova mama

V 84. letu starosti je te dni umrla v Dolenji vasi pri Senožčah Marija MOŽE, po domače Lovrenčeva mama. Imela je 6 otrok. Ze leta 1925 je ostala vdova z nedoraslimi otroki. Vzgojila je vse v naprednem duhu. S težavo je štiri otroke študirala. Družina je bila močno preganjana od fašističnih oblasti, zato so štirje otroci pobegnili v bivšo Jugoslavijo. Vsa družina z njo vred je sodelovala v narodnoosvobodilnem gibanju. Med vojno je Možetova mama izgubila sina Franca in hčerko Pepco z možem — oba učitelja. Ostala je sama na posestvu v Dolenji vasi. V njeni hiši so se zbirali prvi aktivisti in partizani že leta 1941. Vsak je dobil pri njej pomoč v hrani ali prenočišču.

Po osvoboditvi je med prvimi vstopila v tedanjo obdelovalno zadrugo v Dolenji vasi.

Pokopali so jo v Dolenji vasi 30. januarja 1961 ob veliki udeležbi znancev in prijateljev, ki so pokrili grob s številnimi vencji.

Očarljivo maščevanje

(Nadaljevanje s 7. strani)

moških v Perpignanu. Se očarljiv nasme in zahvala, pa je že bila skozi vrata in po stopnicah na ulici, medtem ko je ječar debelo požrl slino in v mislih prekiel svojo službo in ženo.

Marisa je nalašč povzročila divje razburjenje po mestu s svojim ljubkim pozdravljanjem levo in desno, z obetajočimi nasmehi in odpuščajočimi pogledi. Zavedajoč se svojega izdajalskega vedenja, so se ji mnogi meščani sramežljivo umikali z očmi in le redki so imeli toliko poguma, da so se z njo spustili v razgovor in jo spraševali po zdravju, ki pač ni moglo biti slabo po počitnicah, s katerih se je pravkar vrnila. Trije ali štirje so jo tudi skrivaj in potihem povabili na intimno večerjo, vendar pa je Marisa vsa vabila za tisti večer odločno zavrnila. Hotela je uresničiti svoj načrt in večerjati s človeki, ki ga je sama izbrala za svojo žrtev po prisilnem lenarjenju.

Mestni sodnik Mr. Foreuse je imel navado, da je prišel po večerji sedet v svojo pisarno, pa naj je že imel delo ali ne — kar tako, iz navade, da se je lahko izognil svoji Ksantipi. Tudi ta večer je slonel nad nekim aktom, s katerim je pokrival prepovedano branje, ki ga je tiste dni na prijavo devic zaplenila mestna policija v eni izmed knjigarn. Ne hote je pri pregledovanju ilustracij gospodu sodniku ušla misel na lepo Mariso, ko je potrkalo na vrata in je deklica na poziv sramežljivo stopila v sobo. Mr. Foreuseja je kar privzdignilo in je bil skoraj prepričan, da mu je deklico pripeljala sama silna želja in žejja, ki jo je čutil po njenih poljubih.

»Jaz o volku, volk iz gozda!« je prijazno sprejel Mariso, vstajaje iz mize. »Kaj pa vas je dobrega prineslo, dete moje?« je skušal biti kar se da očetovski in zaupljiv z njo. Ponudil je sebi in njej reprezentančne pižame, posadil deklico v udoben fotelj in sedel k njej. Čez čas mu je sedela na kolenskih in še nekaj pozneje je ugasnila luč v sodnikovi pisarni.

»Aha, sodnik je šel spat,« so ugovarjale opravljive Perpignanke trgu. »Nekam zgodaj, če le ni bilo so marujale. Tudi nam ne pritiče, bi ugibali, kaj sta postarni sodnik in njegova gostja govorila in počela. Bila je že pozná ura, ko sta se razšla — oba malo okajena, oba precej mačkasto razpoložena — pa vendar oba, vsak po svoje — zelo zadovoljna ...

Naslednji dan je navsezgodaj zvonilo na vratih sodnikovega stanovanja; takoj po njegovem odhodu v službo. Elegantni Marisi je odprla sama gospa sodnikova, ker je šla hišna pomočnica nakupovat na zelenjavni trg. Se vsa zaspána in razmršena, oblečena v japonsko jutranjko, je gospa čemerno gledala lepo tujko pred seboj.

»Ste vi soproga gospoda sodnika Foreuseja?« jo je vprašala Marisa. »Da, jaz sem! Kaj pa želite?« »Veste, gospa sodnikova, na vas nisem prav nič jezna, zato bi vam rada povedala, da sem sinoči spala z vašim soprogom. Kar pri njem v pisarni, na fotelju sva se imela rada. Ker pa nisem pri najboljšem zdravju, vam prijateljsko svetujem, da pripravite gospodu Foreuseju, naj gre poprej k zdravniku, preden ga spet vzamete v svojo posteljo ...« in že je ni bilo nikjer več.

Marisa se je sleer spet odselila iz Perpignana, mestnim gozbec pa je le porinila strahovito kost, ki so jo zlasti članice Lige za zaščito morale še dolgo glodale. Odselili pa se je moral tudi Mr. Foreuse, kajti po ločitvi od žene se mu je močno zagugal tudi sodniški stolček in bil je prisiljen zapustiti lepo mesto, v katerem in na katerem je preživel svoja najlepša leta.

Delež koprškega okraja v slovenskem turizmu

(Nadaljevanje s 7. strani)

mi tudi Piran s Fijesom in Strunjanom. Uradna statistika navaja tudi za lani 214.476 nočitev in je tako Piran zavzel v Sloveniji peto mesto, takoj za Ljubljano, medtem ko je po številu tujih nočitev zavzel šesto mesto. Izredno nagel razvoj izkazuje končno Koper z Ankaranom. Skupaj z mladinskimi nočitvami sta dosegla oba kraja lani 176.493 nočitev. To je toliko pomembnejše, ker sta postala turistični središči šele no osvoboditvi, odnosno po priključitvi.

Ti statistični podatki nazorno izpričujejo, kako velikega pomena postaja za nas v koprskem okraju turizem in kakšne dolžnosti nam nalaga za bodočnost. Možnosti za nadaljnji razvoj so pri nas mnogo večje kakor v katerikoli drugem slovenskem okraju, a na nas je, če jih bomo znali izkoristiti kar pa bo mogoče samo z odstranitvijo obstoječih pomanjkljivosti in nastanitvah, prehrani, postrežbi, prometu, kopalnišnih, splošni oskrbi, zabavah, propagandi in tako dalje.

R. R.

Zavidanja vreden uspeh

Koprski igralci namiznega tenisa so se udeležili več tekmovalj tudi v republiškem merilu. Na polfinalnem ekipnem prvenstvu LR Slovenije so na Jesenicah zasedli četrto mesto pred Novo Gorico in Fužinarjem z Raven. Na pripravah za tekmovanja, ki so pred njimi, igralci igrajo med seboj za rang listo Kopr. Stanje je trenutno tako: 1. Škabar, 2. Mahne, 3. Stropnik, 4. Zelezinger.

Ne moremo iti tudi mimo mlajših igralcev, ki bodo že kmalu lahko zastopali ali nadomestili starejše igralce. Na republiških tekmovanjih bodo nastopali tudi Jež, Cetin, Kavrečič in Hirsman.

Tudi pionirke ne zaostajajo. Nedo dolgo tega so premagale članice »Izole«, kar je prav gotovo uspeh, ki je vreden vsega zavidanja. Posebno se odlikujeta Koroševa in Mesarčeva. Ze ti goji podatki nam zgovorno pričajo o tem, da se nam v Kopru ni bati, da bi ta športna panoga zastala.

1.2.0.

ŠPORTNA

PROGNOZA

7 KOLO

REZULTATI 6. KOLA:

1. Bologna : Lazio	(1:1)	0
2. Catania : Milan	(4:3)	1
3. Internazionale : Atalanta	(2:1)	1
4. Juventus : Udinese	(5:1)	1
5. Lecco : Fiorentina	(0:2)	2
6. Napoli : Lanerossi V.	(0:0)	0
7. Padova : Spal	(1:1)	0
8. Roma : Bari	(1:0)	1
9. Sampdoria : Torino	(2:1)	1
10. Catanzaro : Como	(3:2)	1
11. Triestina : Pro Patria	(1:1)	0
12. Foggia : Venezia	odloženo	
13. Alessandria : Simmental M.	(0:1)	2
14. Marzotto : Genoa	(0:2)	—
15. OZO Mantova : Messina	(0:0)	—

I. LIGA

Internazionale	18	12	4	2	44:12	28
Roma	18	10	4	4	40:24	24
Juventus	18	10	4	4	35:23	24
Catania	18	10	4	4	30:25	24
Milan	18	9	5	4	42:24	23
Sampdoria	18	8	5	5	25:28	21
Fiorentina	18	8	4	6	31:29	20
Napoli	18	5	8	5	18:18	18
Bologna	18	7	4	7	26:27	18
Lanerossi V.	18	6	6	6	16:26	18
Padova	18	7	3	8	24:23	17
Atalanta	18	5	6	7	19:20	16
Torino	18	4	6	8	16:26	14
Lecco	18	4	6	8	16:29	14
Spal	18	4	5	9	20:33	13
Udinese	18	3	5	10	18:36	11
Bari	18	3	4	11	12:25	10
Lazio	18	2	6	10	15:32	10

II. LIGA

OZO Mantova	20	10	5	5	24:14	25
Palermo	19	6	12	1	27:10	24
Simmental M.	19	8	8	3	18:10	24
Messina	20	6	10	4	24:18	22
Como	20	8	5	7	22:25	21
Alessandria	20	7	6	7	26:21	20
Catanzaro	20	8	4	8	25:24	20
Reggiana	20	7	6	7	30:29	20
Sanbenedese	20	6	8	6	18:21	20
Novara	20	7	6	7	16:21	20
Triestina	20	6	8	6	15:20	20
Venezia	19	7	5	7	20:19	19
Pro Patria	20	6	7	7	20:20	19
Prato	20	6	7	7	20:22	19
Genoa	20	9	7	4	26:21	18
Parma	20	5	8	7	19:17	18
Brescia	20	5	6	9	20:21	16
Verona	20	5	6	9	17:30	16
Foggia	19	4	7	8	18:23	15
Marzotto	20	5	4	11	17:34	14

! Genoa je kaznovana z odvzemom 7 točk.

1. Lazio : Juventus
2. Bari : Internazionale
3. Udinese : Roma
4. Spal : Atalanta
5. Lanerossi V. : Bologna
6. Torino : Napoli
7. Lecco : Catania
8. Milan : Padova
9. Fiorentina : Sampdoria
10. Genoa : Como
11. Brescia : Triestina
12. Parma : Reggiana
13. Venezia : Prato
14. OZO Mantova : Palermo
15. Pro Patria : Alessandria

NAŠA PROGNOZA

1. Lazio : Juventus (1:3): ako bo Juventus tako zaigral, kakor zadnje tekme, potem se bodo morali domačini boriti vsaj za eno točko 2 (0)
2. Bari : Internazionale (1:2): ne verjamemo, da bi Bariju uspelo zaustaviti zmagoviti pohod Interja k najvišjemu nastovu 2
3. Udinese : Roma (1:6): zelo kritično stanje Udinese na tabeli, prednost domačega igrišča; z nekaj sreče napovedujemo neodločen rezultat 0
4. Spal : Atalanta (1:1): igralci Spala so prav dobri na svojem igrišču, toda Atalanta prav zadnje čase kaže dobro formo 0
5. Lanerossi V. : Bologna (1:1): gostujoče moštvo je dokaj nesigurno na tujih igriščih, domačin pa igra pred svojimi navijači solidno 1
6. Torino : Napoli (1:1): ker je Torino še vedno v nevarnih vodah, bo napel vse sile, da odpravi dokaj oslabiljeno moštvo 1
7. Lecco : Catania (0:2): zadnji neuspeh Lecca, nezadržan vzpon presenetljive Catanie daje možnosti gostujočim 2 (0)
8. Milan : Padova (1:4): na domačem terenu skoraj nepremagljiv, možnosti gostov so praktično zelo skromne 1
9. Fiorentina : Sampdoria (1:3): zadnji rezultati nam povedo, da se Fiorentina vrača v staro formo 1
10. Genoa : Como (2:2): prednost domačega igrišča in tudi Como je neverjetno naglo postal po zadnjih zaporednih porazih 1
11. Brescia : Triestina (0:1): med zadnjimi na tabeli daje odlične rezultate proti gostujočim moštvom 1 (0)
12. Parma : Reggiana (1:1): kolikor je Reggiana bolje plasirana na lestvici, toliko lahko pomaga tudi domači teren 1 (0)
13. Venezia : Prato (1:1): domače moštvo je zelo čvrst oreh tudi za vsa gostujoča moštva z vrha lestvice 1
14. OZO Mantova : Palermo (0:0): srečanje dveh direktnih rivalov, kandidatov za vstop v I. ligo 0 (1)
15. Pro Patria : Alessandria (0:2): Alessandria je zelo nestalno moštvo; po lepi zmagi je popolnoma razočarala 1 (0)

Rezultati v oklepaju nam povedo rezultat jesenskega dela prvenstva. AGFA

Z nogometne tekme med NK Tomos in NK Izola minulo nedeljo

NK Tomos : NK Izola 0:1 (0:1)

Sodniku Lovku iz Postojne sta se moštvi predstavili v naslednjih postavah:

NK TOMOS: Krašna, Bole, Klarič, Ulčnik, Vidokovič, Jermanič, Pogačnik, Lukič, Valdevit (Furlanič), Gombač, Kavalič.

NK IZOLA: Lesjak, Cerne, Babič, Kovačič I, Bera, Cendak, Kovačič II, Markezan, Milosavljevič, Muzenič, Kovačič III.

Strelec: v 32. minuti prvega polčasa Kovačič II za Izolo.

Gledalcev 1.500.
Lepo sončno vreme je privabilo ljubitelje nogometa na polfinalno tekmo nogometnih enajstork Kopr in Izole, žal pa so gledalci po tekmi občarani zapuščali igrišče; ne to zaradi rezultata, temveč zato, ker so bili priča slabemu nogometu. V tem so prednjačili domačini, ki niso znali izkoristiti številnih priložnosti. Izolčani so pokazali boljšo igro v polju in popolnoma zaslužen zmagali. Res so Koprčani imeli nekaj priložnosti za spremembo rezultata,

toda neverjetna nespretnost in neodločnost pred golom ne more in ne bo prinesla večjega uspeha, če trener ne bo vcepil igralcem smisla za večjo učinkovitost in prisebnost posebno napadalni petorki. Kdor je gledal to tekmo, si je nehotе mislil, da pričakujejo zmago samo po sebi.

Za Izolčane lahko rečemo, čeprav njihova igra še ni na višini, ki bi jo moral imeti bivši član SCL, da so se srčno borili, včasih sicer malo preostro, tehnično pa kar zadovoljivo. Strelci obeh moštev se v glavnem niso dobro izkazali. Realizator edinega gola je bil Kovačič II, ki je presenetil vratarja Krašno z visoko parabolno z levega krila. V 24. minuti je Markezan zadel prečko in pred golom je nastala gneča. Ulčnik je v zadnjem trenutku s same gol linije odbil nevarno žogo v polje. Tudi Tomos je imel nekaj priložnosti. Najlepša je bila nedvomno v 4. minuti, ko je Pogačnik ostro streljal v spodnji desni kot ter je vratar Lesjak s težavo odbil žogo v kot. Tudi v 65.

minuti bi lahko Furlanič spremenil rezultat, če po svoji stari navadi ne bi zadrževal žoge.

V moštvo Tomosa bi lahko pohvalili le Klariča, Kavaliča in Gombača, medtem ko so v moštvo Izole bili boljši Lesjak, Cendak in Bera.

Sodnik Lovko je korektno vodil tekmo, le v drugem polčasu je toleriral preostro igro.

V predtekmi so mladinci NK Tomosa v lepi, zanimivi in borbeni tekmi premagali mladince NK Izole z rezultatom 3:0 (2:0).

NK TABOR : NK RASA 0:7 (0:4)

V drugi polfinalni tekmi je v Sežani domači Tabor izgubil proti enajstorki Raše iz Labina z visokim rezultatom. Tako so domačini že v prvem srečanju izgubili praktične možnosti za vstop v finale, kajti moštvo iz Raše kaže, da ne misli odstopiti naslova zmagovalca, za katerega so veliki favoriti, kot je videti po rezultatih, s katerimi zmagujejo.

V nedeljo, 12. februarja 1961, bodo povratna polfinalna srečanja:

Izola : NK IZOLA : NK TOMOS (Koper),

Labina : NK RASA : NK TABOR (Sežana).

Ko je v ostalih krajih bolj ali manj mrtva sezona ali le pripravljanje na spomladanski del važnih prvenstev, deluje misel tovariša Janka o organiziranju »Zimskega pokala Istre« zelo pohvalno, kajti v tem tekmovanju so klubi lahko preizkusili sposobnosti svojih igralcev za naslednja tekmovanja. Upamo, da bodo podobna tekmovanja še nadalje spodbujala najboljše klube Istre in da ta primer ne bo ostal osamljen. AGFA

MLADINA PBD »BURJA« V IZOLI SE UVELJAVLJA V UPRAVLJANJU DRUŠTVA

Morje naj bo sredstvo za razvedrilo

V nedeljo, 5. t. m., je bil v Izoli redni letni občni zbor pomorsko-brodarskega društva »Burja«. Številni člani so ob tej priložnosti polagali obračun svojega dela iz minule sezone. Zboru so prisostvovali in posegali v plodno razpravo tudi zastopniki občinskih in okrajnih političnih forumov.

Društvo, ki je staro šele šest let, kaže velik in kvaliteten napredek. Člani pa se ne nameravajo uspraviti na lovorikah, obravnavanje posameznih vprašanj je bilo nadvse živahno in plodno; zlasti je razveseljivo, da so se s tehničnimi mislimi in pripombami oglašali tudi mladinci. Težave, ki jih ima »Burja«, so težave, s katerimi se bolj ali manj bori skoraj vsako društvo: premajhna množičnost, strokovni dvig članstva, izboljšanje gmotnih pogojev ter ureditev najnujnejših naprav in objektov. Na občnem zboru so sklenili ustanoviti motonavtično sekcijo, ker so pogoji zanjo že povsem dozoreli. Ugotovili so, da bodo morali v prihodnje ločiti v društvu ožjo tekmovalno smer od široke, množične, ki naj služi delovnemu človeku za razvedrilo. Doseči je namreč treba to, da bodo posamezni kolektivi ob naši obali gledali na naše morje kot na sredstvo za najširše razvedrilo svojih delovnih ljudi. Ko bi uspeli vodstva in sindikate tovarn tako usmeriti, bi dali našim vodnim športom več pomoči tako po organizacijski kakor tudi gmotni plati.

Ob koncu občnega zbora so izvolili nov enajstčlanski upravni odbor, ki se je takoj lotil svojega dela.

Ob koncu občnega zbora so izvolili nov enajstčlanski upravni odbor, ki se je takoj lotil svojega dela.

STRELJANJE Z ZRAČNO PUŠKO V POSTOJNI

Največje presenečenje tekmovanja

Strelska družina Hruševje osvojila prvo mesto

Na strelišču za zračno puško v Postojni je dosegel član SD »Center« Postojna Andrej Mikoletič 277 krogov od 300 mogočih, SD »Borec« pa 1024 krogov od 1200 možnih. To sta najpomembnejša dogodka v zimski strelski ligi postojnske občine, ki jo organizirata občinski strelski odbor s sodelovanjem desetih strelskih dručin (razen Pivke) z območja občine Postojna.

Prav so gornji rezultati, ki jih je negla ekipa in posameznik, zelo dobri, je vendar na tem tekmovanju pripravila največje presenečenje strelska družina iz Hruševja.

Vrstni red je naslednji:

Hruševje	3	7	1	5342:4802	14
Proleter	6	4	2	4984:4802	8
Borec	4	3	1	3106:2810	6
Udarnik	4	2	2	2935:2718	4
Center	4	2	2	3841:3859	4
Gozdar	4	2	2	1188:1381	4
Planina	4	1	3	2666:2858	2
Gozd. center	2	0	2	1802:1844	0
Srednješolec	2	0	2	0:400	0
Prestranek	4	0	4	0:800	0

R.O.

SAHOVSKO TEKMOVANJE ZA POKAL MARŠALA TITA

Turistična uprava v Portorožu je sprejela ponudbo Sahovske zveze Slovenije, da bi letos priredili tekmovanje ekip za pokal maršala Tita v tem našem letovišču. V preteklih letih je bilo to tekmovanje izmenoma v Vrnjački banji in v Opatiji. Za letos se močno zavzema za turnir svet Vrnjačka banja. Dokončno odločitev o kraju tekmovanja bo sprejela Sahovska zveza Jugoslavije. Tekmovanje bo od 21. do 26. maja. Sodelovalo bo predvidoma nekaj preko 200 ekip s 4 člani. Glavni problem za Portorož je tekmovalna dvorana, vendar so odgovorni gostinski in turistični delavci na posvetu o tem zagotovili, da bodo složno prispevali k ureditvi več manjših dvoran v Portorožu in Piranu v ta namen.

Če bo turnir v Portorožu, namerava Sahovska zveza Slovenije organizirati vzporedno v istih dneh še pionirsko sahovsko prvenstvo Jugoslavije in mladinsko prvenstvo Slovenije v Izoli, Kopru ali Ankaranu. JULE

Nogometno moštvo Izole, ki je v nedeljo slavilo zmago v Kopru

JADRNICI SNIPE PRED HUDO PREIZKUŠNJO

Evropski mladinski šampionat v Kopru

Zveza športov Jugoslavije se je dokončno odločila, da bo letošnje mladinsko prvenstvo Evrope v jadrnanju za klaso Snipe v Kopru. Kakor je znano, je lani evropska organizacija SCIRA ponudila izvedbo tega tekmovanja Jugoslaviji in mi smo to ponudbo tudi sprejeli. Pri tem je treba naglasiti osebno prizadevanje predsednika Zveze športov Slovenije tovariša Leopolda Kreseta.

Mladinsko prvenstvo v jadrnanju za jadrnice Snipe je bilo prvič leta 1959 v Italiji. Zmagali so Švicarji, medtem ko Jugoslavija ni poslala svojega moštva. Lani

so prvenstvo priredili Francozi. Domačini so zasedli prvo mesto, Jugoslovana Čok in Jurca pa sta bila v močni mednarodni konkurenci osma.

Letošnje evropsko prvenstvo bo predvidoma od 31. julija do 3. avgusta v koprskem zalivu. V naporju za dosedanje prakso bodo tekmovali na odprtem morju, kakor to predvidevajo tudi olimpijska pravila.

Organizatorji računajo na udeležbo številnih evropskih držav, med njimi Francije, Italije, Švice, Belgije, Holandske, Danske in Švedske. Povabili pa bodo tudi vzhodnoevropske države, ki razen Poljske trenutno še niso vključene v SCIRO.

Jugoslavijo bodo zastopale tri flote — reška, splitska in slovenska. S pripravami bodo začeli že

v zgodnji spomladi. Slovenski tekmovalci se bodo pripravljali pod vodstvom Maria Fafangela. V poštev bodo prišli Majerič, Čok, Korošec, Fafangel ml. in Zorut. Dokončna reprezentanca bo sestavljena na osnovi izbirnih tekem.

Prireditve bo vsekakor izrednega pomena tako za razvoj jadrnega športa na koprski obali kakor tudi v turističnem pogledu. Tekmovalci, sodniški zbor in organizatorji bodo verjetno nastanjeni v Ankaranu.

V zvezi s tem prvenstvom pa se seveda postavlja vprašanje kvalitete jadrnice, za katero bi nastopili slovenski zastopniki. Prav bi bilo, če bi v najkrajšem času pregledali možnosti za nakup jadrnice približno enake kvalitete, kakor je jadrnica klase »Star« — Cha-cha III.

Najmlajši smučarji na Nanosu

Pred nedavnim se je končal smučarski visokogorski tečaj, ki ga je priredilo Planinsko društvo Postojna za pionirje in mladince. Tečaja se je udeležilo 32 mladih smučarjev iz Postojne, Planine in iz Kopr. Za razliko od drugih let je sodelovalo tokrat na tečaju tudi 6 članov TVD Partizan, kar je vsekakor omembe vreden primer sodelovanja med posameznimi društvimi.

Tečajnike so razdelili v dve skupini: v začetnike in nadaljevalce. Prva skupina, v kateri so bili sami začetniki, je imela v programu temeljito šolo smučanja, medtem ko je druga skupina večbala priprave za nastope. Vreme je bilo letos tečajnikom še kar naklonjeno in tečajniki so pokazali viden napredek, zlasti druga skupina, od katere pričakuje-

mo že v bližnji prihodnosti prve tekmovalne uspehe.

Tečaj sta vodila smučarski učitelj Klavdij Klede in Miro Debevec, pomagala pa sta tudi mladince Innocente in Smrdu. PD skrbi namreč tudi za strokovni naraščaj in pošilja vsako leto najboljšje mladince na republiške vadiateljske tečaje, ki jih prireja Planinska zveza Slovenije. Na teh tečajih dobivajo mladinci osnovno znanje za vadiatelje, ki ga morajo v praksi izpopolnjevati. Uspeh tokrat ni izostal.

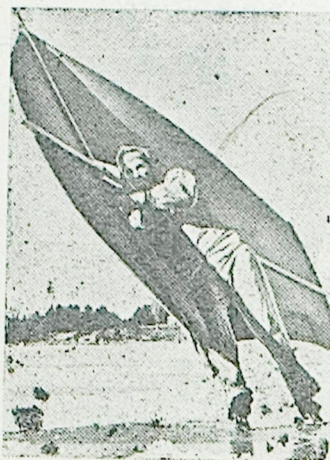
»SLOVENSKI JADRAN«
v vsako hišo
Slovenskega Primorja

Da bi privlekel v svojo brivnico čimveč stalnih gostov, si je neki brivec v Københavnu na Danskem izmislil zanje postrežbo, kakor jo kaže gornja slika: srčkano, mlado dekle v bikinih brije, striže, masira kožo in umiva glave moškim obiskovalcem in pravijo, da poslej brivcu posej teče kot namazan

— Ze spet leti k nam soseda!
— Kaj pa je to hudega?
— Seveda je hudo! Kadar ji česa zmanjka, pa pride vzeti k nam naposodo. Če pomislim, da jo je včeraj zapustil njen mož...

Clovek-jadro na ledu je Geoffrey Pope iz Minnevashta v ZDA. Naprava, ki jo je sam izdelal, mu omogoča brez napora potovanje po ledu celo s hitrostjo petdeset in več kilometrov na uro

Za primer malega Rudija Steltenmeirja iz Nashvilleja v ZDA pravijo statistiki, da se lahko pripeti le na vsakih osem sto tisoč primerov; deček ima namreč razen babice (stare matere) žive še štiri prababice, ki vse z veliko ljubeznijo skrbijo za svojega vnuka in pravnuka

RUSI NA MESECU

Te dni so izstrelili Rusi v vsemirje 6 ton težko raketo. O njej skrivnostno molčijo in vsepovsod po svetu ugibajo, kaj neki imajo sovjetski znanstveniki za bregom. Nedolgo tega je neki češki znanstveni časopis objavil razgovor s sovjetskimi znanstvenikom Topčijevim. Ugledni znanstvenik pravi, da v Sovjetski zvezi že konstruirajo raketo, ki bo imela približno 750 tisoč ton potisne moči. Dvajset takšnih raket, trdi znanstvenik, ki bi bilo sestavljenih v eno samopetstopenjsko raketo, bi lahko ponesele s seboj kabino za dva človeka na Mesec in nazaj na Zemljo.

DRAGA TEKMA

Dr. James Killian, ki je bil do leta 1959 Eisenhowerjev svetovalec za znanost, je kritiziral izredno velike izdatke, ki so jih ZDA imele za razne projekte v vesolju. Zadnjih 6 ponesrečenih vesoljskih poskusov je veljalo Ameriko 240 milijonov dolarjev. Vse

te rakete so eksplodirale že takoj pri startu namesto na Mesecu, obležale so črbesedno na dnu morja.

Med nesreče spadajo tudi pogosti zemeljski plazovi, ki so v glavnem vzrok dolgotrajnega deževja v lanskem in tudi letošnjem letu. Slika kaže turistično mesto »Horizont« v Italiji v Capo Mele, ki počasi polzi v dolino. Pravijo tudi, da je uničujoči vzrok tudi pomanjkljiva skrb privatnih inženjerskih in tehničnih gradbenih podjetij, ki so projektirali in zgradili ta turistični kraj

Slika kaže kletko, ki jo zdaj pripravljajo v Izraelu za judovski krvnik Eichmanna. Stala bo v sodni dvorani, kjer bo proces, ki se bo v kratkem začel proti množičnemu zločincu. Pred procesom je Izrael sprejel zakon, nekdo že ukinjen, po katerem zločince spet lahko obsodijo na smrt

Pravijo, da so delfini naitelgentnejše živali. Res jih je precej lahko dresirati in naučiti na določene opravke. Slika kaže takšnega delfina, dolgega kar štiri metre, ki so ga v znamenitem živalskem vrtu v Miamiju v ZDA naučili, da skače iz vode in nakaže poljub svojemu dreserju

NAJMANJŠI VOJNI PRORAČUN

Majhna pirenejska republika Andora ima prav gotovo najmanjši vojni proračun na svetu. Za letošnje leto so planirali 3 tisoč dinarjev za stroške narodne obrambe. Toliko bo namreč stala municija za strelske vaje, ki jih bo imelo enajst policajev te dežele. Naj za primerjavo povemo, da ima Atlantski pakt v proračunu blizu 60 milijard dolarjev.

SLOVENSKI Zajednik

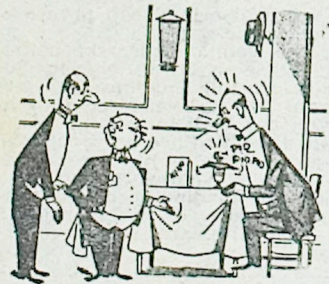
10. februar 1961 • ZADNJA STRAN • LETO X. — ST. 7

POKLIC IOTSITA ITSUKIJA

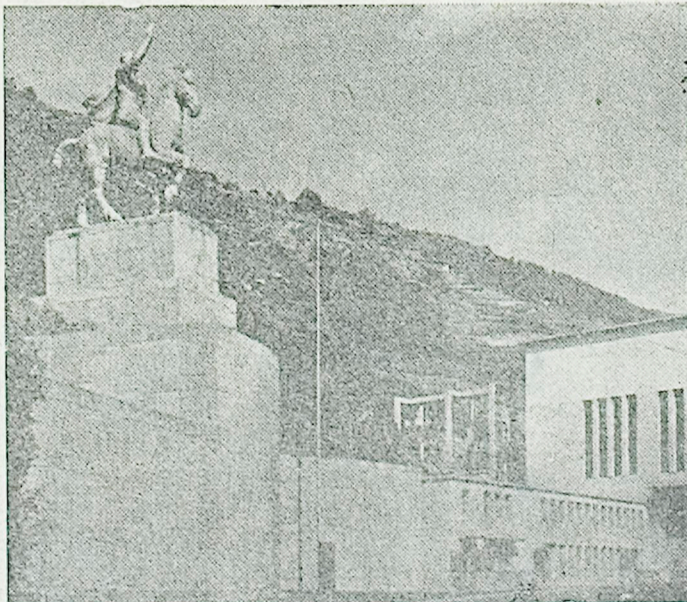
Petintridesetletnega Iotsita Itsukija iz Tokija so vrgli iz službe. Najsi si je še toliko prizadeval, ni mogel najti nove zaposlitve. V sili pa hudi muhe žre, in tako se je tudi Itsuki domislil, kako bi se preživljal. Jel je dražiti pse bogatih gospodarjev. Vse to je delal komaj opazno. Za ugrize in raztrgane hlače je potem dobival primerno odškodnino in s tem si je tako zaslužil svoj vsakdanji kruhek. Navsezadnje pa ga je policija spregledala, obsodili so ga na zaporno kazen. Ko bo prišel spet na svobodo, pa bo verjetno ostal spet brez kruha, če se ne bo domislil česa podobnega.

Tehnika in medicina vedno ožje sodelujeta na najrazličnejših področjih. Na sliki je videti, kako se dekle pripravlja pojesti posebno tableto, ki je v resnici najmanjši radijski aparat na svetu, sposoben se v človeškem telesu delati 36 ur po zaužitju. Aparat zamenjuje razne sonde, s katerimi je treba sicer meriti temperaturo želodca in krvnega obtoka, pritisk tekočin in učinkovanje hrane v človekovem telesu, kar v mnogočem olajšuje dosedanje težavne preiskave

— Kaj se pa razburjate? Moral bi biti še veseli, da ste dobili celega piščanca, plačali pa boste samo jajce!

Na prekinjena pogajanja med italijansko in avstrijsko vlado o usodi zgornjega Poadija (Južna Tirolska) so ekstremni nacionalistični elementi med avstrijsko narodnostno skupino v boćenski pokrajini reagirali tako, da so razstrelili v Ponte Gardena spomenik italijanskemu genlju Cezarju, ki je v resnici imel glavo bivšega Dućeja Mussolinija. Na večji sliki je videti spomenik, ko je še stala, na manjši pa je glava Cezarja (Mussolinija), ki je po atentatu na spomenik odletela in ostala kolikor toliko cela, medtem ko je konja in trup popolnoma razneslo

Brž ko je prišla v Romagno, se je Vanina zazdela, da bo ljubezen do domovine prisilila njenega ljubimca, da pozabi in se odreče vsaki drugi ljubezni. Zaman je poskušala trezno razmišljati o svojem položaju; obhajati jo je jela črna bridkost in skoraj nezavedno je začela preklinjati svobodo. Nekega dne, ko je prišla v Forli, da vidi Missirillija, ni mogla več brzdati svoje bolečine, kateri je vse doslej vladal ponos.

»Zares,« mu je rekla, »vi me ljubite kakor bi bili soprog; moram reči, da se to moji naravi upira.«

In kmalu so jo zalile solze; toda to je bilo zaradi sramu, da se je tako globoko ponižala. Missirilli je odgovoril na te solze kakor človek, ki ima druge skrbi. Mahoma jo je prevzela misel, da ga zapusti in se vrne v Rim. Začutila je okrutno radost, da se tako kaznuje za slabost, ki jo je pravkar prisilila, da govori. Nekaj minut je molčala, potem pa sklenila; sama sebi bode zdela nevredna Missirillija, ko ga ne bi pustila. Naslajala se je nad mislijo, kako boleče bo iznenaden, ko jo bo zaman iskal v svoji bližini. Potem pa se je globoko raznežila, ko je pomislila, da ni mogla doseči ljubezni človeka, za katerega je bila napravila toliko norosti. Prekinila je molk in poskušala vse, da bi mu ugrabila vsaj eno besedo ljubezni. Z raztresenim izrazom ji je rekel mnogo nežnih in toplih besed, kakor hitro pa je spregovoril o političnih podjetjih, so mu mahoma zažarele oči in zaklical je s povsem drugačnim glasom:

»Ah, če ta stvar ne uspe in jo vlada spet odkrije, bom borbo zapustil.«

Vanina je ostala negibna. Ze več kot eno uro se ji je dozdevalo, da vidi svojega dragega zadnjikat. Besede, ki jih je spregovoril, so z usodno svetlobo razsvetlile njegova duha. Pomislila je:

»Karbonarji so dobili od mene več tisoč zlatnikov. Nihče ne more dvomiti v mojo privrženost zaroti.«

Vanina je pokukala iz svojega sanjarjenja samo, da reče Pietru:

»Boste prišli in preživeli z menoj štiriindvajset ur v San Nicolu? Na večernem sestanku ni muno, da si prisotne. Jutri zjutraj se bova v San Nicolu lepo sprehodila; to bo pomirilo tvojo razburjenost in ti vrnilo hladnokrvnost, ki jo v teh velikih dneh potrebuješ.«

Pietro je pristal.

Vanina ga je pustila, da bi se pripravila na pot in zaklenila sobico, kot po navadi, kjer ga je bila skrila.

Potem je pohitela k eni izmed svojih sobaric, ki jo je bila zapustila, da bi se poročila in prevzela majhen lokalček v Forliju. Ko je prišla k tej ženi, je naglo napisala na rob brevirja, ki ga je bila našla v svoji sobi, točno oznako mesta, kjer bi se morali te noči sestati karbonarji. Svojo vohunsko prijavo je končala z besedami: »To vento sestavlja devetnajst članov; tu so njihova imena in njihovi naslovi.« Izpustila je le Missirillijevo ime in rekla ženi, ki ji je povsem zaupala:

»Odnosi to knjigo kardinalu-legatu; naj prečita, kar je napisano in naj ti potem knjigo vrne. Tukaj imaš deset cekinov in če legat kdaj izusti tvoje ime, ti smrt ne uide. Daj to knjigo legatu, da prečita, kar sem bila napisala. Rešila mi boš življenje.«

Vse je šlo kot po maslu. Legatov strah je bil tolikšen, da se ni mogel vesti kakor velik gospod. Preprosti ženski, ki ga je prosila za razgovor, je dovolil, da se je pojavila pred njim v krinko in samo s tem pogojem, da so ji poprej zvezali roke. V takšnem stanju so trgovko privedli pred mogočnika; našla ga je za veliko mizo, ki je bila prekrita z zelenim prtom.

Kardinal je prebral iz brevirja ovadbo in ga držal daleč od sebe, ker se je bal, da ni morda neopazno zastrupljen. Nato ga je vrnil trgovki; ni dovolil, da bi ji sledili. Ko se je čez kakih štirideset minut njena nekdanja sobarica vrnila, je šla Vanina k Missirilliju; bila je prepričana, da pripada odslej te njej. Rekla mu je, da je v mestu opaziti nenavadno gibanje; videti je karabinjerske patrulje tudi v tistih ulicah, v katere niso nikdar poprej zahajale.

»Poslušaj moj svet,« je dodala. »Pojdiva takoj v San Nicolu.«

Missirilli je pristal. Peš sta se napolnila do kočije, ki je stala zunaj mesta; v njej je sedela spremljevalka mlade kneginje, ki je bila molčeca, dobro plačana in zanesljiva.

Kakor hitro so prispeli v dvorec, je bila Vanina tolikanj zbegana od svojega dejanja, da je bila do svojega ljubega bolj nežna, kakor kdaj koli. Ko mu je govorila o ljubezni, se ji je zazdela, da igra. Včeraj, ko je zagrešila izdajstvo, je pozabila to, da bi jo zaradi tega utegnili peči vest. Zdaj pa je, ko je objemala in prižemala nase svojega ljubega, razmišljala:

»Je beseda, ki jo lahko čuje, in brž ko bo ta beseda izgovorjena, se mu bom v istem hipu in za vedno strast zagnusila.«

Sredi noči je eden od Vaninih slug naglo stopil v njeno sobo. Bil je karbonar in tega niti ni vedela. Tudi Missirilli ji prikriva neke stvari, ki niso ravno nepomembne! Obšla jo je z ona. Ta človek je prišel obvestiti Missirillija, da so v Forliju obkolili hiše devetnajstih karbonarjev in jih aretirali, brž ko so se vrnili s sestanka. Kljub temu, da so padli v zanko, jih je devet pobegnilo. Karabinjerjem je uspelo, da jih deset odvedejo v trdnjavo in vržejo v ječo. Spotoma pa se je eden iztrgal iz skupine in se vrgel v vodnjak, ki je bil tako globok, da se je ubil.

Vanina je bila zbegana, toda Pietro tega na srečo ni opazil; njen zločin bi lahko prebral v njenih očeh.

»Posadka v Forliju je napravila kordon v vsaki ulici,« je dodal sluga. »Vojaki stoje tako blizu drug drugega, da se lahko razgovarjajo. Ljudje gredo lahko z ene strani ulice na drugo le na tistih krajih, kjer stoje oficirji.«

Ko je sluga odšel, je Pietro razmišljal le nekaj trenutkov.

»Za sedaj ni mogoče ničesar napraviti,« je naposled rekel.

Potem pa je začel razmišljati o nečem drugem in odvrnil oči stran od nje. Okrog poldneva se je Vanina ojuočila in mu rekla:

»Glejte, spet so odkrili eno vento, mislim, da boste sedaj nekaj časa mirni.«